

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z edukacji zdrowotnej w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania edukacji zdrowotnej .

Tytuł programu: Program nauczania edukacji zdrowotnej Holistyczna edukacja prozdrowotna w szkole podstawowej – ciało, umysł, duch
Autorzy: Daniela Bartosiak, Anna Kasperska-Gochna, Anna Powązka

Ocena celująca	Ocena bardzo dobra	Ocena dobra	Ocena dostateczna	Ocena dopuszczająca
Uczeń: - bardzo dobrze rozumie zależności między codziennymi wyborami a zdrowiem; - samodzielnie wskazuje konsekwencje określonych zachowań; - trafnie rozpoznaje zachowania sprzyjające zdrowiu i zachowania ryzykowne; - bardzo dobrze rozumie znaczenie emocji i potrafi je prawidłowo nazywać; - rozumie znaczenie granic osobistych; - potrafi analizować sytuacje związane z naruszaniem granic; - zna zasady bezpiecznej i szanującej komunikacji; - potrafi zaproponować konstruktywny sposób rozwiązania prostego konfliktu; - rozumie podstawowe zmiany związane z dojrzewaniem;	Uczeń: - bardzo dobrze rozumie znaczenie odpowiedzialności za zdrowie; - potrafi wskazać konsekwencje podstawowych zachowań; - prawidłowo rozpoznaje i nazywa emocje; - zna znaczenie granic osobistych; - potrafi wskazać zachowania naruszające granice; - zna podstawowe zasady komunikacji; - rozumie najważniejsze zagadnienia związane z dojrzewaniem; - potrafi dokonywać świadomych wyborów w typowych sytuacjach; - samodzielnie wykonuje zadania; - aktywnie współpracuje w grupie;	Uczeń: - rozumie większość omawianych zagadnień; - potrafi wskazać podstawowe zachowania odpowiedzialne i ryzykowne; - zna podstawowe emocje i sposoby radzenia sobie z nimi; - rozumie pojęcie granic osobistych; - zna zasady prawidłowej komunikacji; - posiada podstawową wiedzę dotyczącą dojrzewania; - w typowych sytuacjach potrafi wskazać właściwy sposób postępowania; - zazwyczaj samodzielnie wykonuje zadania; - współpracuje z innymi.	Uczeń: - zna podstawowe zasady dbania o zdrowie; - rozumie znaczenie niektórych codziennych wyborów; - rozpoznaje podstawowe emocje; - zna pojęcie granic osobistych; - zna podstawowe zasady komunikacji; - posiada podstawową wiedzę dotyczącą dojrzewania; - przy wsparciu nauczyciela analizuje proste sytuacje problemowe; - wykonuje proste zadania; - uczestniczy w pracy zespołowej.	Uczeń: - posiada fragmentaryczną wiedzę dotyczącą odpowiedzialności za zdrowie; - z pomocą rozpoznaje podstawowe emocje; - przy wsparciu nauczyciela wskazuje podstawowe granice w relacjach; - zna pojedyncze zasady prawidłowej komunikacji; - posiada ograniczoną wiedzę dotyczącą dojrzewania; - wykonuje proste zadania przy wsparciu; - ma trudności z samodzielnym analizowaniem sytuacji.

- potrafi oddzielić fakty od mitów dotyczących dojrzewania;
 - samodzielnie podejmuje decyzje w sytuacjach problemowych i potrafi je uzasadnić;
 - bardzo dobrze współpracuje z innymi;
 - samodzielnie wykonuje projekty i zadania;
 - trafnie wyciąga wnioski.
- poprawnie uzasadnia swoje odpowiedzi.

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

**Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
z języka polskiego w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania**

**Tytuł programu: Zamieńmy słowo
Autor programu: dr Anna Podemska-Kaluża**

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

I.1. Czytanie utworów literackich – liryka

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego</i> (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
– rozpoznaje czytany utwór jako wiersz, – wygłasza z pamięci wskazany wiersz, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, – krótko opowiada, o czym jest przeczytany utwór, – wie, kto to osoba mówiąca w wierszu, – wyjaśnia pojęcie podmiotu lirycznego,	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – wymienia cechy poezji, – czyta wiersz głośno i wyraźnie, – wygłasza z pamięci wskazany wiersz, zwracając uwagę na znaki przestankowe, – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – podejmuje próbę uzasadnienia wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – uzasadnia, dlaczego utwór jest wierszem, – czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa, – wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z poprawną dykcją, – określa temat wiersza, – opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, – wyodrębnia obrazy poetyckie,	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – wyjaśnia, na czym polega język poezji, – czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację, – wygłasza wiersz z pamięci, odpowiednio modulując głosem i dokonując interpretacji głosowej, – opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – prezentuje informacje na temat wiersza w formie, którą sam wybiera, w tym interaktywnej, – samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji utworu, – tworzy własne przykłady epitetów, porównań, uosobień, metafor, wyrazów dźwiękonaśladowczych, ożywień,

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)
i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5**

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
– wie, kto to jest bohater wiersza, – wyjaśnia pojęcie adresata utworu, – odróżnia podmiot liryczny od adresata, – wymienia wartości w utworze, – wskazuje wers i strofę (zwrotkę), – odróżnia wers od strofy (zwrotki), – wyjaśnia, czym jest rym, wers, refren, – wymienia nazwy środków stylistycznych, takich jak: epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa, – wymienia elementy rytmizujące wypowiedź: wers, strofa, – zna pojęcia hymnu, bajki,	– wskazuje wartości ważne dla podmiotu lirycznego w omawianych utworach, – określa nastrój wiersza, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama), który stanowi interpretację omawianego utworu, – nazywa wyrazy wskazujące na podmiot liryczny i adresata, – opowiada o osobie mówiącej w wierszu, – przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu, – wskazuje adresata utworu, – wskazuje bohatera utworu, – odnajduje wers, w którym jest zwrot do adresata, – rozpoznaje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy w omawianych tekstach, – wymienia nazwy środków: ożywienie, apostrofa, powtórzenie,	– nazywa uczucia, jakie wzbudza w nim czytany utwór, – przedstawia, jak rozumie omawiany utwór, w tym w formie przekładu intersemiotycznego, np. rysunku, dramy, – wskazuje cechy podmiotu lirycznego, – określa cechy bohatera wiersza, – porównuje rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach, – rozpoznaje w wierszu przenośnię, uosobienie, ożywienie, apostrofę, powtórzenie, – wie, że utwór może mieć sens dosłowny i przenośny, – rozpoznaje refren jako element rytmizujący wypowiedź, – dzieli wersy na sylaby i podaje ich liczbę w każdym z nich,	- także o bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach, – opisuje zachowanie bohatera utworu i wyraża swoją opinię na jego temat, – porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, – opisuje adresata utworu, – wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia, które wzbudza w nim czytany utwór, – wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, – wyjaśnia znaczenie przenośne w tekście, – uzasadnia własne rozumienie utworu, – rozpoznaje funkcję epitetu, porównania, uosobienia, metafory, apostrofy, ożywienia, powtórzenia, – odróżnia sens dosłowny od przenośnego,	– wyjaśnia funkcje epitetów, porównań, metafor, wyrazów dźwiękonaśladowczych, uosobień, ożywień, apostrof, powtórzeń, – odczytuje sens przenośny w utworze, – wymyśla własne propozycje wyrazów rymujących się, – omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, – określając nastrój wiersza, uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując się do elementów utworu, – charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza, – charakteryzuje bohatera utworu, odwołując się do treści wiersza, – porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza,

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
– odróżnia utwór wierszowany od utworu epickiego, – nazywa elementy budowy utworu: tytuł.	– wskazuje rymy w wierszu, – rozpoznaje rym jako element rytmizujący wypowiedź, – rozpoznaje utwór jako hymn, bajkę, – dzieli wers na sylaby.	– wymienia cechy hymnu, bajki.	– wyjaśnia, na czym polega rytm utworu, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź – liczbę sylab w wersie, – wskazuje cechy hymnu i bajki w danym utworze.	– rozpoznaje hymn i bajkę wśród innych gatunków literackich.

I.1. Czytanie utworów literackich – epika

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)
i zawarte w podręczniku *Zamieśmy słowo* dla klasy 5**

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
– odpowiada na proste pytania dotyczące fragmentu tekstu, – rozpoznaje utwór epicki, – odróżnia utwór epicki od wiersza, – wymienia elementy świata przedstawionego: czas, miejsce akcji, bohaterów, wydarzenia, – rozpoznaje fikcję literacką, – wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach, – wymienia wybrane gatunki literackie: mit, opowiadanie, powieść, – nazywa elementy budowy utworu: tytuł, – wymienia wybrane wydarzenia omawianego utworu, – rozpoznaje, kim jest osoba mówiąca w utworze epickim, – rozpoznaje bohatera,	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – odpowiada na pytania dotyczące fragmentu tekstu, – wymienia cechy utworu epickiego, – określa czas i miejsce akcji oraz bohaterów, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych, – wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w przeczytanych utworach, – wymienia cechy gatunkowe mitu, opowiadania i powieści, – wyszukuje w tekście określone informacje, – rozpoznaje elementy budowy utworu – tytuł, – ustala kolejność wydarzeń w utworze, – nazywa wyrazy wskazujące narratora, – rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – odpowiada na proste pytania dotyczące znajomości całego tekstu, – czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, – rozpoznaje czytany utwór jako epikę oraz mit, opowiadanie, powieść, – opowiada o elementach świata przedstawionego, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych w omawianych utworach, – rozpoznaje elementy budowy utworu – puenta, – opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły, – wskazuje dialog w utworze, – nazywa rodzaj narratora w omawianym utworze, – nazywa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy,	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski z analizy, – wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi w przeczytanych utworach, – uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, opowiadania, powieści, – rozpoznaje elementy budowy utworu – punkt kulminacyjny, – rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, – wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju, – rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze, – określa relacje łączące bohaterów utworu,	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów, – dowodzi, że czytany utwór należy do określonego rodzaju i gatunku literackiego, podając odpowiednie przykłady z tekstu, – rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytuł, puenta, punkt kulminacyjny, – prezentuje według własnego pomysłu, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami, – porównuje narratora w różnych utworach literackich,

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)
i zawarte w podręczniku *Zamieśmy słowo* dla klasy 5**

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
– wymienia bohaterów utworu, – zna pojęcie narratora, – zna pojęcie narracji, – zna pojęcia fabuły, akcji, – rozpoznaje wątek główny w utworze, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst, – rozpoznaje znaczenie dosłowne w tekście, – opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność wydarzeń, – wie, co to dialog i monolog.	– przedstawia bohatera utworu, – wymienia niektóre cechy bohaterów, – rozpoznaje wyrazy wskazujące na narrację, – odróżnia fabułę od akcji, – rozpoznaje wątki poboczne, – wyjaśnia znaczenie dosłowne w utworze, – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – wskazuje wartości ważne dla bohaterów w omawianych utworach, – rozpoznaje ważne informacje w utworze, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama, spektakl teatralny), który będzie interpretacją utworu, – rozpoznaje dialog i monolog.	– wymienia większość cech bohaterów, – nazywa rodzaj narracji: pierwszoosobowa, trzecioosobowa, – omawia wątek główny, – wymienia zdarzenia składające się na akcję w utworze, – określa doświadczenia bohaterów literackich, – prezentuje własne rozumienie utworu, – ocenia bohaterów literackich i zdarzenia, – rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze, – rozpoznaje fakty i opinie, – wymienia cechy identyfikujące teksty kultury należące do literatury, – odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, np. rysunek, drama, spektakl teatralny,	– uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu, – odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, – dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji, – określa tematykę utworu, – omawia wątek poboczny, – odróżnia zdarzenia fabuły utworu od akcji, – porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – porównuje cechy identyfikujące teksty kultury należące do: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych, – porównuje treść czytanych utworów z własnymi doświadczeniami.	– charakteryzuje bohatera w omawianym utworze, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, – porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia swoje wnioski, – określi problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób.

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego</i> (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
		– odróżnia dialog od monologu.		

I.2. Odbiór tekstów kultury – obraz

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
OBRAZ				
– określa tematykę obrazu, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim dzieło sztuki, – wymienia elementy obecne na obrazie.	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – prezentuje elementy przedstawione na obrazie, – wymienia elementy realistyczne i fantastyczne obecne na obrazie, – odróżnia pejzaż od portretu i martwej natury.	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – opisuje sytuację przedstawioną na obrazie, – nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, – określa uczucia, jakie wywołuje obraz, – przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki, – wskazuje cechy tekstów kultury należących do sztuk plastycznych.	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – opisuje pierwszy i drugi plan obrazu, – opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie, – opisuje umieszczone na obrazie elementy, – przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki poprzez podanie tematów rozmów postaci przedstawionych na obrazie, – rozumie właściwości tekstów kultury należących do sztuk plastycznych.	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – określa nastrój obrazu oraz uzasadnia swoją wypowiedź, – przedstawia własne zdanie na temat sytuacji z obrazu, – omawia elementy sztuki plastycznej, takie jak: plan, barwy, kompozycja, światło, ruch, – dokonuje przekładu intersemiotycznego, np. tworzy i opowiada historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie.

I.2. Odbiór tekstów kultury – spektakl teatralny, koncert, kino, program telewizyjny i radiowy

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)
i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5**

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SPEKTAKL TEATRALNY, KONCERT, KINO, PROGRAM TELEWIZYJNY I RADIOWY				
– rozpoznaje słownictwo związane z teatrem, – odróżnia spektakl teatralny od programu radiowego, telewizyjnego, koncertu i kina, – wie, kto to jest widz i aktor, – wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny, takie jak: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, muzyka, – wymienia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego, takie jak: gra aktorska, muzyka, – odróżnia tekst literacki od jego adaptacji, – wie, co to jest adaptacja utworu literackiego, – zna zasady zachowania się w kinie, na koncercie czy w teatrze.	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – przedstawia własne rozumienie spektaklu, filmu, muzyki, – wskazuje cechy tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, – wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny, takie jak: reżyseria, rekwizyty, – wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego: reżyseria, – wskazuje charakterystyczne cechy przekazów audiowizualnych – filmu, – rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego, np. filmowa, sceniczna, radiowa, – wskazuje elementy plakatu teatralnego, – potrafi zachować się w kinie, na koncercie czy w teatrze.	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – rozumie właściwości tekstów kultury przynależnych do: teatru, filmu, muzyki, – wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny – charakteryzacja, – wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego – ujęcie, – wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych – programu informacyjnego, – wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją, – zestawia treści tekstów kultury z własnym doświadczeniem, – wypowiada się na temat filmu, koncertu, spektaklu, – świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle,	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach, – określa cechy bohaterów, – opisuje bohaterów, – wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu, – przedstawia morał płynący z przedstawienia, – opowiada w ciekawy sposób o swojej wizycie w teatrze, swobodnie używając słownictwa związanego z teatrem, – przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w teatrze, – planuje grę aktorską i projektuje dekoracje, kostiumy i rekwizyty do przedstawienia.	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – pracując w grupie, planuje scenografię, rekwizyty, kostiumy, ruch sceniczny, – pracując w grupie, przygotowuje inscenizację przedstawienia, – wypowiada się o swoich wrażeniach z ostatnio obejrzanego przedstawienia teatralnego, – wymyśla sposoby wykorzystania różnych przedmiotów codziennego użytku w teatrze, – przygotowuje plakat teatralny do szkolnego przedstawienia dowolnego mitu.

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SPEKTAKL TEATRALNY, KONCERT, KINO, PROGRAM TELEWIZYJNY I RADIOWY				
		zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.		

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

II.1. Gramatyka języka polskiego

II.2. Zróżnicowanie języka

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)
i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5**

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FONETYKA, SŁOWOTWÓRSTWO				
– rozpoznaje sylabę, – wie, że <i>i</i> w wyrazie może pełnić różne funkcje, – zna pojęcie głoski nosowej, – zna pojęcie frazeologizmu, – zna frazeologizmy omawiane na lekcji, – wie, co to jest synonim i antonim, – zna słownik synonimów, – wie, że jest oficjalna i nieoficjalna odmiana polszczyzny.	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – dzieli wyraz na sylaby, – wie, co to jest samogłoska, – rozróżnia funkcję samogłoski <i>i</i>, – wie, co to związek frazeologiczny, – rozpoznaje związki frazeologiczne w wypowiedziach, – rozpoznaje synonimy i antonimy, – wie, jak korzystać ze słownika synonimów, – odróżnia oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny.	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – dzieli wyrazy na sylaby, – określa rolę samogłoski <i>i</i>, – wyjaśnia, co to jest związek frazeologiczny, – wie, że związki frazeologiczne są obecne w życiu codziennym, – podaje przykłady związków frazeologicznych, – podaje przykłady synonimów i antonimów, – omawia zasady korzystania ze słownika synonimów, – tworzy teksty z wykorzystaniem oficjalnej i nieoficjalnej odmiany polszczyzny, – rozpoznaje różne odmiany polszczyzny.	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – rozpoznaje funkcję <i>i</i> w wyrazie, – wyjaśnia znaczenie omawianych związków frazeologicznych, – redaguje zdania ze związkami frazeologicznymi, – wyjaśnia, czym są synonimy i antonimy, – tworzy synonimy i antonimy, – korzysta w praktyce ze słownika synonimów, – używa stylu dostosowanego do sytuacji komunikacyjnej.	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – wykorzystuje w praktyce znajomość alfabetu do sprawnego wyszukiwania tytułów utworów w podręczniku i korzystania ze słowników, – wskazuje różne funkcje głoski <i>i</i>, – stosuje w wypowiedziach związki frazeologiczne, – używa synonimów i antonimów w celowy sposób, – dostosowuje sposób wypowiedziania się do zamierzonego celu wypowiedzi.

II.1. Gramatyka języka polskiego – części mowy

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
CZĘŚCI MOWY				
- wymienia części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki, przyimek, zaimek, - zna pojęcia: odmienne i nieodmienne części mowy, - podaje pytania odmienne części mowy, - rozpoznaje osobowe formy czasownika, - wymienia formy, przez które odmienia się czasownik: osoba, liczba, czas, rodzaj, tryb, - odróżnia bezokolicznik od odmiennej formy czasownika, - rozpoznaje osobę i liczbę czasownika, - rozpoznaje liczbę i rodzaj rzeczownika,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> - rozpoznaje w zdaniu części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki, przyimek, zaimek, - wymienia odmienne i nieodmienne części mowy, - rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>, bezokoliczniki oraz konstrukcje z <i>się</i>, - nazywa przypadki i ich pytania, - odmienia rzeczownik przez przypadki i liczby, - rozpoznaje czas i tryb czasownika, - wskazuje wyrażenie przymkowe, - wie, że przyimek jest nieodmienną częścią mowy,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> - odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennej, - rozpoznaje formy przypadków wyrazów, - rozpoznaje rodzaj czasownika, - stosuje poprawne formy rzeczownika, czasownika, przymiotnika, - odmienia czasownik przez osoby, liczby, rodzaje, czasy, tryby, - nazywa tryby czasownika, - podaje przykłady wyrażenia przymkowe, - przekształca formy nieosobowe czasownika w formy osobowe, - stosuje stopniowanie regularne przymiotników i przysłówków,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> - określa przypadek rzeczownika w zdaniu, - stosuje poprawne formy liczebnika, - rozpoznaje poszczególne części mowy, - stosuje w praktyce zasady pisowni przymków prostych i złożonych oraz wyrażenia przymkowe, - rozpoznaje spójniki, - przekształca czasowniki w formach osobowych na czasowniki w formach nieosobowych, - przekształca zdania z jednego trybu w inny, - stosuje stopniowanie nieregularne przymiotników i przysłówków,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> - określa funkcję części mowy w tekście, - zapisuje bezbłędnie przymki proste i złożone oraz wyrażenia przymkowe, - używa poprawnie różnych form odmiennej części mowy, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika, - odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłego z bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników, - stopniuje bezbłędnie przysłówki i przymiotniki w sposób regularny i nieregularny, - tworzy różne rodzaje liczebników.

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)
i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5**

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
CZĘŚCI MOWY				
– wie, że rzeczownik odmienia się przez przypadki, – wie, że przymiotniki i przysłówki się stopniują, – rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy.	– wie, że przyimek łączy się z rzeczownikiem, – rozróżnia stopnie przymiotnika i przysłówka, – wie, że liczebnik ma rodzaje.	– określa rodzaje liczebników.	– odróżnia rodzaje liczebników.	

II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego</i> (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
– odróżnia zdanie od równoważnika zdania, – wie, że w zdaniu jest podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie i okolicznik, – podaje pytania podmiotu i orzeczenia, – rozpoznaje zdanie pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte, – zna pojęcie zdania złożonego.	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – wie, czym się różni zdanie od równoważnik zdania, – wie, że jest grupa podmiotu i grupa orzeczenia, – dostrzega związki między wyrazami w zdaniu, – wskazuje w zdaniu podmiot, orzeczenie, przydawkę, – wymienia pytania przydawki, dopełnienia i okolicznika, – rozpoznaje związki główne i poboczne, – odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od rozwiniętego, – odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego.	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania, – rozpoznaje w zdaniu dopełnienie i okolicznik, – rozpoznaje związki zgody, – rozpoznaje zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, – zna pojęcie szyku wyrazów, – wyodrębni zdania składowe w zdaniu złożonym.	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – tworzy zdanie i równoważnik zdania, – przekształca zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie, – rozpoznaje, jaką częścią mowy jest wyrażony podmiot, a jaką orzeczenie, – rozpoznaje grupę podmiotu i grupę orzeczenia, – odróżnia części zdania i poprawnie je nazywa, – odróżnia przydawkę od dopełnienia i okolicznika, – rozpoznaje związki rzędu i przynależności, – sporządza wykres zdania pojedynczego, – stosuje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte w	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – poprawnie stosuje zdanie i równoważnik zdania w swoich wypowiedziach, – określa funkcje składniowe części zdania, – tworzy poprawnie związki wyrazowe w zdaniach, – dokonuje poprawnie rozbioru logicznego zdania, – stosuje poprawny szyk zdania, – tworzy poprawnie różne rodzaje zdań, – stosuje poprawnie w swoich wypowiedziach zdania pojedyncze i złożone, – przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie.

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
			różnych formach wypowiedzi, – stosuje zasadę kolejności wyrazów w zdaniu pojedynczym, – wyjaśnia, czym się różni zdanie pojedyncze od zdania złożonego.	

II.4. Ortografia i interpunkcja

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
– zapisuje poprawnie wyrazy często używane, – rozpoczyna wypowiedzenie wielką literą,	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – zna zasady pisowni wyrazów z <i>ó, u, rz, ż, h, ch</i> i pisowni partykuły <i>nie</i> z czasownikami,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – zna zasady pisowni wielkiej i małej litery oraz partykuły <i>nie</i> z rzeczownikami,	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – zna zasady pisowni w zakresie pozostałych zasad ortograficznych, w tym	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – zapisuje poprawnie wyrazy z trudnością ortograficzną,

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)
i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5**

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
– rozróżnia znaki interpunkcyjne: kropkę, przecinek, znak zapytania, wykrzyknik, – stosuje kropkę na końcu zdania.	– zapisuje poprawnie wyrazy, których pisownię wcześniej wyćwiczył, – wie, że należy postawić przecinek, aby oddzielić te same części mowy, – stosuje cudzysłów w tytułach, – używa wykrzyknika, – wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami i w zdaniu.	- przymiotnikami i przysłówkami oraz partykuły <i>-by</i> z osobowymi formami czasowników, – stosuje zasady pisowni wyrazów z <i>ó, u, rz, ż, h, ch</i> oraz partykuły <i>nie</i> z czasownikami, – oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym, – stosuje znaki interpunkcyjne w redagowanych przez siebie tekstach.	- partykuły <i>nie</i> z przymiotnikami i przysłówkami w stopniu najwyższym oraz <i>-ji, -ii, -i</i> w zakończeniach rzeczowników, – zapisuje poprawnie wyrazy w zakresie wprowadzonych zasad ortograficznych, – zapisuje poprawnie wyrazy z <i>ó</i> niewymiennym, – zapisuje poprawnie wyjątki w pisowni <i>rz</i> po spółgłoskach, – zapisuje poprawnie wyrazy z <i>rz</i> i <i>ż</i> niewymiennym, – zapisuje poprawnie wyrazy z <i>h</i> niewymiennym, – stosuje cudzysłów w celu oznaczenia czyichś słów, – używa dwukropka przed wyliczeniem, – określa różnice w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego.	– stosuje dwukropek i myślnik w dialogu, – korzysta samodzielnie i sprawnie ze słownika ortograficznego, – redaguje własne teksty złożone z różnych rodzajów zdań i poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE				
– rozpoznaje notatkę wśród innych form wypowiedzi, – rozpoznaje dialog, – dostrzega interpunkcję w zapisie dialogu, – wie, co zawiera opis postaci, miejsca, krajobrazu i obrazu, – podejmuje próbę tworzenia opisu postaci, miejsca, – zna pojęcie akapitu, – zna pojęcie argumentu, – wie, co to jest plan wydarzeń, – wie, czym się różni plan ramowy od planu szczegółowego, – wie, jaką formą wypowiedzi są życzenia,	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – zna cechy notatki, – rozpoznaje dialog, – zna zasady zapisywania dialogu, – gromadzi słownictwo do opisu postaci, miejsca, obrazu, – tworzy plan opisu postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu, – wie, co to jest akapit, – wie, co to jest argument, – wie, jak jest zbudowany argument, – wie, jak tworzyć plan wydarzeń, – odróżnia plan ramowy od planu szczegółowego,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – zapisuje dialog, – tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu na podstawie planu, – wyjaśnia, co to jest akapit, – podaje przykłady argumentu, – tworzy plan ramowy, – wskazuje wymagane informacje w zaproszeniu i ogłoszeniu, – omawia elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia, – wypowiada się na temat cech listu jako formy wypowiedzi,	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – tworzy różne rodzaje notatek, – tworzy dialog, – porządkuje słownictwo do opisu postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu, – tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu, – stosuje w wypowiedzi pisemnej akapity, – stosuje argumenty w swoich wypowiedziach, – omawia budowę argumentu, – tworzy plan szczegółowy, – układa życzenia,	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – tworzy według własnego pomysłu funkcjonalną notatkę, w tym interaktywną, – stosuje poprawną interpunkcję w zapisie dialogu, – samodzielnie tworzy bogaty treściowo opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu o właściwej kompozycji i układzie graficznym, – podejmuje próbę uzasadniania argumentu, – tworzy plan w jednolitej formie: zdania lub równoważniki zdań,

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE				
– podejmuje próbę napisania życzeń, – wie, jak wygląda zaproszenie i ogłoszenie, – rozpoznaje elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia, – zna list, opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym z dialogiem, i charakterystykę jako formy wypowiedzi, – wie, kim są nadawca i adresat, – zna zwroty do adresata, – zna współczesne formy komunikatów, takie jak np. e-mail, SMS.	– wie, czym cechują się życzenia, – rozpoznaje zaproszenie i ogłoszenie wśród innych form wypowiedzi, – zna elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia, – zna elementy listu, – odróżnia nadawcę i adresata, – zna zasady pisowni w zwrotach do adresata, – pisze list prywatny, – tworzy plan opowiadania odtwórczego i twórczego, w tym z dialogiem, – tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, dialog, – rozróżnia współczesne formy komunikatów, takie jak np. e-mail, SMS.	– podaje przykłady nadawcy i adresata, – omawia zasady pisowni w zwrotach do adresata, – pisze rozwinięty list prywatny, – selekcionuje informacje, – tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis, list, opowiadanie odtwórcze i twórcze, – posługuje się współczesnymi formami komunikatów, takich jak np. e-mail, SMS.	– tworzy zaproszenie i ogłoszenie z dwoma argumentami, – pisze wypowiedź w formie listu i opowiadania z dialogiem o właściwej kompozycji i układzie graficznym, – stosuje akapity, – tworzy współczesne formy komunikatów, zachowując zasady etykiety językowej, – stosuje wiedzę o języku w tworzonych przez siebie formach wypowiedzi.	– tworzy życzenia i zaproszenie w formie oficjalnej i nieoficjalnej, – tworzy urozmaicone pod względem stylu opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym z dialogiem, – rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka angielskiego w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania.

Tytuł programu: Program nauczania języka angielskiego dla klas IV-VIII

Autor programu: Joanna Stefańska

English Class A2, rozdział 0: Get started!					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 4 –9).	Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 4 –9).

	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	1. dane personalne 2. cechy charakteru 3. umiejętności i zainteresowania 4. uczucia i emocje 5. nazwy dni tygodnia 6. miejsca w mieście 7. środki transportu 8. zawody, miejsca pracy 9. przedmioty nauczania 10. miejsca w szkole 11. artykuły spożywcze 12. opakowania produktów 13. czas <i>Present Simple</i> 14. konstrukcja <i>there is / there are</i> 15. przysłowki częstotliwości 16. konstrukcja <i>to be going to</i> 17. kolokacje przymiotników 18. rzeczowniki policzalne i niepoliczalne 19. słowa pytające				
UMIEJĘTNO	Rozumie w tekście	Uczeń:	Rozumie większość	Uczeń:	Uczeń:

ŚCI	czytanym pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, proste, popularne, międzynarodowe. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	• częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • reaguje adekwatnie na zadawane pytania, reaguje na polecenia i rozumie instrukcje, • udziela podstawowych informacji o sobie oraz o szczegółach dotyczących życia • opisuje wybrany zawód i miejsca pracy, używając podstawowych zwrotów, • umie nazwać dni tygodnia, • przedstawia wybrane plany na najbliższą przyszłość, • opisuje charakter i emocje innych osób, wyraża uczucia i emocje • opisuje wybrane produkty spożywcze • formułuje proste	tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	• poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • przedstawia siebie i inne osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na temat życia swojego i innych osób, opisuje ich cechy osobowości, umiejętności i zainteresowania, • szczegółowo opisuje zawody i miejsca pracy powiązane z zawodem, • zna nazwy wszystkich dni tygodnia i potrafi wymienić je we właściwej kolejności, • przedstawia szczegółowe plany na przyszłość, • szczegółowo opisuje produkty spożywcze, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • samodzielnie zadaje	• bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia samodzielnie, • bezbłędnie przedstawia siebie i inne osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na temat życia swojego i innych osób, opisuje ich cechy osobowości, umiejętności i zainteresowania, • bardzo szczegółowo opisuje zawody i miejsca pracy powiązane z zawodem, • zna nazwy wszystkich dni tygodnia i bezbłędnie potrafi wymienić je we właściwej kolejności, • przedstawia bardzo szczegółowe plany na przyszłość, • bardzo szczegółowo opisuje produkty
------------	---	---	--	--	--

		pytania i wypowiedzi • korzysta z podręcznika, aby formułować pytania i wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów, • zazwyczaj stosuje poprawny styl wypowiedzi.		pytania w celu uzyskania informacji, • wyczerpująco odpowiada na zadawane pytania, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	spożywcze, • stosuje wybitny styl wypowiedzi, • samodzielnie zadaje pytania w celu uzyskania informacji, • wyczerpująco i bogato odpowiada na zadawane pytania, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
English Class A2, rozdział 1: Life at home					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA

WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 10–23).	Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 10–23).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	1. uczucia i emocje 2. obowiązki domowe 3. czynności dnia codziennego 4. zainteresowania, formy spędzania czasu wolnego 5. problemy 6. cechy charakteru 7. rodzina 8. niezwykle miejsca 9. czas <i>Present Simple</i> 10. czas <i>Present Continuous</i> 11. czasowniki statyczne 12. czasownik <i>can</i> do wyrażania próśb				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, proste, międzynarodowe. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu	Uczeń: • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • udziela podstawowych informacji o sobie i ludziach ze swojego otoczenia, opisuje ludzi z ilustracji i najbliższego otoczenia, używając prostych struktur, • nazywa niektóre obowiązki domowe, które wykonuje, • w bardzo prostych	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanej słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia	Uczeń: • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • szczegółowo przedstawia siebie i inne osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na ich temat, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, używa poznanych zwrotów grzecznościowych, • swobodnie i	Uczeń: • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • bardzo szczegółowo przedstawia siebie i inne osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na ich temat, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, używa bezbłędnie poznanych zwrotów grzecznościowych,

	minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	słowach mówi o swoich zainteresowaniach i formach spędzania czasu wolnego, • wzorując się na podręczniku używa bardzo podstawowych zwrotów, • udziela prostych informacji na temat niezwykłych miejsc, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	szczegółowo opisuje ludzi z ilustracji i najbliższego otoczenia, • zna obowiązki domowe, szczegółowo je opisuje i wyraża opinie na ich temat, • opowiada o formach spędzania czasu wolnego, używając różnorodnych zwrotów, • udziela szczegółowych informacji na temat niezwykłych miejsc, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • wyczerpująco odpowiada na pytania, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	• swobodnie i bardzo szczegółowo opisuje ludzi z ilustracji i najbliższego otoczenia, • zna obowiązki domowe, bardzo szczegółowo je opisuje i wyraża opinie na ich temat, • opowiada o formach spędzania czasu wolnego, używając różnorodnych i bogatych zwrotów, • udziela bardzo szczegółowych informacji na temat niezwykłych miejsc, • stosuje wybitny styl wypowiedzi, • wyczerpująco odpowiada na pytania, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 1 (e-Panel).					

English Class A2, rozdział 2: Shopping

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 24–37).	Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 24–37).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	14. - artykuły spożywcze, towary - opakowania - sprzedawanie i kupowanie, korzystanie z usług, wymiana i zwrot towaru - wygląd zewnętrzny - rzeczy osobiste - rodzaje sklepów - artykuły spożywcze, towary - polscy kompozytorzy i muzycy - czas <i>Present Simple</i> - czas <i>Present Continuous</i> - stopień wyższy i najwyższy przymiotników - konstrukcja <i>too / enough / as...as</i> z przymiotnikami - pytanie o liczbę i ilość z użyciem <i>how much</i> i <i>how many</i>				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanych pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się	Uczeń: • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje osoby i przedmioty, • wzorując się na podręczniku, udziela podstawowych informacji na temat ulubionych sklepów, • w bardzo prostych słowach opisuje wymarzoną restaurację,	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną,	Uczeń: • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • szczegółowo opisuje osoby i przedmioty, posługując się poznanym słownictwem i konstrukcjami, • udziela szczegółowych informacji na temat ulubionych sklepów i dostępnych towarów	Uczeń: • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • bardzo szczegółowo opisuje osoby i przedmioty, posługując się poznanym słownictwem i konstrukcjami, • doskonale udziela szczegółowych informacji na temat ulubionych sklepów i

	w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	• używając bardzo prostych struktur i wzorując się na podręczniku, opisuje swoje nawyki zakupowe i upodobania, • wzorując się na podręczniku i używając poznanych zwrotów, udziela podstawowych informacji na temat upodobań muzycznych i wybranego muzyka, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	posługując się poznany słownictwem i konstrukcjami, • szczegółowo opisuje wymarzoną restaurację, wyraża swoją opinię na jej temat, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę w sklepie, przekazuje i uzyskuje informacje od swojego rozmówcy, • używając poznanych zwrotów, szczegółowo opisuje swoje nawyki zakupowe i upodobania, • udziela szczegółowych informacji na temat upodobań muzycznych i wybranego muzyka, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	dostępnych towarów posługując się poznany słownictwem i konstrukcjami, • bardzo szczegółowo opisuje wymarzoną restaurację, wyraża swoją opinię na jej temat, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę w sklepie, przekazuje i uzyskuje informacje od swojego rozmówcy, • używając poznanych zwrotów, szczegółowo i bogato opisuje swoje nawyki zakupowe i upodobania, • udziela bardzo szczegółowych informacji na temat upodobań muzycznych i wybranego muzyka, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	---	---	---	---

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 2 (e-Panel).					
English Class A2, rozdział 3: Going on holiday					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 38–51).	Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 38–51).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	1. wakacje, wycieczki, zwiedzanie 2. wyjazdy wakacyjne 3. przedmioty osobiste 4. krajobraz 5. środowisko naturalne 6. czas <i>Past Simple</i> 7. zwroty z czasownikiem <i>get</i>				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, proste, międzynarodowe. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje,	Uczeń: • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje czynności wakacyjne, • w bardzo prostych zdaniach opisuje wydarzenia z przeszłości, • wyraża opinie, uczucia i emocje, używając bardzo prostych konstrukcji, • używając bardzo prostych struktur i korzystając z podręcznika, opisuje ulubione miejsca, • wzorując się na podręczniku, w	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na	Uczeń: • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia • szczegółowo opisuje czynności wakacyjne. stosując poznane słownictwo i właściwe zwroty, • szczegółowo opisuje wydarzenia z przeszłości, stosując poznane słownictwo i konstrukcje gramatyczne, • szczegółowo i swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje, opisuje swoje upodobania, używając poznanych	Uczeń: • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia • bardzo szczegółowo opisuje czynności wakacyjne. stosując poznane słownictwo i właściwe zwroty, • bardzo szczegółowo opisuje wydarzenia z przeszłości, stosując poznane słownictwo i konstrukcje gramatyczne, • bardzo szczegółowo i swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje, opisuje swoje upodobania, używając poznanych

	odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	prostej formie opisuje wybrany park narodowy, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	konstrukcji, • szczegółowo opisuje ulubione miejsca, stosuje właściwe słownictwo, • korzystając z różnych materiałów, szczegółowo opisuje wybrany park narodowy • opisuje swoje upodobania, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	konstrukcji, • bardzo szczegółowo opisuje ulubione miejsca, stosuje właściwe słownictwo, • korzystając z różnych materiałów, bardzo szczegółowo i bogato opisuje wybrany park narodowy • doskonale opisuje swoje upodobania, • stosuje wybitny styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 3 (e-Panel).					
English Class A2, rozdział 4: Useful things					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA

WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 52–65).	Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 52–65).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	1. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych 2. wynalazki 3. formy spędzania czasu wolnego 4. wycieczki i zwiedzanie 5. środki transportu 6. czas <i>Past Continuous</i> 7. przysłowki sposobu 8. czas przeszły z <i>when</i>				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, proste, międzynarodowe. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną:	Uczeń: • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje urządzenia techniczne, z których najczęściej korzysta, • w prostych zdaniach opisuje wydarzenia z przeszłości, • opisuje upodobania, wyraża opinie, uczucia i emocje, używając bardzo prostych konstrukcji, • opisuje podróż, używając bardzo	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanej słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność	Uczeń: • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie i szczegółowo opisuje urządzenia techniczne i najnowsze gadżety, uzasadnia swój wybór, • używając poznanej słownictwa, udziela szczegółowych informacji na temat wydarzeń z przeszłości, • używając bogatego słownictwa, opisuje upodobania, uczucia i emocje, • swobodnie prowadzi	Uczeń: • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie i bardzo szczegółowo opisuje urządzenia techniczne i najnowsze gadżety, uzasadnia swój wybór, • używając poznanej słownictwa, udziela bardzo szczegółowych informacji na temat wydarzeń z przeszłości, • używając bogatego słownictwa, opisuje szczegółowo upodobania, uczucia i

	naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	prostych konstrukcji, • używając bardzo prostych słów, opisuje podróż, którą kiedyś odbył, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	i podtrzymuje rozmowę, • szczegółowo opisuje podróż, którą odbył w przeszłości, uzasadnia swoj wybór, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	emocje, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • bardzo szczegółowo opisuje podróż, którą odbył w przeszłości, uzasadnia swój wybór, • stosuje wybitny styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 4 (e-Panel).					
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziałów 1–4 (e-Panel).					
English Class A2, rozdział 5: Health matters					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA

WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 66–79).	Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 66–79).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	1. samopoczucie 2. problemy zdrowotne i ich objawy 3. części ciała 4. wycieczki 5. udzielanie porad zdrowotnych 6. wizyta u lekarza 7. zdrowy tryb życia 8. rodzaje programów telewizyjnych 9. czasownik <i>have to</i> 10. czasownik <i>should</i> do udzielania rad				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, proste, popularne, międzynarodowe. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami	Uczeń: • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach, wzorując się na podręczniku, opisuje problemy zdrowotne, • korzystając z podręcznika, prostymi zdaniami opisuje zasady obowiązujące w domu i w szkole, • korzystając ze zwrotów z podręcznika, uzyskuje i przekazuje	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanej słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą.	Uczeń: • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • przekazuje wyczerpujące i szczegółowe informacje na temat problemów zdrowotnych i sposobów radzenia sobie z nimi, • udziela szczegółowych informacji na temat zasad obowiązujących w domu i w szkole,	Uczeń: • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • przekazuje wyczerpujące i szczegółowe informacje na temat problemów zdrowotnych i sposobów radzenia sobie z nimi, • udziela bardzo szczegółowych informacji na temat zasad obowiązujących w domu i w szkole,

	na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	informacje, • korzystając ze zwrotów z podręcznika, opisuje swoje samopoczucie, • opisuje ulubione programy telewizyjne, stosując bardzo podstawowe słownictwo, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	• swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, uzyskuje i przekazuje informacje, • samodzielnie i szczegółowo opisuje swoje samopoczucie, • szczegółowo opisuje programy telewizyjne, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	• swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, uzyskuje i przekazuje informacje, • samodzielnie i bardzo szczegółowo opisuje swoje samopoczucie, • bardzo szczegółowo opisuje programy telewizyjne, • stosuje wybitny styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 5 (e-Panel).					
English Class A2, rozdział 6: Cooking and eating					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 80–93).	Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 80–93).

	realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	bezpośrednio jego osoby.	wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.		
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	1. produkty spożywcze 2. posiłki, przygotowanie i podawanie posiłków 3. naczynia 4. różne smaki 5. przepisy kulinarne 6. twórcy i ich dzieła 7. <i>czas Present Perfect</i> 8. pytania i odpowiedzi z <i>ever</i> i <i>never</i> w czasie <i>Present Perfect</i> 9. język instrukcji				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite,	Uczeń: • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie,	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego	Uczeń: • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje	Uczeń: • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje

	internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	• w prostych zdaniach opowiada o czynnościach związanych z gotowaniem, • korzystając z podręcznika, prostymi zdaniami opowiada o wykonywanych czynnościach i swoich doświadczeniach • korzystając z wyrażen z podręcznika, prowadzi rozmowę, uzyskuje i przekazuje informacje, • krótko i prostym językiem opisuje ulubione potrawy, • wzorując się na podręczniku, uzyskuje i przekazuje informacje dotyczące ulubionych filmów • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych	słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	instrukcje i polecenia, • samodzielnie, swobodnie i szczegółowo opowiada o czynnościach związanych z gotowaniem, • szczegółowo opowiada o wykonywanych czynnościach i swoich doświadczeniach, • swobodnie i szczegółowo opisuje ulubione potrawy, • swobodnie prowadzi rozmowę, uzyskuje i przekazuje szczegółowe informacje, • szczegółowo opisuje ulubione filmy, wypowiada się na temat znanych aktorów • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	instrukcje i polecenia, • samodzielnie, swobodnie i bardzo szczegółowo opowiada o czynnościach związanych z gotowaniem, • bardzo szczegółowo opowiada o wykonywanych czynnościach i swoich doświadczeniach, • swobodnie i bardzo szczegółowo opisuje ulubione potrawy, • swobodnie prowadzi rozmowę, uzyskuje i przekazuje szczegółowe informacje, • bardzo szczegółowo opisuje ulubione filmy, wypowiada się na temat znanych aktorów • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	--	---	--	--

		tekstów.			
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 6 (e-Panel).					
English Class A2, rozdział 7: Where I live					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 94–107).	Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 94–107).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	1. rodzaje domów, lokalizacje, najbliższa okolica 2. części domu, pomieszczenia, wyposażenie 3. formy spędzania czasu wolnego 4. zasady obowiązujące w domu 5. spotkania z sąsiadami 6. tradycyjne i regionalne potrawy 7. czas <i>Present Continuous</i> do wyrażania planów na przyszłość 8. czasowniki frazowe 9. czasowniki <i>must, mustn't, can</i> do wyrażania zasad				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę	Uczeń: • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje miejsca zamieszkania i najbliższą okolicę, • w prostych zdaniach udziela informacji na temat swoich planów na przyszłość, korzystając z tekstu w podręczniku, • używając bardzo prostych zwrotów, opowiada o zasadach obowiązujących w domu,	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje	Uczeń: • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • udziela szczegółowych informacji na temat miejsca zamieszkania i najbliższej okolicy, • udziela szczegółowych informacji na temat swoich planów na przyszłość, stosując właściwe zwroty i poznane słownictwo, • swobodnie prowadzi rozmowę, uzyskuje niezbędne informacje,	Uczeń: • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • udziela bardzo szczegółowych informacji na temat miejsca zamieszkania i najbliższej okolicy, • udziela bardzo szczegółowych informacji na temat swoich planów na przyszłość, stosując właściwe zwroty i poznane słownictwo, • swobodnie prowadzi rozmowę, uzyskuje niezbędne informacje,

	dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	• używając bardzo prostych zwrotów, opisuje tradycyjne i regionalne potrawy, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	• szczegółowo opowiada o zasadach obowiązujących w domu, • szczegółowo opisuje tradycyjne i regionalne potrawy • wyraża upodobania, opinie, uczucia i emocje, stosując właściwe zwroty i podając uzasadnienia • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	• bardzo szczegółowo opowiada o zasadach obowiązujących w domu, • bardzo szczegółowo opisuje tradycyjne i regionalne potrawy • doskonale wyraża upodobania, opinie, uczucia i emocje, stosując właściwe zwroty i podając uzasadnienia • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 7 (e-Panel).					
English Class A2, rozdział 8: A happy life					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA

WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 108–121).	Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 108–121).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	1. ambicje i cele życiowe 2. spędzanie czasu z innymi ludźmi 3. konflikty i problemy 4. dobre maniery 5. formy spędzania czasu wolnego 6. <i>czas Future Simple</i> 7. pytania o podmiot dopełnienie 8. przewidywania na przyszłość 9.				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, proste, międzynarodowe. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną:	Uczeń: • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • posługując się pojętymi zwrotami, w prostych zdaniach przedstawia swoje ambicje i cele życiowe, • posługując się prostymi zwrotami, opowiada o przewidywaniach na przyszłość, • korzystając z podręcznika i używając bardzo prostego słownictwa, wyraża plany na przyszłość,	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność	Uczeń: • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • szczegółowo przedstawia swoje ambicje i cele życiowe, uzasadniając swój wybór, • szczegółowo opisuje przewidywania na przyszłość, wyraża opinie na ich temat, • udziela szczegółowych informacji na temat planów na przyszłość, używa poznane słownictwo i właściwe konstrukcje,	Uczeń: • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • bardzo szczegółowo przedstawia swoje ambicje i cele życiowe, uzasadniając swój wybór, • bardzo szczegółowo opisuje przewidywania na przyszłość, wyraża opinie na ich temat, • udziela bardzo szczegółowych informacji na temat planów na przyszłość, używa poznane słownictwo i właściwe konstrukcje,

	naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	• używając prostych zdań i korzystając ze schematu z podręcznika, • opowiada o zasadach dobrego zachowania, • wyraża opinie, uczucia i emocje, używając prostych konstrukcji, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	• używając właściwych konstrukcji, szczegółowo opowiada o zasadach dobrego zachowania, • wyraża szczegółowe opinie, uczucia i emocje, pyta o opinie innych, proponuje i zachęca, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	• używając właściwych konstrukcji, szczegółowo i bogato opowiada o zasadach dobrego zachowania, • wyraża bardzo szczegółowe opinie, uczucia i emocje, pyta o opinie innych, proponuje i zachęca, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	--	--	---	---

Ocenę niedostateczną śródroczną/roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka niemieckiego w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu: PRZEZ ZABAWĘ DO WSPÓŁDZIAŁANIA I NAUKI Program nauczania języka niemieckiego w klasach IV–VIII szkoły podstawowej.

Autorzy programu: Sylwia Rapacka- Wojtala

Dział tematyczny	Uczeń otrzymuje ocenę celującą jeśli:	Ocena bardzo dobra	Ocena dobra	Ocena dostateczna	Ocena dopuszczająca
Kapitel 1	Potrafi zapytać i udzielić odpowiedzi o pochodzenie, wiek i narodowość. Przedstawia siebie i innych. Pyta i udziela odpowiedzi o samopoczucie i stan fizyczny a także zawód i miejsce pracy. Odmienia bezbłędnie czasowniki w czasie Präsens (czasowniki: kommen, arbeiten, sein). Stosuje zaimki osobowe w funkcji podmiotu. Tworzy rzeczowniki rodzaju żeńskiego i liczby mnogiej (formy regularne i nieregularne). Zna i stosuje zaimek pytajny	Potrafi zapytać i udzielić odpowiedzi o pochodzenie, wiek i narodowość. Przedstawia siebie i innych. Pyta i udziela odpowiedzi o samopoczucie i stan fizyczny a także zawód i miejsce pracy. Odmienia w większości bezbłędnie czasowniki w czasie Präsens (czasowniki: kommen, arbeiten, sein). Stosuje zaimki osobowe w funkcji podmiotu. Zazwyczaj prawidłowo tworzy rzeczowniki rodzaju żeńskiego i liczby mnogiej (formy regularne i nieregularne). Z pomocą	Potrafi zapytać i udzielić odpowiedzi o pochodzenie, wiek i narodowość. Przedstawia siebie i innych. Z pomocą nauczyciela pyta i udziela odpowiedzi o samopoczucie i stan fizyczny a także zawód i miejsce pracy. Odmienia zazwyczaj poprawnie czasowniki w czasie Präsens (czasowniki: kommen, arbeiten, sein). Stosuje zaimki osobowe w funkcji podmiotu. Zazwyczaj prawidłowo tworzy rzeczowniki rodzaju żeńskiego i liczby mnogiej (formy regularne i nieregularne). Z pomocą nauczyciela stosuje zaimek pytajny „wo” a także przymyki miejsca: in, bei, an z	Potrafi zapytać i udzielić odpowiedzi o pochodzenie, wiek i narodowość. Z pomocą nauczyciela przedstawia siebie i innych. Z pomocą nauczyciela pyta i udziela odpowiedzi o samopoczucie i stan fizyczny a także zawód i miejsce pracy. Nie zawsze poprawnie odmienia czasowniki w czasie Präsens (czasowniki: kommen, arbeiten, sein). Z pomocą nauczyciela tworzy rzeczowniki rodzaju żeńskiego i liczby mnogiej (formy	Potrafi zapytać i udzielić odpowiedzi o pochodzenie, wiek i narodowość. Zna wyrażenia dot. samopoczucia oraz zawody. Zna przymyki miejsca. .

	„wo” a także przyimki miejsca: in, bei, an z Dativem.	nauczyciela stosuje zaimek pytajny „wo” a także przyimki miejsca: in, bei, an z Dativem.	Dativem.	regularne i nieregularne). Zna przyimki miejsca.	
--	---	---	----------	--	--

Kapitel 2	Nazywa części ciała. Pyta i udziela odpowiedzi na pytania co kogo boli. Zna dolegliwości i potrafi o nie zapytać. Opisuje posiadane umiejętności i pyta o nie. Zna czas teraźniejszy Präsens (czasowniki: tun), odmienia czasowniki w liczbie pojedynczej: sein, haben. Zna i stosuje zaimki osobowe w celowniku: mir, dir, ihr, ihm, uns, euch, ihnen, Ihnen. Zna i stosuje czasownik modalny „können” w czasie teraźniejszym. Poprawnie stosuje przeczenie „nicht.	Nazywa części ciała. Pyta i udziela odpowiedzi na pytania co kogo boli. Zna dolegliwości i potrafi o nie zapytać. Opisuje posiadane umiejętności i pyta o nie. Zna czas teraźniejszy Präsens (czasowniki: tun). Z pomocą nauczyciela odmienia czasowniki w liczbie pojedynczej: sein, haben. Zna i zazwyczaj poprawnie stosuje zaimki osobowe w celowniku: mir, dir, ihr, ihm, uns, euch, ihnen, Ihnen. Zna i z pomocą nauczyciela stosuje czasownik modalny „können” w czasie teraźniejszym. Poprawnie stosuje przeczenie „nicht.	Nazywa części ciała. Pyta i z pomocą nauczyciela udziela odpowiedzi na pytania co kogo boli. Zna dolegliwości i potrafi o nie zapytać. Zna czas teraźniejszy Präsens (czasowniki: tun). Z pomocą nauczyciela odmienia czasowniki w liczbie pojedynczej: sein, haben. Zna i z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje zaimki osobowe w celowniku: mir, dir, ihr, ihm, uns, euch, ihnen, Ihnen. Zna czasownik modalny „können” w czasie teraźniejszym. Zazwyczaj poprawnie stosuje przeczenie „nicht.	Nazywa części ciała. Zna dolegliwości i potrafi o nie zapytać. Zna czas teraźniejszy Präsens (czasowniki: tun). Z pomocą nauczyciela odmienia czasowniki w liczbie pojedynczej: sein, haben. Zna i z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje zaimki osobowe w celowniku: mir, dir, ihr, ihm, uns, euch, ihnen, Ihnen. Zazwyczaj poprawnie stosuje przeczenie „nicht.	Nazywa części ciała i dolegliwości. Z pomocą nauczyciela odmienia czasowniki w liczbie pojedynczej: sein, haben. Zna zaimki osobowe w celowniku: mir, dir, ihr, ihm, uns, euch, ihnen, Ihnen.
Kapitel 3	Pyta o godzinę i porę dnia i udziela odpowiedzi. Opisuje rutynę dzienną.	Pyta o godzinę i porę dnia i udziela odpowiedzi. Opisuje rutynę dzienną.	Pyta o godzinę i porę dnia i udziela odpowiedzi. Z pomocą nauczyciela opisuje	Pyta o godzinę i porę dnia i udziela odpowiedzi. Potrafi wymienić obowiązki domowe.	Pyta o godzinę i porę dnia. Potrafi wymienić obowiązki domowe.

	Potrafi wymienić obowiązki domowe. Odmienia czasowniki rozdzielnie złożone w czasie teraźniejszym Präsens: aufräumen, ausführen, rasubringen, vorbereiten oraz odmienia czasowniki nieregularne essen, schlafen i mögen w czasie teraźniejszym w liczbie pojedynczej i mnogiej.	Potrafi wymienić obowiązki domowe. Z pomocą nauczyciela odmienia czasowniki rozdzielnie złożone w czasie teraźniejszym Präsens: aufräumen, ausführen, rasubringen, vorbereiten oraz zazwyczaj poprawnie odmienia czasowniki nieregularne essen, schlafen i mögen w czasie teraźniejszym w liczbie pojedynczej i mnogiej.	rutynę dzienną. Potrafi wymienić obowiązki domowe. Z pomocą nauczyciela odmienia czasowniki rozdzielnie złożone w czasie teraźniejszym Präsens: aufräumen, ausführen, rasubringen, vorbereiten oraz czasowniki nieregularne essen, schlafen i mögen w czasie teraźniejszym w liczbie pojedynczej i mnogiej.	Z pomocą nauczyciela odmienia czasowniki rozdzielnie złożone w czasie teraźniejszym Präsens: aufräumen, ausführen, rasubringen, vorbereiten oraz czasowniki nieregularne essen, schlafen i mögen w czasie teraźniejszym w liczbie pojedynczej i mnogiej.	Zna znaczenie czasowników rozdzielnie złożonych w czasie teraźniejszym Präsens: aufräumen, ausführen, rasubringen, vorbereiten oraz czasowników nieregularnych essen, schlafen i mögen.
Kapitel 4	Nazywa przedmioty szkolne. Określa częstotliwość. Rozmawia o swoim planie lekcji. Nazywa pomieszczenia w budynku szkoły, czynności w różnych pomieszczeniach szkolnych. Określa cechy nauczycieli. Opisuje swoją szkołę.	Nazywa przedmioty szkolne. Określa częstotliwość. Rozmawia o swoim planie lekcji. Nazywa pomieszczenia w budynku szkoły, czynności w różnych pomieszczeniach szkolnych. Określa cechy nauczycieli. Opisuje swoją szkołę.	Nazywa przedmioty szkolne. Określa częstotliwość. Z pomocą nauczyciela rozmawia o swoim planie lekcji. Nazywa pomieszczenia w budynku szkoły, czynności w różnych pomieszczeniach szkolnych. Określa cechy nauczycieli. Z pomocą nauczyciela opisuje swoją	Nazywa przedmioty szkolne. Określa częstotliwość. Nazywa pomieszczenia w budynku szkoły, czynności w różnych pomieszczeniach szkolnych. Określa cechy nauczycieli. Określa daty. Zna i stosuje czas teraźniejszy Präsens czasowników finden i feiern w liczbie pojedynczej i	Nazywa przedmioty szkolne. Określa częstotliwość. Nazywa pomieszczenia w budynku szkoły. Zna liczebniki porządkowe do 31.

	Określa daty. Zna i stosuje czas teraźniejszy Präsens czasowników finden i feiern w liczbie pojedynczej i mnogiej oraz formy i zasady użycia form gramatycznych: - liczby i rodzaju rzeczowników, - zaimki dzierżawcze: unser/e, euer/eure, - przyimek „in“ z celownikiem - zaimki pytajne: Wie oft?, Wann?, Von wann bis wann? Zna i stosuje liczebniki porządkowe do 31.	Określa daty. Zna i zazwyczaj bezbłędnie stosuje czas teraźniejszy Präsens czasowników finden i feiern w liczbie pojedynczej i mnogiej oraz w większości zna i poprawnie stosuje formy i zasady użycia form gramatycznych: - liczby i rodzaju rzeczowników, - zaimki dzierżawcze: unser/e, euer/eure, - przyimek „in“ z celownikiem - zaimki pytajne: Wie oft?, Wann?, Von wann bis wann? Zna i z niewielką pomocą stosuje liczebniki porządkowe do 31.	szkołę. Określa daty. Zna i stosuje czas teraźniejszy Präsens czasowników finden i feiern w liczbie pojedynczej i mnogiej. Zna zaimki dzierżawcze: unser/e, euer/eure oraz pytania Wie oft?, Wann?, Von wann bis wann? Zna i z pomocą nauczyciela stosuje liczebniki porządkowe do 31.	mnogiej Zna pytania: Wie oft?, Wann?, Von wann bis wann? Zna i stosuje liczebniki porządkowe do 31.	
--	---	--	---	--	--

Kapitel 5	Nazywa środki transportu i określa te ulubione. Nazywa instytucje i miejsca w mieście oraz ich położenia. Pyta o drogę i opisuje ją do obiektów w mieście. Omawia co inne osoby robią lub nie w czasie wolnym. Nazywa wykonywane czynności w czasie wolnym. Opowiada o sobie co chętnie lub niechętnie robi w czasie wolnym. Rozmawia z innymi osobami o ich ulubionych aktywnościach w czasie wolnym. Zna i stosuje czas teraźniejszy Präsens czasowników: sich befinden, lesen, fernsehen, schlafen, essen, faulenzen, spielen, anrufen, hören, tanzen,	Nazywa środki transportu i określa te ulubione. Nazywa instytucje i miejsca w mieście oraz ich położenia. Pyta o drogę i opisuje ją do obiektów w mieście. W większości poprawnie omawia co inne osoby robią lub nie w czasie wolnym. Nazywa wykonywane czynności w czasie wolnym. Opowiada o sobie co chętnie lub niechętnie robi w czasie wolnym. Z pomocą nauczyciela rozmawia z innymi osobami o ich ulubionych aktywnościach w czasie wolnym. Zna i zazwyczaj poprawnie stosuje czas teraźniejszy Präsens czasowników: sich befinden, lesen, fernsehen, schlafen,	Nazywa środki transportu. Nazywa instytucje i miejsca w mieście oraz ich położenia. Pyta o drogę i z niewielką pomocą opisuje ją do obiektów w mieście.. Nazywa wykonywane czynności w czasie wolnym. Opowiada o sobie co chętnie lub niechętnie robi w czasie wolnym. Zna i zazwyczaj poprawnie stosuje czas teraźniejszy Präsens czasowników: sich befinden, lesen, fernsehen, schlafen, essen, faulenzen, spielen, anrufen, hören, tanzen, ausführen, fahren, gehen. Zna przyimki miejsca w celowniku: rechts von, links von, vor, hinter, gegenüber, zwischen.	Nazywa środki transportu, instytucje i miejsca w mieście. Pyta o drogę i opisuje ją do obiektów w mieście. Nazywa wykonywane czynności w czasie wolnym. Opowiada o sobie co chętnie lub niechętnie robi w czasie wolnym. Zna znaczenie czasowników: sich befinden, lesen, fernsehen, schlafen, essen, faulenzen, spielen, anrufen, hören, tanzen, ausführen, fahren, gehen. Zna określenia położenia: rechts von, links von, vor, hinter, gegenüber, zwischen.	Nazywa środki transportu, instytucje i miejsca w mieście. Pyta o drogę.
-----------	--	---	---	---	--

	ausführen, fahren, gehen. Zna i stosuje formy i zasady użycia form gramatycznych: - czasownik zwrotny „sich befinden” w liczbie pojedynczej i mnogiej - zaimki pytające i zwroty „Wie komme ich zu...?, Wo befindet sich ...?” - przyimek zu z celownikiem - przyimki miejsca w celowniku: rechts von, links von, vor, hinter, gegenüber, zwischen - zaimek pytający „Womit?” - wyrażenie narzędnikowe z przyimkiem „mit” - liczba pojedyncza i mnoga rzeczownika.	essen, faulenz, spielen, anrufen, hören, tanzen, ausführen, fahren, gehen. Zna i z niewielką pomocą stosuje formy i zasady użycia form gramatycznych: - czasownik zwrotny „sich befinden” w liczbie pojedynczej i mnogiej - zaimki pytające i zwroty „Wie komme ich zu...?, Wo befindet sich ...?” - przyimek zu z celownikiem - przyimki miejsca w celowniku: rechts von, links von, vor, hinter, gegenüber, zwischen - zaimek pytający „Womit?” - wyrażenie narzędnikowe z przyimkiem „mit” - liczba pojedyncza i mnoga rzeczownika.			
--	--	--	--	--	--

Kapitel 6	Nazywa części garderoby i ubrań. Zna kolory. Opisuje jakie są ubrania, określa ich cechy. Nazywa pory roku oraz zjawiska pogodowe. Zna i stosuje czas teraźniejszy Präsens czasowników: tragen, anziehen. Odpowiada na pytanie „Was trägst du” z użyciem rodzajnika nieokreślonego oraz przeczenia rzeczownika w bierniku: einen, eine, ein, keinen, keine, kein, keine.	Nazywa części garderoby i ubrań. Zna kolory. Opisuje jakie są ubrania, określa ich cechy. Nazywa pory roku oraz zjawiska pogodowe. Zna i zazwyczaj poprawnie stosuje czas teraźniejszy Präsens czasowników: tragen, anziehen. Odpowiada na pytanie „Was trägst du” z zazwyczaj poprawnym użyciem rodzajnika nieokreślonego oraz przeczenia rzeczownika w bierniku: einen, eine, ein, keinen, keine, kein, keine.	Nazywa części garderoby i ubrań. Zna kolory. Opisuje jakie są ubrania, określa ich cechy. Nazywa pory roku oraz zjawiska pogodowe. Pomocą nauczyciela stosuje czas teraźniejszy Präsens czasowników: tragen, anziehen. Odpowiada na pytanie „Was trägst du” .	Nazywa części garderoby i ubrań. Zna kolory. Opisuje jakie są ubrania, określa ich cechy. Nazywa pory roku oraz zjawiska pogodowe. Zna i z pomocą nauczyciela stosuje czas teraźniejszy Präsens czasowników: tragen, anziehen.	Nazywa części garderoby i ubrań. Zna kolory. Nazywa pory roku oraz zjawiska pogodowe.
-----------	--	--	---	--	---

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą

**Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
z historii w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania**

Tytuł programu: „Wczoraj i dziś” program nauczania historii w klasach 4–8 szkoły podstawowej

Autor programu: dr Tomasz Maćkowski

Gwiazdką oznaczono tematy dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

Wymagania na poszczególne oceny						
Temat lekcji	Zagadnienia	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział 1. Pierwsze cywilizacje						
1. Życie pierwszych ludzi	• pochodzenie człowieka • różnice między koczowniczym a osiadłym trybem życia • życie człowieka pierwotnego • epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza • początki rolnictwa i udomowienie zwierząt • dawne i współczesne sposoby wytapiania żelaza • terminy: <i>pięściak</i>, <i>hodowla</i>, <i>koczowniczy tryb życia</i>, <i>osiadły tryb życia</i>, <i>rewolucja neolityczna</i>, <i>epoka kamienia</i>, <i>epoka brązu</i>, <i>epoka żelaza</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>koczowniczy i osiadły tryb życia</i>, <i>pięściak</i> – opisuje różnice między człowiekiem pierwotnym a współczesnym – potrafi wyjaśnić, jakie korzyści daje człowiekowi umiejętność uprawy ziemi i hodowli zwierząt – wyjaśnia, dlaczego narzędzia metalowe są lepsze od kamiennych	– poprawnie posługuje się terminami: <i>pięściak</i>, <i>hodowla</i>, <i>koczowniczy tryb życia</i>, <i>osiadły tryb życia</i>, <i>rewolucja neolityczna</i>, <i>epoka kamienia</i>, <i>epoka brązu</i>, <i>epoka żelaza</i> – przedstawia, skąd wywodzą się praludzie – opisuje życie ludzi pierwotnych – charakteryzuje epoki kamienia, brązu i żelaza – wyjaśnia znaczenie nabycia umiejętności wskrzeszania ognia przez człowieka	– porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym – wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna – przedstawia dawne i współczesne sposoby wytapiania żelaza	– wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia – wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej – wskazuje szlaki, którymi ludność zasiedliła różne kontynenty	– wyjaśnia pojęcie ewolucji – charakteryzuje kierunki ewolucji człowieka – porównuje poziom cywilizacyjny ludzi w różnych epokach

2. Miasta- państwa Mezopotamii	• Mezopotamia jako kolebka cywilizacji • znaczenie wielkich rzek dla rozwoju najstarszych cywilizacji • osiągnięcia cywilizacyjne mieszkańców Mezopotamii • powstanie pierwszych państw • zajęcia różnych grup społecznych • Kodeks Hammurabiego • terminy: <i>cywilizacja, Mezopotamia, Bliski Wschód, Babilonia, Sumerowie, kanał nawadniający, kodeks, pismo klinowe, zikkurat, podatki</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cywilizacja, kanał nawadniający, kodeks</i> – wyjaśnia, jaką funkcję mogą pełnić rzeki w życiu człowieka – wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii – wyjaśnia zasadę <i>oko za oko, ząb za ząb</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>cywilizacja, Mezopotamia, Bliski Wschód, Babilonia, Sumerowie, kanał nawadniający, kodeks, pismo klinowe, zikkurat, podatki</i> – samodzielnie wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii, Tygrys, Eufrat, Ur, Babilon – wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii	– opisuje rolę wielkich rzek w rozwoju rolnictwa, handlu i komunikacji – charakteryzuje i podaje przykłady państw-miast z terenu Mezopotamii – wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa w życiu społecznym	– objaśnia różnicę między prawem zwyczajowym a skodyfikowanym – tłumaczy, w jaki sposób powstawały pierwsze państwa	– przedstawia kraje leżące obecnie na obszarze dawnej Mezopotamii – wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii
3. W Egipcie faraonów	• Egipt jako przykład starożytnej cywilizacji • Egipt darem Nilu • osiągnięcia cywilizacji egipskiej • struktura społeczna • wierzenia Egipcjan jako przykład religii politeistycznej • terminy: <i>faraon, politeizm, piramidy, hieroglify, mumifikacja, sarkofag</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>piramida, faraon</i> – wskazuje na mapie: Egipt oraz Nil – opisuje wygląd piramid – porównuje wygląd hieroglifów i pisma współczesnego	– poprawnie posługuje się terminami: <i>faraon, politeizm, piramidy, hieroglify, mumifikacja, sarkofag</i> – wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej – opisuje zakres władzy faraona	– wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju cywilizacji egipskiej – przedstawia strukturę społeczną Egiptu – podaje przykłady bogów i charakteryzuje wierzenia Egipcjan	– wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny – opisuje, w jaki sposób wznoszono piramidy	– opisuje etapy pochówku faraonów – charakteryzuje najbardziej znane przykłady sztuki egipskiej (Sfinks, Dolina Królów, grobowiec Tutenchamona, popiersie Neferetiti), piramidy w Gizie, świątynia Abu Simbel

4. W starożytnym Izraelu	• judaizm jako przykład religii monoteistycznej • biblijne dzieje Izraelitów • Dekalog i Tora • postaci biblijne: Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon • terminy: <i>judaizm, Tora, Jahwe, Dekalog, Mesjasz, synagoga, Mesjasz, Ziemia Obiecana, Arka Przymierza, monoteizm, plemię, Palestyna, prorok, Świątynia Jerozolimska</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Tora, Żydzi, Dekalog</i> – wyjaśnia, o czym opowiada Biblia – wymienia najważniejsze postaci biblijne związane z dziejami Żydów	– poprawnie posługuje się terminami: <i>judaizm, Tora, Jahwe, Dekalog, Mesjasz, synagoga, Mesjasz, Ziemia Obiecana, Arka Przymierza, monoteizm, plemię, Palestyna, prorok, Świątynia Jerozolimska</i> – wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę – wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem	– opisuje główne etapy historii Izraelitów – charakteryzuje judaizm – porównuje wierzenia Egiptu oraz Izraela	– charakteryzuje dokonania najważniejszych przywódców religijnych i politycznych Izraela (Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon) – wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem	– wyjaśnia terminy: <i>synagoga, rabin</i> – podaje przykład synagogi we współczesnej Polsce
5. Cywilizacje Indii i Chin	• osiągnięcia cywilizacyjne Dalekiego Wschodu • system kastowy w Indiach • cywilizacja Doliny Indusu • terminy: <i>Daleki Wschód, Ariowie, kasta, hinduizm, Wielki Mur Chiński, Jedwabny Szlak</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Daleki Wschód, Wielki Mur Chiński</i> – wskazuje na mapie: Indie, Chiny – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego jedwab i porcelana były towarami poszukiwanymi na Zachodzie	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Daleki Wschód, Ariowie, kasta, hinduizm, Wielki Mur Chiński, Jedwabny Szlak</i> – wymienia osiągnięcia cywilizacji doliny Indusu – wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej – wyjaśnia, kiedy narodziło się cesarstwo chińskie	– opisuje system kastowy w Indiach – charakteryzuje wierzenia hinduistyczne	– charakteryzuje rolę Jedwabnego Szlaku w kontaktach między Wschodem a Zachodem – przedstawia terakotową armię jako zabytek kultury chińskiej – wymienia i wskazuje na mapie: rzeki: Indus, Huang He, Jangcy	– charakteryzuje buddyzm – opowiada o filozofii Konfucjusza
6. Od hieroglifów do alfabetu	• powstanie pisma i jego znaczenie dla rozwoju cywilizacji • pismo a prehistoria i historia • terminy: <i>papirus, tabliczki gliniane, pismo obrazkowe, pismo</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>pismo obrazkowe, hieroglify, alfabet, pismo alfabetyczne</i> – wyjaśnia, do czego służy pismo	– poprawnie posługuje się terminami: <i>papirus, tabliczki gliniane, pismo obrazkowe, pismo klinowe, Fenicjanie, pismo alfabetyczne, alfabet łaciński</i> – wyjaśnia, w jaki sposób	– wskazuje różne przykłady sposobów porozumiewania się między ludźmi i przekazywania doświadczeń – przyporządkowuje różne rodzaje pisma do	– wyjaśnia, w jaki sposób pismo obrazkowe przekształciło się w klinowe – przedstawia genezę współczesnego pisma polskiego	– podaje przykłady narodów, które posługują się pismem sięgającym tradycją do pisma greckiego oraz do łaciny – opowiada o przykładach

	<i>klinowe, Fenicjanie, pismo alfabetyczne, alfabet łaciński</i>	– charakteryzuje polskie pismo jako przykład pisma alfabetycznego	umiejętność pisanie wpłynęła na dalsze osiągnięcia człowieka – porównuje pismo obrazkowe i alfabetyczne – wyjaśnia związek między wynalezieniem pisma a historią i prehistorią – omawia przyczyny wynalezienia pisma	cywilizacji, które je stworzyły – wymienia przykłady materiałów pisarskich stosowanych w przeszłości	– wyjaśnia, jakie były trudności z odczytywaniem pisma obrazkowego	alternatywnych języków umownych (alfabet Morse’a, język migowy)
* Tajemnice sprzed wieków – Jak odczytano pismo Egipcjan?	• wyprawa Napoleona do Egiptu • hieroglify – litery czy słowa? • postaci: Jean F. Champollion • terminy: <i>Kamień z Rosetty</i>	– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego po wielu stuleciach ludzie nie potrafili odczytać hieroglifów	– wyjaśnia, na czym polegały trudności w odczytaniu hieroglifów	– charakteryzuje i przedstawia znaczenie Kamienia z Rosetty – wyjaśnia, jak udało się odczytać hieroglify	– przedstawia postać oraz dokonania Jeana F. Champolliona	– wyjaśnia, jaki był wpływ wyprawy Napoleona do Egiptu oraz odczytania hieroglifów na pojawienie się egiptologii
Rozdział 2. Starożytna Grecja						
1. Demokratyczne Ateny	• warunki naturalne Grecji • życie w greckiej polis • cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej • Perykles – najwybitniejszy przywódca demokratycznych Aten • terminy: <i>Hellada, Hellenowie, polis, demokracja, zgromadzenie ludowe, akropol, agora</i> • postaci historyczne: Perykles	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>demokracja, zgromadzenie ludowe</i> – przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd greckiego polis i życie w nim na przykładzie Aten	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Hellada, Hellenowie, polis, demokracja, zgromadzenie ludowe, akropol, agora</i> – wskazuje na mapie: Grecję, Ateny – wyjaśnia znaczenie terminu <i>demokracja</i> i charakteryzuje demokrację ateńską	– wyjaśnia wpływ warunków naturalnych Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis) – wyjaśnia, kim był Perykles – opisuje, kto posiadał prawa polityczne w Atenach	– wskazuje podobieństwa i różnice między demokracją ateńską a współczesną demokracją parlamentarną	– wyjaśnia, w jaki sposób kultura grecka rozprzestrzeniła się w basenie Morza Śródziemnego

*2. Sparta i wojny z Persami	• ustrój i społeczeństwo starożytnej Sparty • cechy i etapy wychowania spartańskiego • powstanie i rozwój imperium perskiego • wojny grecko-perskie • terminy: <i>Persowie, danina, sojusz, hoplita, falanga</i> • wydarzenia: bitwa pod Maratonem, bitwa pod Termopilami, bitwa pod Salaminą • postaci historyczne: Dariusz, Kserkses, Leonidas	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>danina, sojusz</i> – przy pomocy nauczyciela przedstawia cele i charakter wychowania spartańskiego	– poprawnie posługuje się terminami: <i>danina, sojusz, hoplita, falanga</i> – przedstawia cele i charakter wychowania spartańskiego – wyjaśnia, dlaczego Spartan uważano za najlepszych wojowników greckich – wskazuje na mapie: Spartę, Persję – wyjaśnia, kim byli Dariusz, Kserkses i Leonidas	– charakteryzuje ustrój i społeczeństwo starożytnej Sparty – posługuje się wyrażeniami: <i>spartańskie warunki, mówić lakonicznie</i> – wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg wojen grecko-perskich – wskazuje na mapie: Maraton, Termopile, Salaminę – zaznacza na osi czasu daty: 490 r. p.n.e., 480 r. p.n.e.	– opisuje, w jaki sposób walczyli starożytni Grecy – wyjaśnia genezę biegów maratońskich – tłumaczy znaczenie zwrotu: <i>wrócić z tarczą lub na tarczy</i>	– porównuje ustroje Aten i Sparty – opisuje przebieg bitwy pod Termopilami i ocenia postać króla Leonidasa
3. Bogowie i mity	• wierzenia starożytnych Greków • mity greckie • najważniejsi greccy bogowie: Zeus, Hera, Posejdon, Afrodyta, Atena, Hades, Hefajstos, Ares, Apollo, Hermes • Homer i jego dzieła – <i>Iliada</i> i <i>Odyseja</i> • terminy: <i>Olimp, mity, heros, Partenon, Herakles, Achilles, Odyseusz, wojna trojańska, koń trojański</i> • postać historyczna: Homer	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mity, heros</i> – przy pomocy nauczyciela charakteryzuje najważniejszych bogów greckich	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Olimp, mity, heros, Partenon, Herakles, Achilles, Odyseusz, koń trojański</i> – przedstawia wierzenia starożytnych Greków – wskazuje na mapie: górę Olimp, Troję – wyjaśnia, kim był Homer	– charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali – omawia różne mity greckie – przedstawia treść <i>Iliady</i> i <i>Odysei</i> – wyjaśnia współczesne rozumienie wyrażenia: <i>koń trojański</i>	– opisuje wybrane miejsca kultu starożytnych Greków – omawia znaczenie wyroczni w życiu starożytnych Greków	– wyjaśnia nawiązujące do mitologii związki frazeologiczne (frazeologizmy mitologiczne): <i>objęcia Morfeusza, stajnia Augiasza, syzyfowa praca, męki Tantalą, nie Ariadny</i> – opisuje archeologiczne poszukiwania mitycznej Troi

4. Kultura starożytnej Grecji	• wspólne elementy w kulturze greckich polis • najważniejsze dokonania sztuki greckiej • narodziny teatru greckiego • znaczenie filozofii w starożytnej Grecji i najwybitniejsi filozofowie • grecka matematyka i medycyna • rola sportu w życiu starożytnych Greków • terminy: <i>Wielkie Dionizje, amfiteatr, tragedia, komedia, filozofia, igrzyska, olimpiada, Olimpia, stadion, pięciobój olimpijski</i> • postaci historyczne: Fidiasz, Myron, Ajschylos, Sofokles, Eurypides, Arystofanes, Sokrates, Platon, Arystoteles, Hipokrates, Pitagoras, Tales z Miletu	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>amfiteatr, igrzyska, olimpiada, stadion</i> – opisuje rolę sportu w codziennym życiu – przy pomocy nauczyciela opisuje, jak narodził się teatr grecki i jakie było jego znaczenie dla Hellenów	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Wielkie Dionizje, amfiteatr, tragedia, komedia, filozofia, igrzyska, olimpiada, Olimpia, stadion, pięciobój olimpijski</i> – wskazuje różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji – opisuje charakter antycznych igrzysk sportowych	– opisuje charakter i cele antycznego teatru – przedstawia dokonania nauki greckiej – objaśnia, czym jest filozofia, i przedstawia jej najwybitniejszych przedstawicieli – wyjaśnia, kim byli: Fidiasz, Myron, Sofokles, Pitagoras, Tales z Miletu, Sokrates, Platon, Arystoteles – zaznacza na osi czasu datę: 776 r. p.n.e.	– przedstawia współczesną tradycję igrzysk olimpijskich – porównuje igrzyska antyczne ze współczesnymi	– charakteryzuje rolę kultury w życiu społecznym – przybliża postać i dokonania Archimedesesa – podaje przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę
*5. Imperium Aleksandra Wielkiego	• podboje Aleksandra Wielkiego • wojna z Persją (bitwy nad rzeczką Granik, pod Issos i pod Gaugamelą) • wyprawa Aleksandra do Indii • kulturowe skutki	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>imperium</i> – uzasadnia, dlaczego Aleksandra nazwano „Wielkim” – określa, na jakim obszarze toczyły się	– poprawnie posługuje się terminami: <i>imperium, węzeł gordyjski, hellenizacja</i> – wskazuje na mapie: Macedonię, Persję, Indie i Aleksandrię w Egipcie	– wyjaśnia charakter kultury hellenistycznej – przedstawia skutki podbojów Aleksandra – zaznacza na osi czasu daty: 333 r. p.n.e., 331 r. p.n.e. – posługuje się terminami:	– omawia znaczenie Biblioteki Aleksandryjskiej – charakteryzuje sposób walki wojsk Aleksandra Macedońskiego	– przedstawia siedem cudów świata – wymienia państwa, które leżą dziś na terenach podbitych przez Aleksandra Wielkiego

	podbojów Aleksandra Wielkiego - terminy: <i>imperium, falanga macedońska, węzeł gordyjski, hellenizacja, kultura hellenistyczna</i> - postaci historyczne: Filip II, Aleksander Macedoński (Wielki)	opisywane wydarzenia	– opisuje przebieg kampanii perskiej Aleksandra Macedońskiego – opisuje dokonania Filipa II i Aleksandra Macedońskiego (Wielkiego)	<i>falanga macedońska, kultura hellenistyczna</i>		
* Tajemnice sprzed wieków – Jak wyglądała latarnia morska na Faros?	- siedem cudów świata - konstrukcja latarni morskiej na Faros	– wyjaśnia, dlaczego w przeszłości ludzie mieli problem ze wznoszeniem wysokich budowli	– przedstawia, w jaki sposób działała latarnia w starożytności	– opisuje losy latarni na Faros	– charakteryzuje siedem cudów świata	– omawia inny wybrany obiekt z listy siedmiu cudów świata starożytnego
Rozdział III. Starożytny Rzym						
1. Ustrój starożytnego Rzymu	- legendarne początki państwa rzymskiego - zasady ustrojowe republiki rzymskiej - społeczeństwo starożytnego Rzymu - dokonania Gajusza Juliusza Cezara - upadek republiki - powstanie cesarstwa rzymskiego - terminy: <i>Italia, monarchia, republika, senat, patrycjusze, plebejusze, konsulowie, pretorzy, kwestorzy, trybun ludowy, dyktator, cesarz</i> - postaci legendarne i historyczne: Romulus i Remus, Gajusz Juliusz	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>dyktator, cesarz</i> – wskazuje na mapie: Rzym – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Italia, monarchia, republika, senat, patrycjusze, plebejusze, konsulowie, pretorzy, kwestorzy, trybun ludowy, dyktator, cesarz</i> – przedstawia legendarne początki Rzymu – wskazuje na mapie: Półwysep Apeniński – omawia dokonania Gajusza Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta	– charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej i jej główne organy władzy – przedstawia kompetencje najważniejszych urzędów republikańskich – opisuje konflikt społeczny między patrycjuszami a plebejuszami – zaznacza na osi czasu daty: 753 r. p.n.e., 44 r. p.n.e.	– omawia przyczyny oraz okoliczności upadku republiki rzymskiej – porównuje ustroje demokracji ateńskiej i republiki rzymskiej	– wyjaśnia różnice w rozumieniu terminu <i>republika</i> przez Rzymian i współcześnie – przedstawia funkcje pełnione przez senat w ustroju współczesnej Polski

	Cezar, Oktawian August					
2. Imperium Rzymskie	• podboje rzymskie • Imperium Rzymskie i jego prowincje • organizacja armii rzymskiej • podział cesarstwa • upadek cesarstwa zachodniorzymskiego • terminy: <i>Kartagina, prowincja, limes, legiony, legioniści, Imperium Rzymskie, pax Romana, romanizacja, barbarzyńcy, Germanie, Konstantynopol, Hunowie, wielka wędrówka ludów</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>prowincja, legiony, plemiona barbarzyńskie, wielka wędrówka ludów</i> – przedstawia wygląd i uzbrojenie rzymskiego legionisty	– poprawnie posługuje się terminami: <i>prowincja, legiony, romanizacja, plemiona barbarzyńskie, Germanie, Hunowie, wielka wędrówka ludów</i> – wymienia główne prowincje Imperium Rzymskiego – wskazuje na mapie: Kartaginę, granice Imperium Rzymskiego w II w. n.e., Konstantynopol – omawia etapy powstawania Imperium Rzymskiego	– opisuje przyczyny podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie – opisuje okoliczności upadku cesarstwa zachodniego – zaznacza na osi czasu daty: 395 r. n.e., 476 r. n.e. – zna postać cesarza Konstantyna Wielkiego	– wymienia korzyści oraz zagrożenia funkcjonowania państwa o rozległym terytorium – wyjaśnia wpływ kultury rzymskiej na podbite ludy	– przedstawia postać Hannibala i wojny punickie – pokazuje przykłady romanizacji we współczesnej Europie – przybliża postaci wodzów barbarzyńskich Attyli oraz Odoakera
3. Życie w Wiecznym Mieście	• Rzym jako stolica imperium i Wieczne Miasto • życie codzienne i rozrywki w Rzymie • podział społeczeństwa rzymskiego • wierzenia religijne Rzymian i najważniejsze bóstwa • terminy: <i>bazylika, Forum Romanum, termy, amfiteatr, gladiatorzy, patrycjusze, plebs, niewolnicy, westalki</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>amfiteatr, gladiatorzy, niewolnicy</i> – przy pomocy nauczyciela przedstawia warunki życia oraz rozrywki dawnych mieszkańców Rzymu – omawia wierzenia Rzymian i wpływ, jaki wywarła na nie religia Greków	– poprawnie posługuje się terminami: <i>bazylika, Forum Romanum, termy, amfiteatr, gladiatorzy, patrycjusze, plebs, niewolnicy, westalki</i> – wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami życia się opiekowały – charakteryzuje różne grupy społeczeństwa rzymskiego	– wyjaśnia, dlaczego Rzym był nazywany Wiecznym Miastem – opisuje, jakie funkcje pełniło Forum Romanum – wymienia greckie odpowiedniki najważniejszych rzymskich bóstw	– wyjaśnia, dlaczego cesarze rzymscy starali się kierować zawołaniem ludu: <i>chleba i igrzysk!</i>	– przedstawia pozostałości Pompejów i Herkulanum jako źródła wiedzy o życiu codziennym w starożytności

4. Dokonania starożytnych Rzymian	• Rzymianie jako wielcy budowniczowie • kultura i sztuka starożytnego Rzymu jako kontynuacja dokonań antycznych Greków • prawo rzymskie i jego znaczenie dla funkcjonowania państwa • najważniejsze budowle w starożytnym Rzymie • terminy: <i>kopuła, akwedukt, łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, Panteon, kodeks, Prawo XII tablic, Kodeks Justyniana</i> • postaci historyczne: Wergiliusz, Horacy	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, kodeks</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>kopuła, akwedukt, łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, Panteon, kodeks, Prawo XII tablic, Kodeks Justyniana</i> – wyjaśnia powiedzenie: <i>Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</i>	– uzasadnia i ocenia twierdzenie, że Rzymianie potrafili czerpać z dorobku kulturowego podbitych ludów – omawia najwybitniejsze dzieła sztuki i architektury rzymskiej – wyjaśnia rolę praw i przepisów w funkcjonowaniu państwa na przykładzie Rzymu – omawia dokonania Wergiliusza i Horacego	– wyjaśnia, dlaczego dobra sieć drogowa jest ważna dla funkcjonowania każdego państwa	– opisuje wpływ prawa rzymskiego na współczesne prawo europejskie – ocenia, które z dokonań Rzymian uważa za najwybitniejsze, i uzasadnia swoją odpowiedź
5. Początki chrześcijaństwa	• Jezus z Nazaretu jako twórca nowej religii monoteistycznej • przyczyny prześladowania chrześcijan w starożytnym Rzymie • rola świętych Pawła i Piotra w rozwoju chrześcijaństwa • Edykt mediolański i zakończenie prześladowań chrześcijan w cesarstwie • terminy: <i>Mesjasz, chrześcijaństwo, apostołowie, biskupi,</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>apostołowie, Jezus z Nazaretu, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Mesjasz, chrześcijaństwo, apostołowie, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament, Edykt mediolański</i> – charakteryzuje działalność apostołów po ukrzyżowaniu Jezusa – wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę, Mediolan – omawia nauki Jezusa z Nazaretu oraz dokonania świętego Piotra, świętego Pawła	– wyjaśnia, czym różni się chrześcijaństwo od judaizmu – wyjaśnia, dlaczego władze rzymskie odnosiły się wrogo do chrześcijaństwa – wyjaśnia znaczenie Edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa – zaznacza na osi czasu daty: 33 r. n.e., 313 r. n.e.	– opisuje najstarsze symbole chrześcijańskie – wyjaśnia związki między judaizmem a chrześcijaństwem	– przedstawia dzieje wybranego świętego (na przykład swojego patrona)

	<i>papież, Biblia – Stary i Nowy Testament, Edykt mediolański</i> • postaci historyczne: Jezus z Nazaretu, święty Piotr, święty Paweł z Tarsu, Konstantyn Wielki		z Tarsu i Konstantyna Wielkiego			
* Tajemnice sprzed wieków – Bursztynowy szlak	• rola szlaków handlowych w starożytności • bursztyn i jego znaczenie dla starożytnych Rzymian • kontakty handlowe Rzymian z wybrzeżem Bałtyku	– wskazuje na mapie: przebieg bursztynowego szlaku (Pruszcz Gdański, Kalisz, Brama Morawska) – wyjaśnia, czym jest bursztyn i do czego się go stosuje	– wyjaśnia, dlaczego bursztyn był ceniony przez Rzymian	– wyjaśnia rolę szlaków handlowych	– podaje argumenty za twierdzeniem i przeciwniemu, że miasto Kalisz istniało w starożytności	– opisuje, jakie ludy żyły na ziemiach polskich w okresie funkcjonowania bursztynowego szlaku
Rozdział IV. Początki średniowiecza						
I. Bizancjum w czasach świetności	• cesarstwo bizantyjskie pod panowaniem Justyniana I Wielkiego • dokonania Justyniana I Wielkiego • Konstantynopol jako Nowy Rzym • tradycja grecka w Bizancjum • osiągnięcia naukowe Bizantyjczyków • upadek Konstantynopola, jego przyczyny i skutki • terminy: <i>Bizancjum, Hagia Sofia, ikona, freski, mozaika</i> • postaci historyczne: Justynian I Wielki	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>ikona, freski, mozaika</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Bizancjum, Hagia Sofia, ikona, freski, mozaika</i> – wskazuje na mapie: Konstantynopol, granice cesarstwa bizantyjskiego w czasach Justyniana I Wielkiego – tłumaczy, dlaczego Konstantynopol zaczęto określać Nowym Rzymem – wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>bizantyjski przepych</i>	– wskazuje, jaką rolę w periodyzacji dziejów odegrał upadek cesarstwa zachodniorzymskiego oraz wschodniorzymskiego – charakteryzuje styl bizantyjski w sztuce – podaje przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego – zaznacza na osi czasu datę upadku Konstantynopola – 1453 r. – zna postać Justyniana I Wielkiego – omawia dokonania Justyniana I Wielkiego	– wyjaśnia, w jaki sposób położenie geograficzne wpłynęło na bogactwo Konstantynopola – uzasadnia twierdzenie, że Bizancjum połączyło w nauce tradycję zachodniorzymską i grecką – wyjaśnia, jakie znaczenie dla państwa ma kodyfikacja praw	– wyjaśnia, jaki wpływ na chrześcijaństwo miał podział Rzymu na część zachodnią i wschodnią

2. Arabowie i początki islamu	• pochodzenie Arabów • działalność Mahometa i narodziny islamu • religia muzułmańska i jej zasady • dżihad i podboje Arabów • kultura i nauka arabska • terminy: <i>oaza, Czarny Kamień, Mekka, Medyna, islam, Allah, Koran, meczet, minaret, mihrab, minbar, dżihad, kalifowie, cyfry arabskie, stal damasceńska, arabeski</i> • postaci historyczne: Mahomet	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>oaza, islam, Allah, Koran, meczet</i> – przy pomocy nauczyciela wskazuje podstawowe różnice między chrześcijaństwem a islamem	– poprawnie posługuje się terminami: <i>oaza, Czarny Kamień, Mekka, Medyna, islam, Allah, Koran, meczet, minaret, mihrab, minbar, dżihad, kalifowie, cyfry arabskie, stal damasceńska, arabeski</i> – omawia najważniejsze zasady wiary muzułmanów – wskazuje na mapie: Półwysep Arabski, Mekkę, Medynę oraz imperium arabskie w okresie świetności	– przedstawia postać i działalność Mahometa – omawia osiągnięcia Arabów w dziedzinie kultury i nauki w średniowieczu – charakteryzuje i ocenia stosunek Arabów do ludów podbitych w średniowieczu – zaznacza na osi czasu datę: 622 r.	– wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem a islamem – podaje przykłady wpływu kultury, nauki i języka arabskiego na Europejczyków	– wyjaśnia, jak zmieniał się nastawienie części muzułmanów do innych kultur w średniowieczu i współcześnie – ocenia potrzebę tolerancji religijnej – wskazuje na podobieństwa i różnice w sposobie postrzegania dziejów i odmierzania czasu między chrześcijaństwem a islamem
3. Nowe państwa w Europie	• powstanie państwa Franków • cesarstwo Karola Wielkiego • rozwój kultury i nauki w państwie Karola Wielkiego • traktat w Verdun i jego skutki – nowe państwa w Europie • Rzesza Niemiecka • terminy: <i>Frankowie, dynastia, majordom, Karolingowie, układ w Verdun, cesarstwo, margrabia, marchia, możnowładca, Rzesza Niemiecka</i> • postaci historyczne:	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>dynastia, cesarstwo, możnowładca</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego Karol otrzymał przydomek „Wielki”	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Frankowie, dynastia, majordom, Karolingowie, układ w Verdun, cesarstwo, margrabia, marchia, możnowładca, Rzesza Niemiecka</i> – wskazuje na mapie: zasięg terytorialny państwa Franków w czasach Karola Wielkiego, Akwizgran i Rzym	– wyjaśnia, w jaki sposób władzę w państwie Franków przejęła dynastia Karolingów – charakteryzuje rozwój kultury i nauki w czasach Karola Wielkiego – przedstawia postanowienia traktatu w Verdun oraz jego skutki – zaznacza na osi czasu daty: 800 r., 843 r., 962 r. – omawia dokonania: Chłodwiga, Karola Młota, Pepina Małego, Karola Wielkiego i Ottona I	– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do utworzenia Rzeszy Niemieckiej – tłumaczy, dlaczego Karol Wielki jest jednym z patronów zjednoczonej Europy	– wyjaśnia skąd pochodzi polskie słowo „król”

	Chlodwig, Karol Młot, Pepin Mały, Karol Wielki, Otton I					
4. Konflikt papiestwa z cesarstwem	- wielka schizma wschodnia i jej skutki - spór o inwestyturę między cesarzem a papieżem w XI w. - Canossa jako miejsce pokuty cesarza Henryka IV - konkordat wormacki i jego postanowienia - terminy: <i>dogmaty, schizma, patriarcha, prawosławie, ekskomunika, inwestytura, synod, konkordat</i> - postaci historyczne: papież Grzegorz VII, cesarz Henryk IV	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>prawosławie, ekskomunika</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>dogmaty, schizma, patriarcha, prawosławie, ekskomunika, inwestytura, synod, konkordat</i> – wyjaśnia konsekwencje ekskomunikacji cesarza i opisuje ukorzenie się cesarza Henryka IV w Canossie – przedstawia postaci: papieża Grzegorza VI, cesarza Henryka IV	– wyjaśnia przyczyny i skutki wielkiej schizmy wschodniej – wyjaśnia, czym są religie, a czym wyznania religijne – przedstawia przebieg sporu pomiędzy cesarzem a papieżem w XI w. – przedstawia postanowienia konkordatu w Wormacji – zaznacza na osi czasu daty: 1054 r., 1077 r., 1122 r.	– wyjaśnia, na czym polegał spór o inwestyturę – omawia przykładowe różnice pomiędzy Kościołem katolickim a prawosławnym	– przedstawia okoliczności utworzenia Państwa Kościelnego
5. Wyprawy krzyżowe	- zajęcie Ziemi Świętej przez Turków - synod w Clermont - krucjaty - utworzenie Królestwa Jerozolimskiego - powstanie zakonów rycerskich: templariuszy, joannitów i Krzyżaków - upadek twierdzy Akka - skutki wypraw	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</i> – opisuje wygląd rycerzy zakonnych	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Ziemia Święta, synod, krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</i> – wyjaśnia przyczyny ogłoszenia krucjat – wskazuje na mapie: Ziemię Świętą i trasy wybranych krucjat – omawia skutki pierwszej krucjaty	– przedstawia zakony templariuszy, joannitów i Krzyżaków oraz ich zadania – opisuje skutki wypraw krzyżowych – przedstawia postać: Urbana II – zaznacza na osi czasu daty: 1096 r., 1291 r.	– omawia okoliczności zlikwidowania zakonu templariuszy	– przedstawia informacje, które z zakonów rycerskich funkcjonują współcześnie i jaka obecnie jest ich rola – ocenia rolę krucjat w kształtowaniu się relacji między chrześcijanami a muzułmanami

	krzyżowych • terminy: <i>Ziemia Święta, synod, krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</i> • postaci historyczne: papież Urban II					
* Tajemnice sprzed wieków – Skarb templariuszy	• zakon templariuszy i jego funkcje po zakończeniu krucjat • wzrost znaczenia i bogactwa templariuszy • przyczyny kasacji zakonu • polskie posiadłości templariuszy	– wyjaśnia, do jakich celów został powołany zakon templariuszy	– przedstawia genezę bogactwa templariuszy – opisuje mit skarbu templariuszy	– przedstawia dzieje templariuszy po upadku Królestwa Jerozolimskiego – opisuje losy ostatniego mistrza zakonu Jakuba de Molay	– przedstawia legendę o św. Graalu	– wskazuje posiadłości zakonu na obszarze dzisiejszej Polski
Rozdział V. Społeczeństwo średniowiecza						
I. System feudalny	• podział na seniorów i wasali • społeczna drabina feudalna • podział społeczeństwa średniowiecznego na stany • terminy: <i>feudalizm, senior, wasal, lenno, hold lenny, stan, przywilej, suzeren, duchowieństwo, chłopci, szlachta, mieszczaństwo</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>senior, wasal, hold lenny, przywilej</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, na czym polegała drabina feudalna	– poprawnie posługuje się terminami: <i>feudalizm, senior, wasal, lenno, hold lenny, stan, przywilej, suzeren, duchowieństwo, chłopci, szlachta, mieszczaństwo</i> – przedstawia, jak wyglądał hold lenny – wymienia i charakteryzuje poszczególne stany w społeczeństwie średniowiecznym	– omawia różnice pomiędzy społeczeństwem stanowym a współczesnym – opisuje zależność między seniorem a wasalem	– wyjaśnia, które stany były uprzywilejowane	– wyjaśnia, kim byli w Europie Zachodniej hrabiowie i baronowie

2. Epoka rycerzy	• ideał rycerza i jego obowiązki • od pazia do rycerza • życie codzienne rycerzy • elementy wyposażenia średniowiecznego rycerza • kultura rycerska • elementy wyposażenia średniowiecznego rycerza • terminy: <i>rycerz, kodeks honorowy, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, ostrogi</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, herb, kopia, ostrogi</i> – opisuje uzbrojenie rycerzy	– poprawnie posługuje się terminami: <i>rycerz, kodeks honorowy, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, ostrogi</i> – charakteryzuje ideał rycerza średniowiecznego – wyjaśnia, kto mógł zostać rycerzem – opisuje uzbrojenie rycerskie	– opisuje życie codzienne rycerstwa – przedstawia poszczególne etapy wychowania rycerskiego – opisuje ceremonię pasowania na rycerza	– przedstawia historię najsłynniejszego polskiego rycerza Zawiszy Czarnego z Garbowa	– przedstawia literackie ideały rycerskie: hrabiego Rolanda, króla Artura i rycerzy Okrągłego Stołu
* Tajemnice sprzed wieków – Dlaczego rycerze brali udział w turniejach?	• rola turniejów rycerskich • przebieg turniejów • konsekwencje zwycięstwa i porażki w turnieju • obyczajowość turniejowa	– przy pomocy nauczyciela omawia, z jakimi konsekwencjami wiązała się porażka w turnieju	– przedstawia, w jaki sposób byli nagradzani zwycięzcy turniejów	– wyjaśnia, dlaczego rycerze byli skłonni uczestniczyć w turniejach	– opisuje przebieg turniejów rycerskich	– wyjaśnia, dlaczego współczesna młodzież organizuje się w bractwa rycerskie i kultywuje tradycję rycerską; podaje przykład takiego bractwa
3. Średniowieczne miasto i wieś	• powstanie osad rzemieślniczych i kupieckich • lokacje miast i wsi • samorząd miejski i jego organy • społeczeństwo miejskie • organa samorządu wiejskiego • wygląd średniowiecznego miasta • zajęcia ludności wiejskiej	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, ratusz, pług, radło, brona</i> – porównuje życie codzienne mieszkańców średniowiecznych miast i wsi	– poprawnie posługuje się terminami: <i>gród, osada targowa, lokacja, zasadźca, kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, wójt, burmistrz, rada miejska, ława miejska, ratusz, cech, sołtys, ława wiejska, trójpółówka, pług, radło, brona</i> – opisuje, gdzie i w jaki sposób tworzyły się miasta	– wyjaśnia, na czym polegały lokacje miast i wsi – przedstawia organy samorządu miejskiego – charakteryzuje różne grupy społeczne mieszczan – wyjaśnia, na czym polegała trójpółówka	– opisuje wybrany średniowieczny zabytek mieszczański w Polsce – znajduje i przedstawia informacje o założeniu własnej miejscowości	– przedstawia historie i okoliczności założenia najstarszych miast w regionie

	terminy: <i>gród, osada targowa, lokacja, zasadzka, kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, wójt, burmistrz, rada miejska, ława miejska, ratusz, cech, sołtys, ława wiejska, trójpółowka, plug, radło, brona</i>		– charakteryzuje główne zajęcia mieszkańców miast – opisuje życie i obowiązki ludności wiejskiej			
4. Kościół w średniowieczu	- duchowni w średniowieczu, ich przywileje i obowiązki - religijność doby średniowiecza - średniowieczne zakony: benedyktyni, cystersi, franciszkanie, dominikanie - życie w średniowiecznym klasztorze - średniowieczne szkolnictwo - terminy: <i>zakon, klasztor, opat, reguła zakonna, benedyktyni, cystersi, skryptoria, kopiści, franciszkanie, dominikanie, asceza, benedyktyńska praca, uniwersytet</i> - postać historyczna: święty Franciszek z Asyżu	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>zakon, klasztor, uniwersytet</i> – przy pomocy nauczyciela omawia życie w średniowiecznym klasztorze i jego organizację – wyjaśnia, czym zajmowali się kopiści	– poprawnie posługuje się terminami: <i>zakon, klasztor, opat, reguła zakonna, benedyktyni, cystersi, skryptoria, kopiści, franciszkanie, dominikanie, asceza, benedyktyńska praca, uniwersytet</i> – charakteryzuje stan duchowny w średniowieczu – opisuje różne role, jakie odgrywali duchowni w społeczeństwie średniowiecznym	– przedstawia najważniejsze zakony średniowieczne – wyjaśnia określenie <i>benedyktyńska praca</i> – charakteryzuje średniowieczne szkolnictwo – porównuje szkolnictwo średniowieczne i współczesne – przedstawia dokonania świętego Franciszka z Asyżu	– porównuje zakony kontemplacyjne i zakony żebracze – wyjaśnia, jaką funkcję w klasztorze spełniają: refektarz, wirydarz, dormitorium i kapitułarz	– znajduje i przedstawia informacje o najstarszych polskich kronikarzach: Gallu Anonimie i Wincentym Kadłubku – opisuje jeden z klasztorów działających w Polsce, wyjaśnia, jakiego zgromadzenia jest siedzibą, i przedstawia w skrócie dzieje tego zgromadzenia

5. Sztuka średniowiecza	• rola sztuki w średniowieczu • znaczenie <i>biblia pauperum</i> • styl romański i jego cechy • styl gotycki i jego charakterystyczne elementy • rzeźba i malarstwo średniowieczne • pismo i miniatury w rękopisach • zabytki średniowieczne w Polsce • terminy: <i>biblia pauperum, styl romański, styl gotycki, katedra, portal, sklepienie, witraże, łuki oporowe, apsyda, rozeta, przypory, miniatura, inicjał</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>katedra, witraże, miniatura</i> – przy pomocy nauczyciela omawia zabytki sztuki średniowiecznej w Polsce – wymienia różne dziedziny sztuki średniowiecznej	– poprawnie posługuje się terminami: <i>biblia pauperum, katedra, styl romański, styl gotycki, portal, sklepienie, witraże, łuki oporowe, apsyda, rozeta, przypory, miniatura, inicjał</i> – wyjaśnia, czym była i jakie zadania spełniała <i>biblia pauperum</i>	– charakteryzuje styl romański – omawia cechy stylu gotyckiego	– porównuje styl gotycki i romański – przedstawia przykłady rzeźby i malarstwa średniowiecznego	– znajduje i przedstawia informacje o średniowiecznych świątyniach w swoim regionie oraz elementach ich wystroju
Rozdział VI. Polska pierwszych Piastów						
I. Zanim powstała Polska	• najstarsze osadnictwo na ziemiach polskich w świetle wykopalisk archeologicznych • gród w Biskupinie • Słowianie w Europie i ich kultura • wierzenia dawnych Słowian • pierwsze państwa słowiańskie • plemiona słowiańskie na ziemiach polskich	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>wielka wędrówka ludów, plemię</i> – przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd osady w Biskupinie	– poprawnie posługuje się terminami: <i>kurhan, kamienne kręgi, Biskupin, wielka wędrówka ludów, Słowianie, Swaróg, Perun, Świętowit, plemię, Państwo Wielkomorawskie, Wiślanie, Polanie</i> – przedstawia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach	– przedstawia najstarsze państwa słowiańskie – wymienia państwa słowiańskie, które przyjęły chrześcijaństwo w obrządku łacińskim, oraz te, które przyjęły je w obrządku greckim – wyjaśnia rolę, jaką w rozwoju państw słowiańskich odegrali święci Cyryl i Metody	– podaje przykłady tradycji pogańskich zachowanych do czasów współczesnych – wyjaśnia, w jaki sposób powstał alfabet słowiański	– wymienia pozostałości bytowania ludów przedśłowiańskich na ziemiach polskich – przedstawia współczesne konsekwencje wynikające dla krajów słowiańskich z przyjęcia chrześcijaństwa w obrządku greckim lub łacińskim

	- terminy: <i>kurhan</i>, <i>kamienne kręgi</i>, <i>Biskupin</i>, <i>wielka wędrówka ludów</i>, <i>Słowianie</i>, <i>Swaróg</i>, <i>Perun</i>, <i>Świętowit</i>, <i>plemię</i>, <i>Państwo Wielkomorawskie</i>, <i>Wiślanie</i>, <i>Polanie</i> - postaci historyczne: święty Cyryl i święty Metody		polskich - charakteryzuje wierzenia Słowian - wskazuje na mapie: rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich			
2. Mieszko I i początki Polski	- rozwój państwa Polan - dynastia Piastów - panowanie Mieszka I - małżeństwo Mieszka z Dobrawą - chrzest Polski i jego skutki - konflikt z margrabią Hodonem i bitwa pod Cedynią - terminy: <i>książę</i>, <i>dynastia</i>, <i>Piastowie</i>, <i>biskupstwo</i>, <i>dyplomacja</i>, <i>poganin</i>, <i>Dagome iudex</i> - postaci historyczne: Mieszko I, Dobrawa	- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>książę</i>, <i>dynastia</i> - przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, skąd pochodzi nazwa „Polska”	- poprawnie posługuje się terminami: <i>książę</i>, <i>dynastia</i>, <i>Piastowie</i>, <i>biskupstwo</i>, <i>dyplomacja</i>, <i>poganin</i>, <i>Dagome iudex</i> - wyjaśnia, dlaczego w przeciwieństwie do legendarnych przodków Mieszko I jest uznawany za pierwszego historycznego władcę Polski - opisuje zasługi Mieszka I i Dobrawy - zaznacza na osi czasu daty: 966 r., 972 r. - wskazuje na mapie: Gniezno, Poznań, Wielkopolskę, granice państwa Mieszka I	- przedstawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I - wyjaśnia skutki chrztu Mieszka I - opisuje stosunki Mieszka I z sąsiadami	uzasadnia twierdzenie, że przyjęcie chrztu przez Mieszka I należało do najważniejszych wydarzeń w dziejach Polski	- omawia dokument <i>Dagome iudex</i> i jego wartość jako źródła historycznego - przedstawia bilans korzyści, jakie mogło przynieść Mieszkowi I przyjęcie chrztu lub pozostanie przy wierzeniach pogańskich
3. Polska Bolesława Chrobrego	- misja biskupa Wojciecha i jej skutki - zjazd gnieźnieński i jego konsekwencje - powstanie niezależnej	przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>arcybiskupstwo</i>, <i>koronacja</i>	poprawnie posługuje się terminami: <i>relikwie</i>, <i>zjazd gnieźnieński</i>, <i>arcybiskupstwo</i>, <i>Milsko</i>, <i>Łużyce</i>, <i>Grody</i>	- przedstawia przebieg i znaczenie zjazdu w Gnieźnie - opisuje wojny prowadzone przez	- wyjaśnia znaczenie utworzenia niezależnego Kościoła w państwie polskim - opisuje Drzwi	wskazuje pozytywne i negatywne skutki polityki prowadzonej przez Bolesława Chrobrego

	organizacji na ziemiach polskich • stosunki Bolesława Chrobrego z sąsiadami • koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski i jej znaczenie • terminy: <i>relikwie, zjazd gnieźnieński, arcybiskupstwo, Miłsko, Łużyce, Grody Czerwieńskie, koronacja</i> • postaci historyczne: Bolesław Chrobry, biskup Wojciech, cesarz Otton III	– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego	<i>Czerwieńskie, koronacja</i> – opisuje misję świętego Wojciecha do pogańskich Prusów – wskazuje na mapie: granice państwa Bolesława Chrobrego na początku jego panowania oraz ziemie przez niego podbite – omawia rolę, jaką w dziejach Polski odegrali: Bolesław Chrobry, biskup Wojciech, cesarz Otton III – zaznacza na osi czasu daty: 1000 r., 1025 r.	Chrobrego z sąsiadami	Gnieźnieńskie jako przykład źródła ikonograficznego z najstarszych dziejów Polski	
4. Kryzys i odbudowa państwa polskiego	• kryzys państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego • panowanie Mieszka II • reformy Kazimierza Odnowiciela • Kraków stolicą państwa • polityka zagraniczna Bolesława Śmiałego • koronacja Bolesława Śmiałego • konflikt króla z biskupem Stanisławem i jego skutki • terminy: <i>insygnia królewskie</i> • postaci historyczne: Mieszko II, Kazimierz Odnowiciel, Bolesław	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>insygnia królewskie</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”	– poprawnie posługuje się terminem: <i>insygnia królewskie</i> – wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem” – wskazuje na mapie: ziemie polskie pod panowaniem Kazimierza Odnowiciela – omawia działalność: Mieszka II, Bezpryma, Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego i biskupa Stanisława – zaznacza na osi czasu datę: 1076 r.	– opisuje sytuację państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego – ocenia postawę Bezpryma – przedstawia skutki kryzysu państwa polskiego – charakteryzuje rządy Bolesława Śmiałego	– opisuje sytuację międzynarodową w okresie rządów Bolesława Śmiałego – wyjaśnia przyczyny i skutki sporu króla z biskupem Stanisławem	– wyjaśnia przyczyny kryzysu państwa wczesnopiastowskiego – ocenia dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego

	Śmiały, biskup Stanisław					
5. Rządy Bolesława Krzywoustego	• rządy Władysława Hermana i Sieciecha • podział władzy między synów Władysława Hermana • bratobójcza wojna między Bolesławem i Zbigniewem • najazd niemiecki na ziemie polskie i obrona Głogowa • podbój Pomorza przez Bolesława Krzywoustego • testament Krzywoustego i jego założenia • terminy: <i>palatyn (wojewoda), testament, zasada senioratu, senior i juniorzy</i> • postaci historyczne: Władysław Herman, Sieciech, Zbigniew, Bolesław Krzywousty	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>senior i juniorzy, zasada senioratu</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>palatyn (wojewoda), testament, zasada senioratu, senior i juniorzy</i> – wskazuje na mapie: państwo Bolesława Krzywoustego – opisuje postaci: Władysława Hermana, Sieciecha, Bolesława Krzywoustego i Zbigniewa – zaznacza na osi czasu daty: 1109 r. i 1138 r.	– opisuje rządy Władysława Hermana i rolę Sieciecha w jego państwie – przedstawia przebieg konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem – opisuje niemiecki najazd w 1109 r. i obronę Głogowa – przedstawia sukcesy Krzywoustego w walkach z Pomorzanami – omawia przyczyny ogłoszenia testamentu Krzywoustego	– ocenia postawę Bolesława wobec brata – wyjaśnia zasadę senioratu – wyjaśnia, jakie skutki dla państwa mogą mieć wewnętrzne spory o tron	– przedstawia postać Galla Anonima – wyjaśnia znaczenie dostępu państwa do morza – ocenia szanse i zagrożenia wynikające z wprowadzenia zasady senioratu
6. Społeczeństwo w czasach pierwszych Piastów	• grody i ich funkcje • życie w grodzie i na podgrodziu • sposoby uprawy roli na ziemiach polskich • podział społeczeństwa w państwie pierwszych Piastów • zakres władzy panującego	– posługuje się terminami: <i>gród, podgrodzie, danina, posługi</i> – przedstawia wygląd i budowę średniowiecznego grodu – opisuje sposoby pozyskiwania ziemi uprawnej i jej uprawiania	– poprawnie posługuje się terminami: <i>gród, podgrodzie, prawo książęce, danina, posługi, osada służebna</i> – charakteryzuje grupy ludności w państwie wczesnopiastowskim – omawia zakres władzy panującego w państwie	– przedstawia charakter drużyny książęcej – wyjaśnia powinności ludności względem władcy	– wyjaśnia, czym się różnił wojownik drużyny od rycerza	– wskazuje przykłady nazw miejscowości, które mogły w średniowieczu pełnić funkcję osad służebnych

	• powinności poddanych wobec władcy • powstanie rycerstwa w Polsce • terminy: <i>metoda żarowa, gród, podgrodzie, prawo książęce, danina, posługi, osada służebna, wojowie, drużyna książęca</i>		pierwszych Piastów			
* Tajemnice sprzed wieków – Kto spisywał dzieje Polski?	• źródła historyczne dotyczące początków państwa polskiego • obiektywizm i prawda historyczna	– wymienia nazwy źródeł historycznych dotyczących dziejów państwa polskiego za panowania pierwszych Piastów – tłumaczy konieczność weryfikacji prawdziwości źródeł historycznych	– przedstawia dokonania postaci: Galla Anonima i Wincentego Kadłubka	– omawia teorie dotyczące pochodzenia Galla Anonima – wymienia przyczyny powstania kronik	– określa ramy chronologiczne wydarzeń opisanych w kronikach Galla Anonima i Wincentego Kadłubka	– przedstawia przykład innej średniowiecznej kroniki polskiej
Rozdział VII. Polska w XIII–XV wieku						
I. Rozbicie dzielnicowe	• walki wewnętrzne między książętami piastowskimi o prymat w Polsce • utrwalenie rozbicia dzielnicowego • osłabienie Polski na arenie międzynarodowej • sprowadzenie Krzyżaków do Polski • najazdy Mongołów i bitwa pod Legnicą • przemiany społeczne i gospodarcze w okresie	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rozbicie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, jakie były przyczyny wewnętrznych walk między książętami piastowskimi	– poprawnie posługuje się terminami: <i>rozbicie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy, osadnictwo, kolonizacja, trójpółowka</i> – charakteryzuje państwo polskie podczas rozbicia dzielnicowego – wskazuje na mapie: podział państwa na różne dzielnice oraz ziemie utracone w okresie rozbicia	– opisuje okoliczności sprowadzenia zakonu krzyżackiego do Polski oraz konsekwencje tego wydarzenia – omawia skutki rozbicia dzielnicowego – opisuje kolonizację na ziemiach polskich	– przedstawia historię zakonu krzyżackiego – wyjaśnia, dlaczego książęta dzielnicowi często nadawali przywileje oraz ziemię rycerstwu i duchowieństwu	– charakteryzuje sposób walki Mongołów – przedstawia dynastię panującą na Pomorzu Gdańskim w okresie rozbicia dzielnicowego

	rozbitcia dzielnicowego • terminy: <i>rozbitcie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy, osadnictwo, kolonizacja, trójpółowka</i> • postaci historyczne: Władysław Wygnaniec, Leszek Biały, Konrad Mazowiecki, Henryk Pobożny		dzielnicowego – omawia postaci: Władysława Wygnańca, Leszka Białego, Konrada Mazowieckiego, Henryka Pobożnego – zaznacza na osi czasu daty: 1226 r., 1227 r., 1241 r.			
2. Zjednoczenie Polski	• koronacja i śmierć Przemysła II • panowanie Wacława II • rola arcybiskupów gnieźnieńskich i jednolitej organizacji kościelnej w zjednoczeniu dzielnic polskich • przejęcie władzy przez Władysława Łokietka i jego koronacja • rządy Władysława Łokietka • konflikt Łokietka z Krzyżakami i bitwa pod Płowcami • terminy: <i>starosta, Szczerbiec</i> • postaci historyczne: Przemysław II, arcybiskup Jakub Świnka, Wacław II, Władysław Łokietek	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>starosta, Szczerbiec</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>starosta, Szczerbiec</i> – wskazuje na mapie: granice państwa polskiego za panowania Władysława Łokietka, ziemie utracone na rzecz Krzyżaków – omawia postaci: Przemysła II, arcybiskupa Jakuba Świnki, Wacława II, Władysława Łokietka – zaznacza na osi czasu daty: 1295 r., 1309 r., 1320 r., 1331 r.	– przedstawia próby zjednoczenia Polski przez książąt śląskich oraz Przemysła II – opisuje, w jakich okolicznościach Władysław Łokietek utracił Pomorze Gdańskie – przedstawia działania Władysława Łokietka na rzecz zjednoczenia kraju – opisuje przebieg konfliktu Władysława Łokietka z Krzyżakami	– wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu kraju odegrał Kościół katolicki	– przedstawia wyobrażenie na temat świętego Stanisława jako patrona zjednoczenia kraju
3. Czasy Kazimierza Wielkiego	• polityka dyplomacji Kazimierza Wielkiego • pokój z zakonem krzyżackim w Kaliszu	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia</i>	– przedstawia i ocenia postanowienia pokoju w Kaliszu – charakteryzuje reformy	– wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki za najważniejsze uznał reformy wewnętrzne	– przedstawia cele oraz konsekwencje układu dynastycznego zawartego przez

	• przyłączenie nowych ziem do państwa polskiego • reformy Kazimierza Wielkiego • umocnienie granic polskiego państwa • utworzenie Akademii Krakowskiej i skutki tej decyzji • zjazd monarchów w Krakowie • uczta u Wierzyńka • terminy: <i>uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska</i> • postać historyczna: Kazimierz Wielki	<i>Krakowska</i> – przy pomocy nauczyciela tłumaczy, co zdecydowało o przyznaniu Kazimierzowi przydomka „Wielki” – wyjaśnia znaczenie słów, że Kazimierz Wielki: <i>zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>	<i>Krakowska</i> – wskazuje na mapie: granice monarchii Kazimierza Wielkiego i ziemie włączone do Polski przez tego władcę – zaznacza na osi czasu daty: 1333 r., 1343 r., 1364 r.	Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia, w jaki sposób Kazimierz dbał o obronność państwa	państwa – tłumaczy, jakie znaczenie miało założenie Akademii Krakowskiej – wyjaśnia znaczenie uczty u Wierzyńka	Kazimierza Wielkiego z Węgrami – wyjaśnia, dlaczego sól należała niegdyś do najdroższych towarów – przedstawia wybrany zamek wzniesiony w czasach Kazimierza Wielkiego
4. Unia polsko-litewska	• koniec dynastii Piastów na polskim tronie • rządy Andegawenów w Polsce • unia polsko-litewska w Krewie • wielka wojna z zakonem krzyżackim i bitwa pod Grunwaldem • I pokój w Toruniu • unia w Horodle • terminy: <i>Andegawenowie, unia personalna, sobór, Wielkie Księstwo Litewskie, Jagiellonowie</i> • postaci historyczne: Ludwik Węgierski, Jadwiga, Władysław	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>unia personalna</i> – przedstawia dynastię zapoczątkowaną przez Władysława Jagiełłę – przy pomocy nauczyciela opisuje przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Andegawenowie, unia personalna, sobór, Wielkie Księstwo Litewskie, Jagiellonowie</i> – wyjaśnia przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem – wskazuje na mapie: granice Wielkiego Księstwa Litewskiego, Krewa, Horodło, Grunwald, Toruń – opisuje postaci: Ludwika Węgierskiego, Jadwigi, Władysława Jagiełły, wielkiego	– przedstawia okoliczności objęcia tronu polskiego przez Jadwigę – wymienia postanowienia unii w Krewie – przedstawia postanowienia pokoju w Toruniu – wyjaśnia zasady współpracy między Polską a Litwą ustalone w zapisach unii w Horodle	– charakteryzuje stanowisko polskiej delegacji na soborze w Konstancji – wyjaśnia, dlaczego Akademia Krakowska została przemianowana na Uniwersytet Jagielloński	– uzasadnia twierdzenie, że poglądy Pawła Włodkowica na temat wojen religijnych są aktualne także dzisiaj

	Jagiełło, wielki książę Witold, Paweł Włodkowic, Ulrich von Jungingen		księcia Witolda, Pawła Włodkowica, Ulricha von Jungingena – zaznacza na osi czasu daty: 1385 r., lata 1409–1411, 1410 r., 1413 r.			
* Tajemnice sprzed wieków – Jaką bitwę namalował Jan Matejko?	• okoliczności powstania obrazu <i>Bitwa pod Grunwaldem</i> • Jan Matejko jako malarz dziejów Polski • obrazy jako źródło wiedzy historycznej • znaczenie <i>Bitwy pod Grunwaldem</i>	– przedstawia, kim był Jan Matejko	– wyjaśnia, w jaki sposób Jan Matejko przygotowywał się do namalowania obrazu	– wyjaśnia, dlaczego podczas II wojny światowej Niemcom zależało na zniszczeniu dzieła	– wymienia cele namalowania obrazu <i>Bitwa pod Grunwaldem</i> – omawia nieścisłości w przekazie historycznym obrazu <i>Bitwa pod Grunwaldem</i>	– wyjaśnia, jakie warunki powinno spełniać dzieło sztuki, aby można je było traktować jako źródło historyczne – omawia inne dzieło Jana Matejki
5. Czasy świetności dynastii Jagiellonów	• okoliczności zawarcia unii polsko-węgierskiej • bitwa pod Warną • panowanie Kazimierza Jagiellończyka • wojna trzynastoletnia • II pokój toruński i jego postanowienia • panowanie Jagiellonów w Czechach i na Węgrzech • terminy: <i>Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, wojska zaciężne, żołd</i> • postaci historyczne: Władysław III Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk, Zbigniew Oleśnicki	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>wojska zaciężne, żołd</i> – przy pomocy nauczyciela opisuje okoliczności śmierci Władysława Warneńczyka – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego dla Polski ważne stało się odzyskanie dostępu do morza	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, wojska zaciężne, żołd</i> – wskazuje na mapie: Węgry, Warnę, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, państwa rządzone przez Jagiellonów w drugiej połowie XV w. – omawia dokonania: Władysława III Warneńczyka, Zbigniewa Oleśnickiego i Kazimierza Jagiellończyka – zaznacza na osi czasu daty: 1444 r., 1454 r., 1466 r.	– przedstawia okoliczności zawarcia unii polsko-węgierskiej – charakteryzuje rządy Kazimierza Jagiellończyka – opisuje przebieg wojny trzynastoletniej – przedstawia postanowienia II pokoju toruńskiego	– wyjaśnia, dlaczego doszło do zawięzania Związku Pruskiego – porównuje postanowienia I i II pokoju toruńskiego – uzasadnia twierdzenie, że odzyskanie dostępu do morza miało przełomowe znaczenie dla rozwoju polskiej gospodarki	– przedstawia Jana Długosza jako historyka i wychowawcę przyszłych królów Polski – wyjaśnia, dlaczego wojska zaciężne pod koniec średniowiecza zastąpiły w bitwach tradycyjne rycerstwo

6. Monarchia stanowa w Polsce	• monarchia patrymonialna i stanowa • wpływ przywilejów nadawanych przez władcę na osłabienie władzy królewskiej • przekształcenie się rycerstwa w szlachtę • przywileje szlacheckie i ich konsekwencje dla władzy królewskiej • ukształtowanie się sejmu walnego • konstytucja <i>Nihil novi</i> i jej znaczenie dla ustroju Rzeczypospolitej • terminy: <i>monarchia patrymonialna, monarchia stanowa, przywileje, szlachta, pańszczyzna, konstytucja sejmowa, sejm walny, izba poselska, senat</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>szlachta, sejm walny, izba poselska, senat</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>monarchia patrymonialna, monarchia stanowa, przywileje, szlachta, pańszczyzna, konstytucja sejmowa, sejm walny, izba poselska, senat</i> – przedstawia sejm walny oraz jego skład – zaznacza na osi czasu daty: 1374 r., 1505 r.	– wyjaśnia, w jaki sposób rycerstwo przekształciło się w szlachtę – wyjaśnia, w jaki sposób szlachta uzyskiwała wpływ na sprawowanie rządów w Polsce – przedstawia najważniejsze przywileje szlacheckie – wyjaśnia znaczenie konstytucji <i>Nihil novi</i>	– przedstawia, kiedy i w jaki sposób doszło do utworzenia stanów w Polsce – tłumaczy różnice między monarchią patrymonialną a stanową – wyjaśnia, jaka jest geneza nazw obu izb sejmu walnego: izby poselskiej oraz senatu	– ocenia, jakie szanse i jakie zagrożenie niesło za sobą zwiększenie wpływu szlachty na władzę
-------------------------------	---	--	--	---	--	--

Ocenę niedostateczną śródroczną/roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

**Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
z PLASTYKI w klasie PIĄTEJ wynikające z realizowanego programu nauczania**

Tytuł programu **Program nauczania plastyki „Do dzieła!” Klasa V**

Autor programu

Bożena Ozga-Morawska

Adaptacja do podstawy programowej z 2014 r.: Ewa Kozyra

Adaptacja do podstawy programowej z 2017 r.: Marta Ipczyńska, Natalia Mrozkowiak

Dział tematyczny	Uczeń otrzymuje ocena celująca jeśli:	Ocena bardzo dobra	Ocena dobra	Ocena dostateczna	Ocena dopuszczająca
ABC SZTUKI	- wymienia kilka nazw wydarzeń artystycznych odbywających się w kraju lub na świecie, - wyjaśnia, kim są kustosz, konserwator, kurator, - wykonuje pracę plastyczną wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne linie, plamy i barwy	- podaje przykłady powiązań między sztukami plastycznymi a innymi dziedzinami sztuki, - wymienia miejsca gromadzące dzieła sztuki, - wyjaśnia, kim są kustosz, konserwator, kurator, - wykonuje samodzielnie pracę na określony temat.	- podaje przykłady powiązań między sztukami plastycznymi a innymi dziedzinami sztuki, - wymienia miejsca gromadzące dzieła sztuki, - wykonuje w dowolnej technice Z niewielką pomocą nauczyciela pracę na określony temat.	- podaje przykłady powiązań między sztukami plastycznymi a innymi dziedzinami sztuki, - wymienia miejsca gromadzące dzieła sztuki, - Wykonuje zadana pracę z pomocą nauczyciela	- wymienia miejsca gromadzące dzieła sztuki,
WALOR	- opisuje wpływ waloru na wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy, - Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	- stosuje walor w działaniach plastycznych odpowiednio do tematu i charakteru pracy, - Wykonuje pracę na zadany temat NIE korzystając z pomocy nauczyciela	- wyjaśnia, czym jest walor, - podaje sposoby zmieniania waloru, - stosuje w swojej pracy barwy zróżnicowane walorowo. - Wykonuje pracę na zadany temat NIE korzystając z pomocy nauczyciela	- wyjaśnia, czym jest walor, - podaje sposoby zmieniania waloru, - Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	- wyjaśnia, czym jest walor z pomocą nauczyciela - Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela
BARWA	- wyraża w pracy plastycznej uczucia i nastrój za pomocą	- porównuje gamy barwne i tonacje dwóch	- wyjaśnia, czym jest gama barwna, - wymienia i	- wyjaśnia, czym jest gama barwna, - wymienia i	- Wykonuje pracę na zadany temat korzystając

	odpowiednio dobranych barw, - ocenia wpływ zastosowanej tonacji na nastrój i wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy - stosuje w działaniach plastycznych różne gamy barwne i tonacje Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	wybranych reprodukcji dzieł malarskich Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	charakteryzuje rodzaje gam barwnych, - wyjaśnia, czym jest tonacja, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela	charakteryzuje rodzaje gam barwnych, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	z dużej pomocy nauczyciela
FAKTURA	- porównuje faktury dwóch wybranych reprodukcji dzieł malarskich lub rzeźbiarskich, - ocenia wpływ faktury na nastrój i wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy, Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	- wyjaśnia, czym jest faktura, - określa rodzaje różnych powierzchni na przykładach z najbliższego otoczenia, - podaje poznane przykłady otrzymywania faktury w działaniach plastycznych, - przedstawia przykłady faktury w rysunku, malarstwie i rzeźbie, - uzyskuje w pracy fakturę poprzez odcisnięcie przedmiotu, zastosowanie frotażu lub użycie form o określonych powierzchniach, Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	- wyjaśnia, czym jest faktura, - określa rodzaje różnych powierzchni na przykładach z najbliższego otoczenia, - podaje poznane przykłady otrzymywania faktury w działaniach plastycznych, - przedstawia przykłady faktury w rysunku, malarstwie i rzeźbie, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela	- wyjaśnia, czym jest faktura, - określa rodzaje różnych powierzchni na przykładach z najbliższego otoczenia, - podaje poznane przykłady Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	- wyjaśnia, czym jest faktura, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela
KSZTAŁT, FORMA, BRYŁA	- ocenia wpływ zastosowanych kształtów lub brył na nastrój i	- tłumaczy, czym się różni forma	- wyjaśnia, czym jest forma, - wyodrębnia i określa	- wyjaśnia, czym jest forma, - wyodrębnia i określa	wyjaśnia, czym jest forma,

	wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu lub rzeźby oraz własnej pracy, - wykorzystuje formę jako środek wyrazu plastycznego w działaniach twórczych	przestrzenna od rzeźby Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	kształty przedmiotów z najbliższego otoczenia, - tłumaczy, jaka jest różnica między formą płaską a przestrzenną, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela	kształty przedmiotów z najbliższego otoczenia, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	
KOMPOZYCJA CENTRALNA	- określa cechy kompozycji centralnej na przykładzie wybranej reprodukcji obrazu, - wyjaśnia, czym jest akcent plastyczny, Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	- wyjaśnia, czym jest kompozycja, - wskazuje przykłady kompozycji centralnej w najbliższym otoczeniu, - rozpoznaje kompozycję centralną w dziele sztuki, Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	- wyjaśnia, czym jest kompozycja, - rozpoznaje kompozycję centralną w dziele sztuki, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela	- wyjaśnia, czym jest kompozycja, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela
KOMPOZYCJA SYMETRYCZNA I ASYMETRYCZNA	- porównuje wybrane obrazy pod kątem zastosowanej kompozycji, - twórczo stosuje kompozycję symetryczną i asymetryczną w działaniach plastycznych, Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	- wskazuje różnice między kompozycją symetryczną i asymetryczną, Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	- wymienia niektóre cechy kompozycji symetrycznej i asymetrycznej, - wskazuje przykłady kompozycji symetrycznej w najbliższym otoczeniu, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela	- wymienia niektóre cechy kompozycji symetrycznej i asymetrycznej, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela
KOMPOZYCJA OTWARTA I ZAMKNIĘTA	- w twórczy sposób stosuje odpowiednie środki wyrazu plastycznego do ukazania kompozycji otwartej i zamkniętej, - tworzy kompozycję otwartą i zamkniętą na płaszczyźnie z zastosowaniem	- wskazuje różnice między kompozycją otwartą i zamkniętą, Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	- wymienia cechy kompozycji otwartej i zamkniętej, - wskazuje przykłady kompozycji otwartej i zamkniętej w najbliższym otoczeniu,	- wymienia cechy kompozycji otwartej i zamkniętej, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela

	wybranej techniki.				
KOMPOZYCJA STATYCZNA I DYNAMICZNA	- wskazuje różnice między kompozycją statyczną i dynamiczną, - wykonuje na płaszczyźnie kompozycję dynamiczną z zastosowaniem wybranej techniki plastycznej, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną, twórczo interpretując zadanie.	omawia cechy kompozycji statycznej i dynamicznej, - podaje przykłady kompozycji statycznej i dynamicznej w najbliższym otoczeniu, - wymienia elementy i układy tworzące kompozycję dynamiczną i statyczną, Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	- omawia cechy kompozycji statycznej i dynamicznej, - podaje przykłady kompozycji statycznej i dynamicznej w najbliższym otoczeniu, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela	Zna cechy kompozycji statycznej i dynamicznej, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela
KOMPOZYCJA RYTMICZNA	- wskazuje przykłady kompozycji rytmicznej w wybranych dziełach, - wyjaśnia, jakie zjawiska można przedstawić na płaszczyźnie z zastosowaniem kompozycji rytmicznej, Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	- wskazuje przykłady kompozycji rytmicznej w wybranych dziełach, Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	- wskazuje układy rytmiczne w najbliższym otoczeniu, - rozpoznaje kompozycję rytmiczną w dziele sztuki, - wyjaśnia, czym się charakteryzuje kompozycja rytmiczna Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela	- wskazuje układy rytmiczne w najbliższym otoczeniu, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	- wskazuje układy rytmiczne w najbliższym otoczeniu, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela
TWORZĘ PRZEZ CAŁY ROK	Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela	Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z muzyki w **klasie piątej** wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu: **Program nauczania ogólnego muzyki w klasach 4-7 szkoły podstawowej "Lekcja muzyki"**

Autor programu: **Monika Gromek, Grażyna Kilbach**

Uczeń otrzymuje				
Ocenę celującą jeśli:	Ocenę bardzo dobrą jeśli:	Ocenę dobrą jeśli:	Ocenę dostateczną jeśli:	Ocenę dopuszczającą jeśli:
• posiada wiedzę i umiejętności przekraczające poziom wymagań na ocenę bardzo dobrą, • prawidłowo i całkowicie samodzielnie śpiewa piosenki z podręcznika oraz z repertuaru dodatkowego, • prawidłowo gra na różnych instrumentach melodycznych melodie z podręcznika oraz z repertuaru	• prawidłowo i samodzielnie śpiewa większość piosenek przewidzianych w programie nauczania, • prawidłowo i samodzielnie gra na instrumentach melodycznych większość utworów przewidzianych w programie nauczania, • umie bezbłędnie wykonywać ćwiczenia rytmiczne – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych,	• poprawnie i z niewielką pomocą nauczyciela śpiewa większość piosenek przewidzianych w programie nauczania, • poprawnie i z niewielką pomocą nauczyciela gra kilka melodii oraz akompaniamentów do piosenek na używanym na lekcjach instrumencie melodycznym, • wykonuje proste rytmy – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych, • zna większość cech	• niezbyt poprawnie i z dużą pomocą nauczyciela gra na używanym na lekcjach instrumencie melodycznym niektóre • melodie przewidziane w programie nauczania, • wykonuje najprostsze ćwiczenia rytmiczne – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych, • zna tylko niektóre terminy i pojęcia muzyczne,	• niedbale, nie starając się poprawić błędów, śpiewa kilka najprostszych piosenek przewidzianych w programie • nauczania, • niedbale, nie starając się poprawić błędów, gra na instrumencie melodycznym gamę i kilka najprostszych utworów • przewidzianych w programie nauczania, • niechętnie podejmuje działania muzyczne, • myli terminy i pojęcia

dodatkowego, • bierze czynny udział w pracach szkolnego zespołu muzycznego lub chóru, • uczestniczy w pozaszkolnych zajęciach muzycznych oraz konkursach • wykonuje różne zadania twórcze, np. układa melodię do wiersza, akompaniament perkusyjny do piosenki,	• rozumie zapis nutowy i potrafi się nim posługiwać, • zna podstawowe terminy muzyczne z programu danej klasy i potrafi je wyjaśnić, • ma szeroką wiedzę na temat omawianych epok z historii muzyki oraz twórczości kompozytorów, • zna cechy charakterystyczne i potrafi rozpoznać poznane tańce ludowe, • ma bardzo dobrą wiedzę na temat omawianej grupy instrumentów, • jest aktywny na zajęciach, • jest zawsze przygotowany do zajęć,	charakterystycznych poznanych tańców ludowych i z niewielką pomocą nauczyciela potrafi je rozpoznać, • zna najważniejsze informacje na temat omawianej grupy instrumentów, • zna większość terminów muzycznych z programu danej klasy i wie, co one oznaczają, • zna najważniejsze informacje na temat omawianych epok z historii muzyki oraz twórczości kompozytorów, • jest aktywny i zazwyczaj przygotowany do zajęć,	• ma minimalną wiedzę na temat omawianych epok z historii muzyki, poznanych tańców ludowych oraz twórczości kompozytorów, • ma minimalną wiedzę na temat omawianej grupy instrumentów,	muzyczne, • dysponuje tylko fragmentaryczną wiedzą na temat omawianych epok z historii muzyki, poznanych tańców ludowych oraz twórczości kompozytorów, • dysponuje tylko fragmentaryczną wiedzą na temat omawianej grupy instrumentów muzycznych, • najprostsze polecenia wykonuje z pomocą nauczyciela,
--	---	--	---	---

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z geografii w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu Program nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa

Autor programu Maria Tuz i Barbara Dziedzic

Dział tematyczny	Uczeń otrzymuje ocenę celującą jeśli:	Ocena bardzo dobra	Ocena dobra	Ocena dostateczna	Ocena dopuszczająca
Mapa Polski	Uczeń: • posługuje się planem miasta w terenie • podaje przykłady wykorzystania map o różnej treści • analizuje treść map przedstawiających ukształtowanie powierzchni Polski • czyta treść mapy lub planu najbliższego otoczenia szkoły, odnosząc je do	Uczeń: • dobiera odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych • przekształca skalę liczbową na mianowaną i podziałkę liniową • oblicza odległość w terenie za pomocą skali	Uczeń: • rozróżnia na mapie znaki punktowe, liniowe i powierzchniowe • rysuje podziałkę liniową • wyjaśnia, dlaczego każda mapa ma skalę • oblicza odległość na mapie wzdłuż linii prostej za pomocą skali liczbowej • wyjaśnia, jak powstaje mapa	Uczeń: • odczytuje za pomocą legendy znaki kartograficzne na mapie • stosuje legendę mapy do odczytania informacji • odczytuje skalę mapy • rozróżnia rodzaje skali • oblicza wysokość względną na podstawie wysokości	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala, legenda mapy</i> • wymienia elementy mapy • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wysokość bezwzględna, wysokość względna</i> • odczytuje wysokość bezwzględną obiektów na mapie poziomicowej

	obserwowanych w terenie elementów środowiska geograficznego • projektuje i opisuje trasę wycieczki na podstawie mapy turystycznej lub planu miasta	liczbowej • oblicza odległość w terenie za pomocą podziałki liniowej • oblicza długość trasy złożonej z odcinków za pomocą skali liczbowej • rozpoznaje przedstawione na mapach poziomicowych formy terenu • rozpoznaje formy ukształtowania powierzchni na mapie hipsometrycznej • omawia zastosowanie map cyfrowych • podaje różnice między mapą	poziomicowa • wyjaśnia różnicę między obszarem nizinnym, wyżynnym a obszarem górskim • wyjaśnia różnicę między mapą ogólnogeograficzną a mapą krajobrazową • przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie	bezwzględnej odczytanej z mapy • odczytuje informacje z mapy poziomicowej i mapy hipsometrycznej • wyszukuje w atlasie przykłady map: ogólnogeograficznej, krajobrazowej, turystycznej i planu miasta	• podaje nazwy barw stosowanych na mapach hipsometrycznych • wymienia różne rodzaje map odczytuje informacje z planu miasta
--	---	--	---	---	---

		turystyczną a planem miasta			
Krajobrazy Polski					
	Uczeń: • proponuje zmiany w zagospodarowaniu terenu najbliższej okolicy • prezentuje projekt planu zagospodarowania terenu wokół szkoły • przygotowuje prezentację multimedialną na temat Wybrzeża Słowińskiego z uwzględnieniem elementów krajobrazu	Uczeń: • dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego piękna oraz ładu i estetyki zagospodarowania • porównuje na podstawie mapy Polski i ilustracji rzeźbę terenu w poszczególnych pasach • wyjaśnia na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne • wymienia obiekty	Uczeń: • charakteryzuje pasy rzeźby terenu w Polsce • opisuje krajobraz najbliższej okolicy w odniesieniu do pasów rzeźby terenu • opisuje wpływ wody i wiatru na nadmorski krajobraz • przedstawia sposoby gospodarowania w krajobrazie nadmorskim • opisuje zajęcia mieszkańców regionu nadmorskiego	Uczeń: • podaje różnicę między krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym • określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski • przedstawia główne cechy krajobrazu nadmorskiego na podstawie ilustracji • omawia cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego • wymienia atrakcje turystyczne	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie terminu <i>krajobraz</i> • wymienia składniki krajobrazu • wymienia elementy krajobrazu najbliższej okolicy • wymienia pasy rzeźby terenu Polski • wskazuje na mapie Wybrzeże Słowińskie • wymienia elementy krajobrazu nadmorskiego • wymienia

	naturalnego i kulturowego • przedstawia zróżnicowanie krajobrazu krain geograficznych w pasie pojezierzy na podstawie mapy • analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki rozwoju rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej • planuje na podstawie planu miasta wycieczkę po Warszawie • przedstawia	dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wybrzeża Słowińskiego oraz wskazuje je na mapie • wyjaśnia znaczenie turystyki na Wybrzeżu Słowińskim • charakteryzuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na Nizinie Mazowieckiej • opisuje zabudowę i sieć komunikacyjną Warszawy • omawia atrakcje turystyczne na Szlaku Zabytków Techniki • opisuje za	• przedstawia wpływ lądolodu na krajobraz pojezierzy • omawia cechy krajobrazu przekształconego przez człowieka na Nizinie Mazowieckiej • przedstawia najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy • omawia znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej • charakteryzuje życie i zwyczaje mieszkańców Wyżyny Śląskiej • omawia na podstawie ilustracji powstawanie wąwozów	Pojezierza Mazurskiego • przedstawia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej • wymienia atrakcje turystyczne Niziny Mazowieckiej • opisuje cechy krajobrazu wielkomiejskiego • wymienia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej • przedstawia cechy krajobrazu rolniczego Wyżyny Lubelskiej • omawia cechy krajobrazu Wyżyny Krakowsko-	główne miasta leżące na Wybrzeżu Słowińskim • wymienia po jednym przykładzie rośliny i zwierzęcia charakterystycznych dla Wybrzeża Słowińskiego • wskazuje na mapie Pojezierze Mazurskie • odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurskim • wskazuje na mapie pas Nizin Środkowopolskich oraz Nizinę Mazowiecką • wskazuje na mapie największe rzeki przecinające Nizinę Mazowiecką • wskazuje na mapie największe
--	--	---	---	--	--

	pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej wynikające z działalności człowieka • analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej	pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej • opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej • charakteryzuje na podstawie mapy atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd • przedstawia argumenty potwierdzające różnicę w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich • opisuje dziedzictwo przyrodnicze Tatr	lessowych • charakteryzuje czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej • charakteryzuje na podstawie ilustracji rzeźbę krasową i formy krasowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach	Częstochowskiej na podstawie ilustracji • wymienia dwa przykłady roślin charakterystycznych dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr • wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego • omawia cechy pogody w górach • wymienia atrakcje turystyczne Tatr	miasta Niziny Mazowieckiej • podaje nazwę parku narodowego leżącego w pobliżu Warszawy • określa położenie Warszawy na mapie Polski • wymienia najważniejsze obiekty turystyczne Warszawy • wskazuje na mapie pas Wyżyn Polskich i Wyżynę Śląską • wskazuje na mapie największe miasta na Wyżynie Śląskiej • wskazuje na mapie Polski Wyżynę Lubelską • wymienia gleby i główne
--	--	---	---	--	--

					uprawy Wyżyny Lubelskiej • określa na podstawie mapy Polski położenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • podaje nazwę parku narodowego leżącego na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej • podaje nazwy zwierząt żyjących w jaskiniach na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej • określa na podstawie mapy położenie Tatr • wskazuje na mapie Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie
Lądy i oceany					

	Uczeń: • oblicza różnicę wysokości między najwyższym szczytem na Ziemi a największą głębokością w oceanach • przedstawia znaczenie odkryć geograficznych	Uczeń: • określa na globusie i mapie położenie punktów, kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej • opisuje podróże odkrywcze w okresie od XVII w. do XX w.	Uczeń: • podaje przyczyny odkryć geograficznych • wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasie wyprawy geograficznej Marca Polo • opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba	Uczeń: • wyjaśnia, co to są siatka geograficzna i siatka kartograficzna • wskazuje główne kierunki geograficzne na globusie • porównuje powierzchnię kontynentów i oceanów na podstawie diagramów • wskazuje akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych	Uczeń: • wskazuje na globusie i mapie świata bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe • wymienia nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na globusie i mapie • wymienia największych podróżników biorących udział w odkryciach geograficznych
Krajobrazy świata					
	Uczeń: • przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów	Uczeń: • oblicza średnią roczną temperaturę powietrza • oblicza	Uczeń: • wskazuje na mapie klimatycznej obszary o	Uczeń: • wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem • odczytuje z klimatogramu	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie terminu <i>pogoda</i> • wymienia składniki pogody

	atmosferycznych na Ziemi na podstawie map tematycznych • omawia wpływ człowieka na krajobrazy Ziemi • porównuje wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszanymi strefy umiarkowanej pod względem klimatu, roślinności i świata zwierząt • analizuje strefy sawann i stepów pod względem położenia, warunków klimatycznych i głównych cech krajobrazu • przedstawi a podobieństwa i	różnicę między średnią temperaturą powietrza w najcieplejszym miesiącu i najzimniejszym miesiącu roku • oblicza roczną sumę opadów • prezentuje przykłady budownictwa, sposoby gospodarowania i zajęcia mieszkańców stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych • porównuje cechy krajobrazu sawann i stepów • omawia przykłady budownictwa i	najwyższej oraz najniższej średniej rocznej temperaturze powietrza • wskazuje na mapie klimatycznej obszary o największej i najmniejszej rocznej sumie opadów • porównuje temperaturę powietrza i opady atmosferyczne w klimacie morskim i kontynentalnym • wymienia kryteria	temperaturę powietrza i wielkość opadów atmosferycznych w danym miesiącu • wymienia typy klimatów w strefie umiarkowanej • omawia na podstawie mapy stref klimatycznych i klimatogramów klimat strefy wilgotnych lasów równikowych oraz klimat strefy lasów liściastych i mieszanych • omawia na podstawie ilustracji warstwową budowę lasów strefy umiarkowanej • wyjaśnia znaczenie	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>klimat</i> • wymienia na podstawie mapy tematycznej strefy klimatyczne Ziemi • wymienia na podstawie ilustracji strefy krajobrazowe Ziemi • wskazuje na mapie strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej • podaje nazwy warstw wilgotnego lasu równikowego i wskazuje te warstwy na ilustracji • rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych oraz lasów liściastych i
--	--	--	--	---	---

	różnice między krajobrazami pustyń gorących i pustyń lodowych • opisuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji zróżnicowanie przyrodnicze i kulturowe strefy śródziemnomorskiej • porównuje rozmieszczenie stref krajobrazowych na Ziemi i pięter roślinności w górach	sposoby gospodarowania w strefach pustyń gorących i pustyń lodowych • prezentuje przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefie śródziemnomorskiej • porównuje budownictwo i życie mieszkańców stref tajgi i tundry • analizuje zmienność warunków klimatycznych w Himalajach i jej wpływ na życie ludności	wydzielania stref krajobrazowych • przedstawia na podstawie ilustracji układ stref krajobrazowych na półkuli północnej • charakteryzuje warstwy wilgotnego lasu równikowego • charakteryzuje na podstawie ilustracji krajobrazy sawann i stepów • omawia klimat stref pustyń gorących i pustyń lodowych • omawia rzeźbę terenu pustyń gorących • omawia cechy krajobrazu	terminów: <i>preria, pampa</i> • omawia charakterystyczne cechy klimatu stref sawann i stepów • opisuje na podstawie ilustracji świat roślin i zwierząt pustyń gorących i pustyń lodowych • wymienia cechy charakterystyczne klimatu śródziemnomorskiego • wymienia obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego • wymienia charakterystyczne cechy klimatu stref tajgi i tundry • wskazuje na mapie położenie	mieszanych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sawanna, step</i> • wskazuje na mapie strefy sawann i stepów • wymienia gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla sawann i stepów • wyjaśnia znaczenie terminu <i>pustynia</i> • wskazuje na mapie obszary występowania pustyń gorących i pustyń lodowych • rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla pustyń gorących i pustyń lodowych • wskazuje na mapie położenie strefy krajobrazów
--	--	--	--	--	---

			śródlomorskiego • charakteryzuje cechy krajobrazu tajgi i tundry • charakteryzuje na podstawie ilustracji piętra roślinne w Himalajach	najwyższych łańcuchów górskich innych niż Himalaje • charakteryzuje krajobraz wysokogórski w Himalajach • opisuje świat roślin i zwierząt w Himalajach	śródlomorskich • wymienia na podstawie mapy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym • rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla strefy śródlomorskiej • wymienia gatunki upraw charakterystycznych dla strefy śródlomorskiej • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tajga</i>, <i>tundra</i>, <i>wieloletnia zmarzlina</i> • wskazuje na mapie położenie stref tajgi i tundry • rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt
--	--	--	--	--	--

					charakterystyczne dla tajgi i tundry .wskazuje na mapie Himalaje .wymienia charakterystyczne dla Himalajów gatunki roślin i zwierząt
--	--	--	--	--	--

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania śródocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z biologii w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania.

Tytuł programu: Program nauczania biologii w klasach 5-8 szkoły podstawowej „Puls życia”

Autor programu: Anna Zdziennicka

I półrocze:

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
I. Biologia jako nauka	1. Biologia jako nauka	Uczeń: - wskazuje biologię jako naukę o organizmach - wymienia czynności życiowe organizmów - podaje przykłady dziedzin biologii	Uczeń: - określa przedmiot badań biologii jako nauki - opisuje wskazane cechy organizmów - wyjaśnia, czym zajmuje się wskazana dziedzina biologii	Uczeń: - wykazuje cechy wspólne organizmów - opisuje czynności życiowe organizmów	Uczeń: - charakteryzuje wszystkie czynności życiowe organizmów - wymienia hierarchicznie poziomy budowy organizmu roślinnego i organizmu zwierzęcego - charakteryzuje wybrane dziedziny biologii	Uczeń: - wykazuje jedność budowy organizmów - porównuje poziomy organizacji organizmów u roślin i zwierząt - wymienia inne niż podane w podręczniku dziedziny biologii
	2. Sposoby poznawania biologii	- wskazuje obserwacje i doświadczenia jako źródła wiedzy biologicznej - wymienia źródła wiedzy biologicznej - z pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie metodą naukową	- porównuje obserwację z doświadczeniem jako źródła wiedzy biologicznej - korzysta ze źródeł wiedzy wskazanych przez nauczyciela - z niewielką pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie metodą naukową	- na podstawie opisu przeprowadza doświadczenie metodą naukową - rozróżnia próbę kontrolną i próbę badawczą - opisuje źródła wiedzy biologicznej - wymienia cechy dobrego badacza	- wykazuje zalety metody naukowej - samodzielnie przeprowadza doświadczenie metodą naukową - posługuje się właściwymi źródłami wiedzy biologicznej do rozwiązywania wskazanych problemów - charakteryzuje cechy dobrego badacza	- planuje i przeprowadza doświadczenie metodą naukową - krytycznie analizuje informacje pochodzące z różnych źródeł wiedzy biologicznej - analizuje swoją postawę w odniesieniu do cech dobrego badacza

3. Obserwacje mikroskopowe	• z pomocą nauczyciela podaje nazwy części mikroskopu optycznego • obserwuje pod mikroskopem preparaty przygotowane przez nauczyciela	• podaje nazwy wskazanych przez nauczyciela części mikroskopu optycznego • z pomocą nauczyciela wykonuje proste preparaty mikroskopowe • oblicza powiększenie mikroskopu optycznego	• samodzielnie opisuje budowę mikroskopu optycznego • samodzielnie wykonuje preparaty mikroskopowe • z niewielką pomocą nauczyciela nastawia ostrość mikroskopu i wyszukuje obserwowane elementy	• charakteryzuje funkcje wskazywanych części mikroskopu optycznego w kolejności tworzenia się obrazu obiektu • wykonuje preparaty mikroskopowe, nastawia ostrość mikroskopu, rysuje obraz widziany pod mikroskopem optycznym	• sprawnie posługuje się mikroskopem optycznym, samodzielnie wykonuje preparaty, rysuje dokładny obraz obiektu obserwowanego pod mikroskopem • <i>wskazuje zalety mikroskopu elektronowego*</i>
----------------------------	--	---	--	---	--

II. Budowa i czynności życiowe organizmów	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
	4. Budowa komórki zwierzęcej	- wskazuje komórkę jako podstawową jednostkę życia - podaje przykłady organizmów jedno- i wielokomórkowych - obserwuje preparat nabłonka przygotowany przez nauczyciela	- wyjaśnia, dlaczego komórkę nazywamy podstawową jednostką organizmu - wymienia organelle komórki zwierzęcej - z pomocą nauczyciela wykonuje preparat nabłonka	- opisuje kształty komórek zwierzęcych - opisuje budowę komórki zwierzęcej na podstawie ilustracji - z niewielką pomocą nauczyciela wykonuje preparat nabłonka	- rozpoznaje na ilustracji elementy budowy komórki zwierzęcej i omawia ich funkcje - wykonuje preparat nabłonka - rozpoznaje organelle komórki zwierzęcej i rysuje jej obraz mikroskopowy	- z dowolnego materiału tworzy model komórki, zachowując cechy organeli - sprawnie posługuje się mikroskopem - samodzielnie wykonuje preparat nabłonka i rysuje dokładny obraz widziany pod mikroskopem, z zaznaczeniem widocznych elementów komórki
	5. Budowa komórki roślinnej i innych rodzajów komórek	- na podstawie obserwacji preparatów, ilustracji i schematów wnioskuje o komórkowej budowie organizmów - wymienia elementy budowy komórki roślinnej, zwierzęcej, bakteryjnej i grzybowej - obserwuje pod mikroskopem preparat moczarki kanadyjskiej przygotowany przez nauczyciela - pod opieką nauczyciela rysuje obraz obiektu obserwowanego pod mikroskopem	- podaje przykłady komórki bezjądrowej i jądrowej - wymienia funkcje elementów komórki roślinnej, zwierzęcej, bakteryjnej i grzybowej - z pomocą nauczyciela wykonuje preparat moczarki kanadyjskiej - obserwuje pod mikroskopem organelle wskazane przez nauczyciela	- wyjaśnia, czym są komórki jądrowe i beźądrowe oraz podaje ich przykłady - samodzielnie wykonuje preparat moczarki kanadyjskiej - odróżnia pod mikroskopem elementy budowy komórki - wyjaśnia rolę poszczególnych elementów komórki - z niewielką pomocą nauczyciela rysuje obraz obiektu obserwowanego pod mikroskopem	- omawia elementy i funkcje budowy komórki - na podstawie ilustracji analizuje różnice między poszczególnymi typami komórek, wskazuje cechy umożliwiające rozróżnienie komórek - samodzielnie wykonuje preparat moczarki kanadyjskiej, rozpoznaje elementy budowy komórki roślinnej i rysuje jej obraz mikroskopowy	- analizuje różnice między poszczególnymi typami komórek i wykazuje ich związek z pełnionymi funkcjami - sprawnie posługuje się mikroskopem, samodzielnie wykonuje preparat nabłonka i rysuje dokładny obraz widziany pod mikroskopem

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
II. Budowa i czynności życiowe organizmów	6. Odżywianie samożywne organizmów.	• wyjaśnia, czym jest odżywianie się • wyjaśnia, czym jest samożywność • podaje przykłady organizmów samożywnych	• wskazuje fotosyntezę jako sposób odżywiania się • wskazuje substancje biorące udział w fotosyntezie i wymienia produkty fotosyntezy • z pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla na intensywność przebiegu fotosyntezy	• wymienia czynniki niezbędne do przeprowadzania fotosyntezy • wskazuje substraty i produkty fotosyntezy • <i>omawia sposoby wykorzystania przez roślinę produktów fotosyntezy</i> • z niewielką pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla na intensywność fotosyntezy	• wyjaśnia, na czym polega fotosynteza • omawia zależność przebiegu fotosyntezy od obecności wody, dwutlenku węgla i światła • schematycznie zapisuje i omawia przebieg fotosyntezy • na podstawie opisu przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla na intensywność fotosyntezy	• analizuje przystosowanie roślin do przeprowadzania fotosyntezy • planuje i samodzielnie przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla na intensywność fotosyntezy • na podstawie zdobytej wcześniej wiedzy wskazuje w różnych warzywach i owocach materiały zapasowe jako produkty fotosyntezy
	7. Odżywianie cudzożywne organizmów.	• wyjaśnia, czym jest cudzożywność • podaje przykłady organizmów cudzożywnych • wymienia rodzaje cudzożywności	• krótko opisuje różne sposoby odżywiania się zwierząt • wyjaśnia, w jaki sposób wskazany organizm cudzożywny pobiera pokarm	• omawia wybrane sposoby cudzożywności • podaje przykłady organizmów należących do różnych grup organizmów cudzożywnych	• charakteryzuje rodzaje cudzożywności występujące u różnych grup organizmów • wykazuje przystosowania do pobierania pokarmów występujące u różnych grup organizmów cudzożywnych	• wyjaśnia znaczenie organizmów odżywiających się martwą substancją organiczną • <i>wyjaśnia, na czym polega cudzożywność roślin pasożytniczych i półpasożytniczych</i>
	8. Sposoby oddychania organizmów	• określa, czym jest oddychanie • wymienia sposoby oddychania • wskazuje drożdże jako organizmy przeprowadzające fermentację	• wyróżnia oddychanie tlenowe i fermentację • wskazuje organizmy uzyskujące energię z oddychania tlenowego i fermentacji • wyjaśnia, że produktem fermentacji drożdży jest dwutlenek węgla • wskazuje mitochondrium jako miejsce, w którym zachodzi utlenianie	• wyjaśnia znaczenie oddychania komórkowego • wskazuje różnice w miejscu przebiegu utleniania i fermentacji w komórce • wymienia narządy wymiany gazowej zwierząt lądowych i wodnych • omawia doświadczenie wykazujące wydzielanie dwutlenku węgla przez drożdże	• schematycznie zapisuje przebieg oddychania • określa warunki przebiegu oddychania i fermentacji • charakteryzuje wymianę gazową u roślin i zwierząt • z pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie wykazujące wydzielanie dwutlenku węgla przez drożdże	• porównuje zapis przebiegu oddychania tlenowego z zapisem przebiegu fermentacji • analizuje związki budowy narządów wymiany gazowej ze środowiskiem życia organizmów • samodzielnie przeprowadza doświadczenie wykazujące wydzielanie dwutlenku węgla przez drożdże

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
III. Wirusy, bakterie, protisty i grzyby	9. Klasyfikacja organizmów	- wymienia jednostki klasyfikacji biologicznej - wymienia nazwy królestw organizmów	- wyjaśnia, czym zajmuje się systematyka - podaje definicję gatunku - wymienia nazwy królestw i podaje przykłady organizmów należących do danego królestwa	- wykazuje hierarchiczną strukturę jednostek klasyfikacji biologicznej - charakteryzuje wskazane królestwo - na podstawie ilustracji przyporządkowuje organizm do królestwa	- porównuje wcześniejsze i współczesne zasady klasyfikacji organizmów - wyjaśnia zasady nadawania nazw gatunkom - przedstawia cechy organizmów, na podstawie których można je zaklasyfikować do danego królestwa	- uzasadnia konieczność klasyfikacji organizmów - porównuje jednostki klasyfikacji zwierząt z jednostkami klasyfikacji roślin
	10. Charakterystyka wirusów i bakterii	- krótko wyjaśnia, dlaczego wirusy nie są organizmami - wymienia miejsca występowania wirusów i bakterii	- omawia różnorodność form morfologicznych bakterii - opisuje cechy budowy wirusów i bakterii - wymienia cechy, którymi wirusy różnią się od organizmów - podaje przykłady wirusów i bakterii	- wykazuje, dlaczego wirusy nie są organizmami - rozpoznaje formy morfologiczne bakterii widoczne w preparacie mikroskopowym lub na ilustracji - omawia wybrane czynności życiowe bakterii	- omawia wpływ bakterii na organizm człowieka - wskazuje drogi wnikania wirusów i bakterii do organizmu - prezentuje wszystkie czynności życiowe bakterii - ocenia znaczenie wirusów i bakterii w przyrodzie i dla człowieka	- przeprowadza doświadczenie z samodzielnym otrzymywaniem jogurtu - omawia choroby wirusowe i bakteryjne, wskazuje drogi ich przenoszenia oraz zasady zapobiegania tym chorobom
	11. Budowa i różnorodność grzybów i porostów.	- wymienia środowiska życia grzybów i porostów - podaje przykłady grzybów i porostów - na podstawie okazu naturalnego lub ilustracji opisuje budowę grzybów - wymienia sposoby rozmnażania się grzybów - rozpoznaje porosty wśród innych organizmów	- wymienia cechy pozwalające zaklasyfikować organizm do grzybów - omawia wskazaną czynność życiową grzybów - podaje przykłady znaczenia grzybów w przyrodzie i dla człowieka	- wykazuje znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka - analizuje różnorodność budowy grzybów - wyjaśnia sposoby oddychania i odżywiania się grzybów - wykazuje, że porosty są zbudowane z grzybni i glonu	- określa znaczenie poszczególnych komponentów w budowie plechy porostu - rozpoznaje różne formy morfologiczne porostów i podaje ich nazwy - opisuje czynności życiowe grzybów – odżywianie, oddychanie i rozmnażanie się	- analizuje znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka - proponuje sposób badania czystości powietrza na podstawie informacji o wrażliwości porostów na zanieczyszczenia - wyjaśnia, dlaczego porosty określa się mianem organizmów pionierskich

II półtrocze:

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
IV. Tkanki i organy roślinne	12. Korzeń jako organ podziemny rośliny	- wymienia podstawowe funkcje korzenia - rozpoznaje systemy korzeniowe	- rozpoznaje na ilustracjach modyfikacje korzeni - omawia budowę zewnętrzną korzenia i jego podział na poszczególne strefy	opisuje przyrost korzenia na długość	wykorzystuje wiedzę o tkankach do wyjaśnienia sposobu pobierania wody przez roślinę	projektuje doświadczenie świadczące o przewodzeniu wody z korzenia w górę rośliny
	13. Budowa i funkcje pędu i łodygi	- wymienia nazwy elementów budowy zewnętrznej pędu - wymienia funkcje łodygi	- wyjaśnia różnicę między pędem a łodygą - wskazuje części łodygi roślin zielnych	- omawia funkcje poszczególnych elementów pędu - na okazie roślinnym lub ilustracji wskazuje i omawia części łodygi	Analizuje zależność między budową i funkcją łodygi.	wykorzystuje wiedzę o tkankach do wyjaśniania budowy i funkcji łodygi
	14. Liść jako wytwórnia pokarmu	- wymienia funkcje liści - rozpoznaje elementy budowy liścia - rozpoznaje liście pojedyncze i liście złożone	na materiale zielnikowym lub ilustracji wykazuje związek budowy liścia z pełnionymi przez niego funkcjami	rozróżnia typy ulistnienia łodygi	Analizuje zależność między budową i funkcją liścia	wykorzystuje wiedzę o tkankach do wyjaśniania budowy i funkcji liści

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
V. Różnorodność roślin	15. Charakteryzujemy mchy	- na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznaje mchy wśród innych roślin - wymienia miejsca występowania mchów	podaje nazwy elementów budowy mchów	- na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznaje elementy budowy mchów i wyjaśnia ich funkcje <i>analizuje cykl rozwojowy mchów</i>	wyjaśnia, dlaczego mchy uważane są za najprostsze rośliny lądowe	na podstawie informacji o budowie mchów wykazuje ich rolę w przyrodzie
	16. Charakteryzujemy paprociowe	- wymienia miejsca występowania paprociowych - na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznaje paprociowe wśród innych roślin	- podaje nazwy organów paproci - wyjaśnia rolę poszczególnych organów paprociowych - rozpoznaje, korzystając z atlasów roślin, trzy gatunki rodzimych paprociowych	- wyjaśnia znaczenie paprociowych w przyrodzie i dla człowieka - rozpoznaje, korzystając z atlasów roślin, pięć gatunków rodzimych paprociowych <i>analizuje cykl rozwojowy paprociowych</i>	- na podstawie ilustracji lub żywych okazów wykazuje różnorodność organizmów zaliczanych do paprociowych - rozpoznaje, korzystając z atlasów roślin, osiem gatunków rodzimych paprociowych	- porównuje budowę poszczególnych organów u paprociowych - wykonuje portfolio dotyczące różnorodności paprociowych
	17. Poznajemy rośliny nagonasienne	- wymienia miejsca występowania roślin nagonasiennych - na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznaje rośliny nagonasienne wśród innych roślin	- wyjaśnia funkcje kwiatów i nasion - omawia budowę rośliny nagonasiennej na przykładzie sosny	<i>analizuje cykl rozwojowy sosny</i> - wymienia przystosowania roślin nagonasiennych do warunków życia	- wykazuje przystosowania roślin nagonasiennych do środowiska - omawia znaczenie roślin nagonasiennych w przyrodzie i dla człowieka	- rozpoznaje rodzime gatunki roślin nagonasiennych - określa, z jakiego gatunku drzewa lub krzewu pochodzi wskazana szyszka
	18. Poznajemy rośliny okrytonasienne	- wymienia miejsca występowania roślin okrytonasiennych - na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznaje rośliny okrytonasienne wśród innych roślin - na ilustracji lub żywym okazy rozpoznaje organy roślinne i wymienia ich funkcje	- na podstawie ilustracji, żywego lub zielnikowego okazu roślinnego wykazuje różnorodność form roślin okrytonasiennych - podaje nazwy elementów budowy kwiatu odróżnia kwiat od kwiatostanu	- omawia funkcje poszczególnych elementów kwiatu - rozpoznaje formy roślin okrytonasiennych - wymienia sposoby zapylania kwiatów	- omawia cykl rozwojowy roślin okrytonasiennych - wyjaśnia, dlaczego kwiatostany ułatwiają zapylanie	wykazuje związek budowy kwiatu ze sposobem zapylania

	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
V. Różnorodność roślin	19. Rozprzestrzenianie się roślin okrytonasiennych	- wymienia rodzaje owoców - przedstawia sposoby rozprzestrzeniania się owoców - wymienia elementy łodyg służące do rozmnażania wegetatywnego	- na podstawie ilustracji lub żywych okazów omawia budowę owoców - wymienia rodzaje owoców - wymienia etapy kiełkowania nasion - rozpoznaje fragmenty pędów służące do rozmnażania wegetatywnego	- wykazuje zmiany zachodzące w kwiecie po zapyleniu - określa rolę owocni w klasyfikacji owoców - rozpoznaje na pędzie fragmenty, które mogą posłużyć do rozmnażania wegetatywnego	zakłada hodowlę roślin za pomocą rozmnażania wegetatywnego	- wyjaśnia wpływ różnych czynników na kiełkowanie nasion - planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ wody na kiełkowanie nasion - zakłada hodowlę roślin za pomocą rozmnażania wegetatywnego i obserwuje ją
	20. Znaczenie i przegląd roślin nagonasiennych i okrytonasiennych	wymienia znaczenie roślin okrytonasiennych w przyrodzie	podaje przykłady znaczenia roślin okrytonasiennych dla człowieka	- ocenia znaczenie roślin okrytonasiennych w przyrodzie - rozpoznaje na ilustracji pięć gatunków roślin okrytonasiennych występujących w Polsce	- ocenia znaczenie roślin okrytonasiennych dla człowieka - rozpoznaje na ilustracji dziesięć gatunków roślin okrytonasiennych występujących w Polsce	- rozpoznaje na ilustracjach dwanaście gatunków roślin okrytonasiennych występujących w Polsce - na dowolnych przykładach wykazuje różnorodność roślin okrytonasiennych i ich znaczenie żywego okazu

Zagadnienia spoza podstawy programowej oznaczono kursywą.

Ocenę niedostateczną śródroczną/ roczną otrzymuje uczeń , który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami z biologii na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **matematyki** w klasie **piątej** wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu **Matematyka z plusem. Program nauczania matematyki w klasach 4–8 w szkole podstawowej**

Autor programu **M. Jucewicz, M. Karpiński, J. Lech**

DZIAŁ	WYMAGANIA NA OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ	WYMAGANIA NA OCENĘ DOSTATECZNĄ	WYMAGANIA NA OCENĘ DOBRĄ	WYMAGANIA NA OCENĘ BARDZO DOBRĄ	WYMAGANIA NA OCENĘ CELUJĄCĄ
LICZBY I DZIAŁANIA	Uczeń: • zna system dziesiętkowy • rozumie różnicę między cyfrą a liczbą • rozumie pojęcie osi liczbowej • rozumie wartość liczby w zależności od położenia jej cyfr • umie zapisywać liczby za pomocą cyfr • umie odczytywać liczby zapisane cyframi • umie zapisywać liczby słowami • umie porównywać liczby • umie porządkować liczby w kolejności od najmniejszej do największej lub odwrotnie	Uczeń: • umie zapisywać liczby za pomocą cyfr • umie zapisywać liczby słowami • umie porządkować liczby w kolejności od najmniejszej do największej lub odwrotnie • umie odczytywać współrzędne punktów na osi liczbowej • rozumie porównywanie różnicowe • rozumie korzyści płynące z szybkiego liczenia • rozumie korzyści płynące z zastąpienia rachunków pisemnych rachunkami	Uczeń: • umie odczytywać współrzędne punktów na osi liczbowej • umie zapisywać liczby, których cyfry spełniają podane warunki • umie stosować prawo przemienności i łączności dodawania • umie rozwiązywać zadania tekstowe wielodziałaniowe • umie zastępować sumę dwóch liczb sumą lub różnicą dwóch innych liczb • umie uzupełniać brakujące liczby w wyrażeniu arytmetycznym, tak by otrzymać ustalony wynik	Uczeń: • umie zapisywać liczby, których cyfry spełniają podane warunki • umie tworzyć liczby przez dopisywanie cyfr do danej liczby na początku i na końcu oraz porównywać utworzoną liczbę z daną • umie zastępować sumę dwóch liczb sumą lub różnicą dwóch innych liczb • umie rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe wielodziałaniowe • umie uzupełniać brakujące liczby w wyrażeniu arytmetycznym, tak by	Uczeń: • umie zapisywać liczby, których cyfry spełniają podane warunki • umie tworzyć liczby przez dopisywanie cyfr do danej liczby na początku i na końcu oraz porównywać utworzoną liczbę z daną • umie rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe wielodziałaniowe • umie uzupełniać brakujące liczby w wyrażeniu arytmetycznym, tak by otrzymać ustalony wynik • umie proponować własne metody

• umie odczytywać współrzędne punktów na osi liczbowej • zna nazwy działań i ich elementów • umie pamięciowo dodawać i odejmować liczby w zakresie 100 • zna nazwy działań i ich elementów • umie pamięciowo mnożyć liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe w zakresie 100 • umie pamięciowo dzielić liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe lub dwucyfrowe w zakresie 100 • umie wykonywać dzielenie z resztą • zna kolejność wykonywania działań, gdy nie występują i gdy występują nawiasy • umie wskazać działanie, które należy wykonać jako pierwsze • umie obliczać wartości wyrażeń arytmetycznych dwudziałaniowych z	pamięciowymi • umie pamięciowo dodawać i odejmować liczby powyżej 100 • umie dopełniać składniki do określonej sumy umie obliczać odjemną (odjemnik), gdy dane są różnica i odjemnik (odjemna) • umie rozwiązywać zadania tekstowe jednodziałaniowe • umie zastępować sumę dwóch liczb sumą lub różnicą dwóch innych liczb • zna pojęcie kwadratu i sześcianu liczby • rozumie porównywanie ilorazowe • rozumie korzyści płynące z szybkiego liczenia • umie pamięciowo mnożyć liczby powyżej 100 • umie pamięciowo dzielić liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe lub dwucyfrowe powyżej 100	• umie stosować poznane metody szybkiego liczenia w życiu codziennym • umie pamięciowo mnożyć liczby trzycyfrowe przez jednocyfrowe w zakresie 1000 • umie zamieniać jednostki • umie zastąpić iloczyn prostszym iloczynem • zna kolejność wykonywania działań, gdy występują nawiasy i potęgi • zna kolejność wykonywania działań, gdy nie występują nawiasy, a są potęgi • umie obliczać wartości wyrażeń arytmetycznych wielodziałaniowych z uwzględnieniem kolejności działań, nawiasów i zawierające potęgi • umie wstawiać nawiasy tak, by otrzymywać różne wyniki • umie zapisywać	otrzymać ustalony wynik • umie stosować poznane metody szybkiego liczenia w życiu codziennym • umie proponować własne metody szybkiego liczenia • umie proponować własne metody szybkiego liczenia • umie obliczać wartości wyrażeń arytmetycznych wielodziałaniowych z uwzględnieniem kolejności działań, nawiasów i zawierające potęgi • umie zapisywać podane słownie wyrażenia arytmetyczne i obliczać ich wartości • umie uzupełniać brakujące liczby w wyrażeniach arytmetycznych tak, by otrzymywać ustalone wyniki • umie uzupełniać brakujące znaki działań w wyrażeniach	szybkiego liczenia • umie planować zakupy stosownie do posiadanych środków • umie odtwarzać brakujące cyfry w odejmowaniu pisemnym • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego • umie odtwarzać brakujące cyfry w mnożeniu pisemnym • umie odtwarzać brakujące cyfry w dzieleniu pisemnym • umie rozwiązywać zadania tekstowe dotyczące porównań różnicowych i ilorazowych
--	--	---	---	--

	uwzględnieniem kolejności działań i nawiasów • zna algorytm dodawania i odejmowania pisemnego • rozumie potrzebę stosowania dodawania i odejmowania pisemnego • umie dodawać i odejmować pisemnie liczby bez przekraczania progu dziesiętkowego i z przekraczaniem jednego progu dziesiętkowego • umie porównywać różnicowo liczby • zna algorytmy mnożenia pisemnego • rozumie potrzebę stosowania mnożenia pisemnego • umie mnożyć pisemnie liczby wielocyfrowe przez dwucyfrowe • zna algorytmy dzielenia pisemnego • umie dzielić pisemnie liczby wielocyfrowe przez jednocyfrowe	• umie obliczać dzielną (dzielnik), gdy dane są iloraz i dzielnik (dzielną) • umie wykonywać dzielenie z resztą • umie obliczać kwadraty i sześciany liczb • umie pamięciowo mnożyć liczby trzycyfrowe przez jednocyfrowe w zakresie 1000 • umie zamieniać jednostki • umie zastąpić iloczyn prostszym iloczynem • umie wstawiać nawiasy tak, by otrzymywać różne wyniki • rozumie korzyści płynące z szacowania • umie szacować wyniki działań • umie dodawać i odejmować pisemnie liczby z przekraczaniem kolejnych progów dziesiętkowych • umie porównywać różnicowo liczby	podane słownie wyrażenia arytmetyczne i obliczać ich wartości • umie uzupełniać brakujące liczby w wyrażeniach arytmetycznych tak, by otrzymywać ustalone wyniki • umie uzupełniać brakujące znaki działań w wyrażeniach arytmetycznych tak, by otrzymywać ustalone wyniki • umie szacować wyniki działań • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z szacowaniem • umie porównywać różnicowo liczby • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego	arytmetycznych tak, by otrzymywać ustalone wyniki • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z szacowaniem • umie planować zakupy stosownie do posiadanych środków • umie odtwarzać brakujące cyfry w odejmowaniu pisemnym • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego • umie odtwarzać brakujące cyfry w dzieleniu pisemnym • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem działań pisemnych	
--	--	--	---	--	--

	•umie pomniejszać liczby n razy	•umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego •umie mnożyć pisemnie liczby wielocyfrowe •umie mnożyć pisemnie liczby wielocyfrowe przez liczby zakończone zerami •umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego •umie dzielić pisemnie liczby wielocyfrowe przez dwucyfrowe •umie dzielić liczby zakończone zerami •umie pomniejszać liczby n razy •umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego •umie rozwiązywać zadania tekstowe dotyczące porównań różnicowych i ilorazowych •umie rozwiązywać zadania tekstowe z	•umie pomniejszać liczby n razy •umie obliczać dzielną (dzielnik), gdy dane są iloraz i dzielnik (dzielną) •umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego •umie rozwiązywać zadania tekstowe dotyczące porównań różnicowych i ilorazowych •umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem działań pamięciowych i pisemnych		
--	---	---	---	--	--

		zastosowaniem działań pamięciowych i pisemnych			
Własności liczb naturalnych	Uczeń: • zna pojęcie wielokrotności liczby naturalnej • umie wskazywać lub podawać wielokrotności liczb naturalnych • umie wskazywać wielokrotności liczb naturalnych na osi liczbowej • zna pojęcie dzielnika liczby naturalnej • umie podawać dzielniki liczb naturalnych • umie wskazywać wspólne dzielniki danych liczb naturalnych • zna cechy podzielności przez: 2, 5, 10, 100 • umie rozpoznawać liczby podzielne przez: 2, 5, 10, 100 • zna pojęcia: liczby pierwszej i liczby złożonej • zna sposób rozkładu	Uczeń: • rozumie pojęcie NWW liczb naturalnych (P) • zna algorytm znajdowania NWW dwóch liczb na podstawie ich rozkładu na czynniki pierwsze • umie wskazywać wspólne wielokrotności liczb naturalnych • umie znajdować NWW dwóch liczb naturalnych • rozumie pojęcie NWD liczb naturalnych • umie podawać dzielniki liczb naturalnych • umie wskazywać wspólne dzielniki danych liczb naturalnych • umie znajdować NWD dwóch liczb naturalnych • zna cechy podzielności przez: 3, 9, 4 • rozumie korzyści	Uczeń: • zna algorytm znajdowania NWW dwóch liczb na podstawie ich rozkładu na czynniki pierwsze • umie wskazywać wspólne wielokrotności liczb naturalnych • umie znajdować NWW dwóch liczb naturalnych • umie znajdować NWW trzech liczb naturalnych • umie znajdować NWD dwóch liczb naturalnych • umie określać, czy dany rok jest przestępny • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z cechami podzielności • umie podawać NWD liczby pierwszej i liczby złożonej • umie rozwiązywać	Uczeń: • umie znajdować NWW trzech liczb naturalnych • umie rozwiązywać zadania tekstowe z wykorzystaniem NWW • zna cechy podzielności np. przez 12, 15 • zna regułę obliczania lat przestępnych • umie określać, czy dany rok jest przestępny • umie rozpoznawać liczby podzielne przez 12, 15 itp. • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z cechami podzielności • umie podawać NWD liczby pierwszej i liczby złożonej • umie obliczać liczbę dzielników potęgi liczby pierwszej • umie zapisywać rozkład liczb na czynniki pierwsze za	Uczeń: • umie rozwiązywać zadania tekstowe z wykorzystaniem NWW • umie rozwiązywać zadania tekstowe z wykorzystaniem NWW trzech liczb naturalnych • umie znajdować liczbę, gdy dana jest suma jej dzielników oraz jeden z nich • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z dzielnikami liczb naturalnych • zna cechy podzielności np. przez 12, 15 • umie rozpoznawać liczby podzielne przez 12, 15 itp. • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z cechami podzielności • umie obliczać liczbę dzielników potęgi liczby pierwszej • umie rozkładać na

	liczb na czynniki pierwsze • rozumie sposób rozkładu liczb na czynniki pierwsze umie rozkładać na czynniki pierwsze liczby dwucyfrowe	płynące ze znajomości cech podzielności • umie rozpoznawać liczby podzielne przez: 3, 9, 4 • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z cechami podzielności • rozumie, że liczby 0 i 1 nie zaliczają się ani do liczb pierwszych, ani do złożonych • umie określać, czy dane liczby są pierwsze, czy złożone • umie wskazywać liczby pierwsze i liczby złożone • umie podawać NWD liczby pierwszej i liczby złożonej • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z liczbami pierwszymi złożonymi • zna sposób rozkładu liczb na czynniki pierwsze rozumie sposób rozkładu liczb na czynniki pierwsze • umie rozkładać na czynniki pierwsze	zadania tekstowe związane z liczbami pierwszymi złożonymi • umie obliczać liczbę dzielników potęgi liczby pierwszej • umie rozkładać na czynniki pierwsze liczby wielocyfrowe • umie zapisywać rozkład liczb na czynniki pierwsze za pomocą potęg • umie zapisać liczbę, gdy znany jest jej rozkład na czynniki pierwsze • umie znajdować NWD i NWW liczb korzystając z rozkładu liczb na czynniki pierwsze • zna algorytm znajdowania NWD dwóch liczb na podstawie ich rozkładu na czynniki pierwsze rozumie algorytm znajdowania NWD dwóch liczb na podstawie ich rozkładu na czynniki pierwsze	potęg • umie rozkładać na czynniki pierwsze liczby zapisane w postaci iloczynu • zna algorytm znajdowania NWD dwóch liczb na podstawie ich rozkładu na czynniki pierwsze • rozumie algorytm znajdowania NWD dwóch liczb na podstawie ich rozkładu na czynniki pierwsze • umie znajdować NWD i NWW liczb korzystając z rozkładu liczb na czynniki pierwsze	czynniki pierwsze liczby zapisane w postaci iloczynu
--	---	---	--	---	---

		liczby wielocyfrowe • umie zapisać liczbę, gdy znany jest jej rozkład na czynniki pierwsze • zna algorytm znajdowania NWD dwóch liczb na podstawie ich rozkładu na czynniki pierwsze rozumie algorytm znajdowania NWD dwóch liczb na podstawie ich rozkładu na czynniki pierwsze			
Ułamki zwykłe	Uczeń: • zna pojęcie ułamka jako części całości lub zbiorowości • zna budowę ułamka zwykłego • zna pojęcie liczby mieszanej • rozumie pojęcie ułamka jako wynik podziału na równe części • umie zamieniać całości na ułamki niewłaściwe • umie opisywać części figur lub zbiorów skończonych za pomocą ułamka • umie odczytywać	Uczeń: • zna pojęcie ułamka właściwego i ułamka niewłaściwego • zna algorytm zamiany liczby mieszanej na ułamek niewłaściwy • umie odróżniać ułamki właściwe od ułamków niewłaściwych • umie opisywać części figur lub zbiorów skończonych za pomocą ułamka • umie odczytywać zaznaczone ułamki na osi liczbowej • umie zamieniać liczby mieszane na ułamki	Uczeń: • umie opisywać części figur lub zbiorów skończonych za pomocą ułamka • umie odczytywać zaznaczone ułamki na osi liczbowej • umie zamieniać liczby mieszane na ułamki niewłaściwe • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z ułamkami zwykłymi • zna algorytm wyłączania całości z ułamka • umie wyłączać całości	Uczeń: • umie przedstawiać ułamek niewłaściwy na osi liczbowej • umie sprowadzać ułamki do najmniejszego wspólnego mianownika • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków • umie dodawać i odejmować kilka ułamków i liczb mieszanych o różnych	Uczeń: • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków zwykłych • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków zwykłych i liczb mieszanych przez liczby naturalne • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem obliczania ułamka liczby

	zaznaczone ułamki na osi liczbowej • zna pojęcie ułamka jako ilorazu dwóch liczb naturalnych • rozumie pojęcie ułamka jako ilorazu dwóch liczb naturalnych • umie przedstawiać ułamek zwykły w postaci ilorazu liczb naturalnych i odwrotnie • umie stosować odpowiedniości: dzielna – licznik, dzielnik – mianownik, znak dzielenia – kreska ułamkowa • zna zasadę skracania i rozszerzania ułamków zwykłych • umie skracać (rozszerzać) ułamki • zna algorytm porównywania ułamków o równych mianownikach • umie porównywać ułamki o równych mianownikach • zna algorytm dodawania i	niewłaściwe • umie wyłączać całości z ułamka niewłaściwego • zna pojęcie ułamka nieskracalnego • umie skracać (rozszerzać) ułamki • umie sprowadzać ułamki do wspólnego mianownika • umie zapisywać ułamki w postaci nieskracalnej • zna algorytm porównywania ułamków o równych licznikach • zna algorytm porównywania ułamków o różnych mianownikach • umie porównywać ułamki o równych licznikach • umie porównywać ułamki o różnych mianownikach • umie porównywać liczby mieszane • umie dodawać i odejmować liczby mieszane o tych samych mianownikach • umie uzupełniać	z ułamka niewłaściwego • umie przedstawiać ułamek niewłaściwy na osi liczbowej • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z pojęciem ułamka jako ilorazu liczb naturalnych • umie zapisywać ułamki w postaci nieskracalnej • umie sprowadzać ułamki do najmniejszego wspólnego mianownika • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z rozszerzaniem i skracaniem ułamków • zna algorytm porównywania ułamków do $\frac{1}{2}$ • zna algorytm porównywania ułamków poprzez ustalenie, który z nich na osi liczbowej leży bliżej 1 • umie porównywać ułamki o różnych mianownikach	mianownikach • umie uzupełniać brakujące liczby w dodawaniu i odejmowaniu ułamków o różnych mianownikach, tak aby otrzymać ustalony wynik • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków zwykłych • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków zwykłych i liczb mieszanych przez liczby naturalne (• umie uzupełniać brakujące liczby w iloczynie ułamków tak, aby otrzymać ustalony wynik • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem obliczania ułamka liczby oraz obliczanie liczby, której część jest określona za pomocą ułamka	• umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem obliczania liczby, której część jest określona za pomocą ułamka • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków zwykłych i liczb mieszanych • umie uzupełniać brakujące liczby w mnożeniu ułamków lub liczb mieszanych tak, aby otrzymać ustalony wynik • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków zwykłych i liczb mieszanych przez liczby naturalne • umie uzupełniać brakujące liczby w dzieleniu ułamków (liczb mieszanych) przez liczby naturalne tak, aby otrzymać ustalony wynik • umie uzupełniać brakujące liczby w
--	---	--	--	---	---

	odejmowania ułamków zwykłych o jednakowych mianownikach • umie dodawać i odejmować: – ułamki o tych samych mianownikach – liczby mieszane o tych samych mianownikach • umie odejmować ułamki od całości • zna zasadę dodawania i odejmowania ułamków zwykłych o różnych mianownikach • zna algorytm mnożenia ułamków przez liczby naturalne • umie mnożyć ułamki przez liczby naturalne • zna algorytm mnożenia ułamków • zna pojęcie odwrotności liczby • umie mnożyć dwa ułamki zwykłe • umie podawać odwrotności ułamków i liczb naturalnych • zna algorytm dzielenia ułamków zwykłych przez liczby naturalne	brakujące liczby w dodawaniu i odejmowaniu ułamków o jednakowych mianownikach, tak aby otrzymać ustalony wynik • umie dodawać i odejmować: – dwa ułamki zwykłe o różnych mianownikach - dwie liczby mieszane o różnych mianownikach • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków • zna algorytm mnożenia liczb mieszanych przez liczby naturalne • rozumie porównywanie ilorazowe • umie mnożyć liczby mieszane przez liczby naturalne • umie powiększać ułamki n razy • umie skracać ułamki przy mnożeniu	• umie porównywać liczby mieszane • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków • umie uzupełniać brakujące liczby w dodawaniu i odejmowaniu ułamków o jednakowych mianownikach, tak aby otrzymać ustalony wynik • umie dodawać i odejmować dwie liczby mieszane o różnych mianownikach • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków • umie dodawać i odejmować kilka ułamków i liczb mieszanych o różnych mianownikach • umie uzupełniać brakujące liczby w dodawaniu i	• umie wykonywać działania łączne na ułamkach zwykłych • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków zwykłych i liczb mieszanych • umie uzupełniać brakujące liczby w mnożeniu ułamków lub liczb mieszanych tak, aby otrzymać ustalony wynik • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków zwykłych i liczb mieszanych przez liczby naturalne • umie uzupełniać brakujące liczby w dzieleniu ułamków (liczb mieszanych) przez liczby naturalne tak, aby otrzymać ustalony wynik • umie uzupełniać brakujące liczby w dzieleniu i mnożeniu ułamków lub liczb mieszanych tak, aby	dzieleniu i mnożeniu ułamków lub liczb mieszanych tak, aby otrzymać ustalony wynik • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków zwykłych i liczb mieszanych
--	--	---	--	---	---

	• umie dzielić ułamki przez liczby naturalne • zna algorytm dzielenia ułamków zwykłych • umie dzielić ułamki zwykłe przez ułamki zwykłe	ułamków przez liczby naturalne • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków i liczb mieszanych przez liczby naturalne • zna algorytm obliczania ułamka danej liczby naturalnej • zna algorytm obliczania liczby, której część jest podana (wyznacza całość, której część określono za pomocą ułamka) • umie obliczać ułamki liczb naturalnych • umie obliczać liczbę, której część jest podana (wyznacza całość, której część określono za pomocą ułamka) • zna algorytm mnożenia liczb mieszanych • umie mnożyć ułamki przez liczby mieszane lub liczby mieszane przez liczby mieszane • umie podawać	odejmowaniu ułamków o różnych mianownikach, tak aby otrzymać ustalony wynik • umie powiększać liczby mieszane n razy • umie skracać ułamki przy mnożeniu ułamków przez liczby naturalne • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków i liczb mieszanych przez liczby naturalne • umie uzupełniać brakujące liczby w iloczynie ułamków tak, aby otrzymać ustalony wynik • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem obliczania ułamka liczby oraz obliczanie liczby, której część jest określona za pomocą ułamka • rozumie pojęcie ułamka liczby • umie skracać przy mnożeniu ułamków	otrzymać ustalony wynik • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków zwykłych i liczb mieszanych	
--	---	--	--	--	--

		odwrotności liczb mieszanych umie skracać przy mnożeniu ułamków • umie obliczać potęgi ułamków lub liczb mieszanych • umie wykonywać działania łączne na ułamkach zwykłych zna algorytm dzielenia liczb mieszanych przez liczby naturalne • umie dzielić liczby mieszane przez liczby naturalne • umie pomniejszać ułamki zwykłe i liczby mieszane n razy • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków i liczb mieszanych przez liczby naturalne • umie wykonywać działania łączne na ułamkach zwykłych • zna algorytm dzielenia liczb mieszanych • umie dzielić ułamki zwykłe przez liczby mieszane i odwrotnie lub liczby mieszane	• umie stosować prawa działań w mnożeniu ułamków • umie obliczać potęgi ułamków lub liczb mieszanych • umie obliczać ułamki liczb mieszanych • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków i liczb mieszanych • umie uzupełniać brakujące liczby w mnożeniu ułamków lub liczb mieszanych tak, aby otrzymać ustalony wynik • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków i liczb mieszanych przez liczby naturalne • umie wykonywać działania łączne na ułamkach zwykłych • umie uzupełniać brakujące liczby w dzieleniu ułamków (liczb mieszanych) przez liczby naturalne tak, aby otrzymać		
--	--	--	---	--	--

		przez liczby mieszane • umie wykonywać cztery działania na ułamkach zwykłych i liczbach mieszanych umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków zwykłych i liczb mieszanych	ustalony wynik • umie wykonywać cztery działania na ułamkach zwykłych i liczbach mieszanych • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków zwykłych i liczb mieszanych • umie uzupełniać brakujące liczby w dzieleniu i mnożeniu ułamków lub liczb mieszanych tak, aby otrzymać ustalony wynik		
Figury na płaszczyźnie	Uczeń: • zna podstawowe figury geometryczne • umie rozpoznawać proste i odcinki prostopadłe (równoległe) • umie kreślić proste i odcinki prostopadłe • umie kreślić prostą prostopadłą przechodzącą przez punkt nieleżący na prostej • zna pojęcie kąta • zna rodzaje kątów:	Uczeń: • zna zapis symboliczny prostych prostopadłych i równoległych • zna pojęcie odległości punktu od prostej • zna pojęcie odległości między prostymi • umie kreślić proste i odcinki równoległe • umie kreślić prostą równoległą przechodzącą przez punkt nieleżący na prostej	Uczeń: • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z prostopadłością i równoległością prostych • umie określać wzajemne położenia prostych i odcinków na płaszczyźnie • zna rodzaje kątów: wypukły, wklęsły • umie rozróżniać poszczególne rodzaje	Uczeń: • umie określać wzajemne położenia prostych i odcinków na płaszczyźnie • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z prostopadłością i równoległością prostych • umie rysować czworokąty o danych kątach • umie rozwiązywać zadania związane z	Uczeń: • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z prostopadłością i równoległością prostych • umie rysować czworokąty o danych kątach • umie rozwiązywać zadania związane z zegarem • umie dopełniać do kąta prostego kąty, których miary podane

prosty, ostry, rozwarty, pełny, półpełny • umie rozróżniać poszczególne rodzaje kątów • umie rysować poszczególne rodzaje kątów • zna jednostki miary kątów: stopnie • umie mierzyć kąty • umie rysować kąty o danej mierze stopniowej • zna pojęcia kątów: – przyległych – wierzchołkowych • zna związki miarowe pomiędzy poszczególnymi rodzajami kątów • umie wskazywać poszczególne rodzaje kątów • umie rysować poszczególne rodzaje kątów • umie określać miary kątów przyległych, wierzchołkowych na podstawie rysunku lub treści zadania • zna pojęcie wielokąta	• umie kreślić proste w ustalonej odległości • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z prostopadłością i równoległością prostych • zna elementy budowy kąta • zna zapis symboliczny kąta • umie rozróżniać poszczególne rodzaje kątów • umie rysować poszczególne rodzaje kątów • umie mierzyć kąty • umie rysować kąty o danej mierze stopniowej • umie określać miarę stopniową poszczególnych rodzajów kątów • zna związki miarowe pomiędzy poszczególnymi rodzajami kątów • umie wskazywać poszczególne rodzaje kątów • umie rysować	kątów • umie rysować czworokąty o danych kątach • zna jednostki miary kątów: minuty, sekundy • umie rysować kąty o danej mierze stopniowej • umie określać miarę stopniową poszczególnych rodzajów kątów • umie obliczać miarę kąta wklęsłego • zna pojęcia kątów: – naprzemianległych – odpowiadających • umie określać miary kątów przyległych, wierzchołkowych na podstawie rysunku lub treści zadania • umie obliczać obwody wielokątów w skali • umie porównywać obwody wielokątów • umie obliczać długość podstawy (ramienia), znając obwód i długość ramienia (podstawy) trójkąta równoramiennego	zegarem • umie obliczać miarę kąta wklęsłego • umie dopełniać do kąta prostego kąty, których miary podane są w stopniach, minutach i sekundach • umie określać miary kątów przyległych, wierzchołkowych, odpowiadających i naprzemianległych na podstawie rysunku lub treści zadania • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z kątami • umie dzielić wielokąty na części spełniające podane warunki • umie porównywać obwody wielokątów • umie obliczać liczbę przekątnych n-kątów • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z trójkątami • umie konstruować trójkąt przystający do danego • umie obliczyć brakujące miary kątów w trójkątach z	są w stopniach, minutach i sekundach • umie określać miary kątów przyległych, wierzchołkowych, odpowiadających i naprzemianległych na podstawie rysunku lub treści zadania • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z kątami • umie dzielić wielokąty na części spełniające podane warunki (• umie obliczać liczbę przekątnych n-kątów • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z trójkątami • umie konstruować wielokąty przystające do danych • umie stwierdzać możliwość zbudowania trójkąta o danych długościach boków • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z miarami kątów w trójkątach • umie rysować kwadraty, mając dane jeden wierzchołek i
---	--	--	---	--

• zna pojęcie wierzchołka, kąta, boku wielokąta • zna pojęcie przekątnej wielokąta • zna pojęcie obwodu wielokąta • umie rysować wielokąty o danych cechach • umie rysować przekątne wielokąta • umie obliczać obwody wielokątów w rzeczywistości • zna rodzaje trójkątów • umie wskazywać i rysować poszczególne rodzaje trójkątów • umie określać rodzaje trójkątów na podstawie rysunków • umie obliczać obwód trójkąta o danych długościach boków • zna sumę miar kątów wewnętrznych trójkąta • zna pojęcia: prostokąt, kwadrat • zna własności prostokąta i kwadratu • umie rysować prostokąt, kwadrat o danych bokach	poszczególne rodzaje kątów • umie określać miary kątów przyległych, wierzchołkowych na podstawie rysunku lub treści zadania • umie rysować wielokąty o danych cechach • umie obliczać obwody wielokątów w rzeczywistości • umie obliczać obwody wielokątów w skali • zna rodzaje trójkątów • zna nazwy boków w trójkącie równoramiennym • zna nazwy boków w trójkącie prostokątnym • zna zależność między bokami w trójkącie równoramiennym • rozumie klasyfikację trójkątów • umie wskazywać i rysować poszczególne rodzaje trójkątów • umie określać rodzaje trójkątów na podstawie rysunków • umie obliczać obwód	• umie konstruować trójkąt równoramienny o danych długościach podstawy i ramienia • umie konstruować trójkąt przystający do danego • umie obliczać brakujące miary kątów trójkąta • umie obliczyć brakujące miary kątów w trójkątach z wykorzystaniem miar kątów przyległych • umie klasyfikować trójkąty, znając miary ich kątów oraz podawać miary kątów, znając nazwy trójkątów • umie obliczać obwody prostokątów i kwadratów • umie obliczać długość łamanych, których odcinkami są części przekątnej prostokąta, mając długość tej przekątnej • umie obliczać brakujące miary kątów w równoległobokach	wykorzystaniem miar kątów przyległych umie klasyfikować trójkąty, znając miary ich kątów oraz podawać miary kątów, znając nazwy trójkątów • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z miarami kątów w trójkątach • umie obliczać sumy miar kątów wielokątów • umie rysować równoległoboki i romby, mając dane długości przekątnych • umie obliczać miary kątów równoległoboku, znając zależności pomiędzy nimi • umie wyróżniać w narysowanych figurach równoległoboki i romby • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z miarami kątów w równoległobokach i trójkątach • umie obliczać miary	punkt przecięcia przekątnych • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z równoległobokami i rombami • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z miarami kątów w równoległobokach i trójkątach • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z obwodami trapezów i trójkątów • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z miarami kątów trapezu, trójkąta i czworokąta • umie rysować czworokąty spełniające podane warunki • umie rysować figury osiowoosymetryczne - umie uzupełniać rysunek tak, aby nowa figura miała oś symetrii
--	--	---	--	--

	• umie obliczać obwody prostokątów i kwadratów • zna pojęcia: równoległobok, romb • zna własności boków równoległoboku i rombu • umie wyróżniać spośród czworokątów równoległoboki i romby • umie rysować przekątne równoległoboków i rombów • zna pojęcie trapezu • zna nazwy czworokątów	trójkąta równoramiennego o danej długości podstawy i ramienia • zna zasady konstrukcji trójkąta przy pomocy cyrkla i linijki • zna warunki zbudowania trójkąta • umie konstruować trójkąty o trzech danych bokach • zna miary kątów w trójkącie równobocznym • zna zależność między kątami w trójkącie równoramiennym • umie obliczać brakujące miary kątów trójkąta • zna własności przekątnych prostokąta i kwadratu • umie rysować prostokąt, kwadrat o danym obwodzie • umie obliczać obwody prostokątów i kwadratów • umie obliczać długość łamanych, których odcinkami są części przekątnej prostokąta,	• umie obliczać miary kątów równoległoboku, znając zależności pomiędzy nimi • zna własności miar kątów trapezu równoramiennego • umie obliczać długości wyróżnionych odcinków trapezu równoramiennego • umie obliczać brakujące miary kątów w trapezach • umie obliczać miary kątów trapezu równoramiennego (prostokątnego), znając zależności pomiędzy nimi • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z miarami kątów trapezu • zna własności czworokątów • rozumie klasyfikację czworokątów • umie nazywać czworokąty, znając ich cechy • umie określać zależności między	kątów trapezu równoramiennego (prostokątnego), znając zależności pomiędzy nimi • umie rysować trapez równoramienny, mając dane długości dwóch podstaw • umie wyróżniać w narysowanych figurach trapezy • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z miarami kątów trapezu, trójkąta i czworokąta • umie określać zależności między czworokątami • umie rysować czworokąty spełniające podane warunki • umie uzupełniać rysunek tak, aby nowa figura miała oś symetrii • umie rysować figury osiowosymetryczne • umie uzupełniać rysunek tak, aby nowa figura miała oś symetrii	
--	--	---	---	--	--

		mając długość tej przekątnej • zna własności przekątnych równoległoboku i rombu • zna sumę miar kątów wewnętrznych równoległoboku • zna własności miar kątów równoległoboku • umie rysować równoległoboki i romby, mając dane: długości boków • umie obliczać brakujące miary kątów w równoległobokach • zna nazwy boków w trapezie • zna rodzaje trapezów • zna sumę miar kątów trapezu • zna własności miar kątów trapezu • umie rysować trapez, mając dane długości dwóch boków • umie obliczać brakujące miary kątów w trapezach • zna własności czworokątów • umie nazywać	czworokątami • umie rozpoznać figury osiowosymetryczne • umie rysować figury osiowosymetryczne • umie uzupełniać rysunek tak, aby nowa figura miała oś symetrii		
--	--	--	--	--	--

		czworokąty, znając ich cechy • zna pojęcie osi symetrii figury • zna pojęcie figury osiowosymetrycznej • umie wskazywać i rysować osie symetrii figury (jeśli istnieją) • umie rozpoznać figury osiowosymetryczne • umie rysować figury osiowosymetryczne			
Ułamki dziesiętne	Uczeń: • zna dwuznaczność ułamka dziesiętnego • umie zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne • umie zamieniać ułamki dziesiętne na wyrażenia • zna nazwy części iloczności • zna algorytm porównywania ułamków dziesiętnych • umie porównywać dwa ułamki o takiej samej liczbie cyfr po przecinku • zna zależność pomiędzy jednostkami masy i jednostkami długości	Uczeń: • rozróżnia części ułamka dziesiętnego • umie zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne • umie zamieniać ułamki dziesiętne na wyrażenia • umie zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne • zna nazwy części iloczności • zna algorytm porównywania ułamków dziesiętnych • umie porównywać dwa ułamki o takiej samej liczbie cyfr po przecinku • zna zależność pomiędzy jednostkami masy i jednostkami długości	Uczeń: • potrafi zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne • potrafi zamieniać ułamki dziesiętne na wyrażenia • potrafi porównywać dwa ułamki o takiej samej liczbie cyfr po przecinku • potrafi zamieniać ułamki dziesiętne na wyrażenia • potrafi zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne • potrafi zamieniać ułamki dziesiętne na wyrażenia • potrafi porównywać dwa ułamki o takiej samej liczbie cyfr po przecinku • potrafi zamieniać ułamki dziesiętne na wyrażenia	Uczeń: • umie zamieniać ułamki dziesiętne na wyrażenia • umie zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne • umie zamieniać ułamki dziesiętne na wyrażenia • umie zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne • umie zamieniać ułamki dziesiętne na wyrażenia • umie zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne • umie zamieniać ułamki dziesiętne na wyrażenia • umie zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne	Uczeń: • potrafi zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne • potrafi zamieniać ułamki dziesiętne na wyrażenia • potrafi porównywać dwa ułamki o takiej samej liczbie cyfr po przecinku • potrafi zamieniać ułamki dziesiętne na wyrażenia • potrafi zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne • potrafi zamieniać ułamki dziesiętne na wyrażenia • potrafi porównywać dwa ułamki o takiej samej liczbie cyfr po przecinku • potrafi zamieniać ułamki dziesiętne na wyrażenia

	• zna algorytm dodawania i odejmowania ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000 • umie pamięciowo i pisemnie dodawać i odejmować ułamki dziesiętne o takiej samej liczbie cyfr po przecinku • zna algorytm mnożenia ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000... • umie mnożyć ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000... • zna algorytm dzielenia ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000... • rozumie dzielenie jako działanie odwrotne do mnożenia • umie mnożyć i dzielić ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000... • zna algorytm mnożenia ułamków dziesiętnych przez liczby naturalne • umie pamięciowo i pisemnie mnożyć ułamki dziesiętne przez liczby naturalne	• umie odczytywać ułamki dziesiętne na osi liczbowej oraz je zaznaczać • zna algorytm porównywania ułamków dziesiętnych • umie porównywać ułamki o różnej liczbie cyfr po przecinku • umie porównywać liczby przedstawione w postaci ułamka dziesiętnego oraz ułamka zwykłego (liczby mieszanej) • umie znajdować liczbę wymierną dodatnią leżącą między dwiema danymi na osi liczbowej • zna zależności pomiędzy jednostkami masy i jednostkami długości • rozumie możliwość przedstawiania różnymi sposobami długości i masy • umie wyrażać podane wielkości w różnych jednostkach • umie stosować ułamki	• umie rozwiązywać zadania na porównywanie różnicowe ułamków dziesiętnych • zamieniać ułamki zwykłe na dziesiętne poprzez rozszerzanie lub skracanie • umie opisywać części figur za pomocą ułamka dziesiętnego • umie odczytywać ułamki dziesiętne na osi liczbowej oraz je zaznaczać • umie porównywać ułamki o różnej liczbie cyfr po przecinku • umie porównywać liczby przedstawione w postaci ułamka dziesiętnego oraz ułamka zwykłego (liczby mieszanej) • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z porównywaniem ułamków • umie znajdować liczbę wymierną dodatnią leżącą między dwiema danymi na osi	prosty wyrażenie arytmetycznych zawierających dodawanie i odejmowanie ułamków dziesiętnych z uwzględnieniem kolejności działań i nawiasów • umie wstawiać znaki „+” i „-” w wyrażeniach arytmetycznych tak, aby otrzymać ustalony wynik • umie stosować przy zamianie jednostek mnożenie ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000,... • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia i dzielenia ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000... • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych przez liczby naturalne • umie obliczać wartości wyrażen arytmetycznych	• umie wstawiać znaki „+” i „-” w wyrażeniach arytmetycznych tak, aby otrzymać ustalony wynik • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia i dzielenia ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000... • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych przez liczby naturalne • umie wstawiać znaki działań, tak aby wyrażenie arytmetyczne miało maksymalną wartość • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków dziesiętnych • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z szacowaniem • umie rozwiązywać zadania związane z
--	--	--	---	---	---

• zna algorytm mnożenia ułamków dziesiętnych • umie pamięciowo i pisemnie mnożyć: • - dwa ułamki dziesiętne o dwóch lub jednej cyfrze różnej od zera • zna algorytm dzielenia ułamków dziesiętnych przez liczby naturalne • umie pamięciowo i pisemnie dzielić ułamki dziesiętne przez liczby naturalne jednocyfrowe • zna zasadę zamiany ułamków dziesiętnych na ułamki zwykłe • umie zamieniać ułamki dziesiętne ułamki zwykłe • umie zamieniać ułamki $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ na ułamki dziesiętne i odwrotnie • zna pojęcie procentu • rozumie potrzebę stosowania procentów w życiu codziennym • umie wskazać przykłady zastosowań procentów w życiu codziennym	- dziesiętne do zamiany wyrażeń dwumianowanych na jednomianowane i odwrotnie • zna interpretację dodawania i odejmowania ułamków dziesiętnych na osi liczbowej • rozumie porównywanie różnicowe • umie pamięciowo i pisemnie dodawać i odejmować ułamki dziesiętne o różnej liczbie cyfr po przecinku • umie rozwiązywać zadania tekstowe na porównywanie różnicowe • umie mnożyć ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000... • umie mnożyć i dzielić ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000... • rozumie porównywanie ilorazowe • umie pamięciowo i pisemnie mnożyć	- liczbowej • umie wyrażać podane wielkości w różnych jednostkach • umie stosować ułamki dziesiętne do zamiany wyrażeń dwumianowanych na jednomianowane i odwrotnie • umie porównywać długości (masy) wyrażone w różnych jednostkach (R) • umie pamięciowo i pisemnie dodawać i odejmować ułamki dziesiętne o różnej liczbie cyfr po przecinku • umie uzupełniać brakujące liczby w sumach i różnicach tak, aby otrzymać ustalony wynik • umie obliczać wartości prostych wyrażeń arytmetycznych zawierających dodawanie i odejmowanie ułamków dziesiętnych z uwzględnieniem kolejności działań i	- zawierających dodawanie, odejmowanie i mnożenie ułamków dziesiętnych z uwzględnieniem kolejności działań i nawiasów • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych • zna pojęcie średniej arytmetycznej kilku liczb • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków dziesiętnych • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z szacowaniem • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z działaniami na ułamkach zwykłych i dziesiętnych • umie obliczać wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających	- rozwinęciami nieskończonymi i okresowymi ułamków • umie obliczać wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających działania na liczbach wymiernych dodatnich • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z procentami
---	--	---	---	---

	umie zapisywać 25%, 50% w postaci ułamków	ułamki dziesiętne przez liczby naturalne • umie powiększać ułamki dziesiętne n razy • umie pamięciowo i pisemnie mnożyć kilka ułamków dziesiętnych • rozumie porównywanie ilorazowe • umie pamięciowo i pisemnie dzielić ułamki dziesiętne przez liczby naturalne wielocyfrowe • umie pomniejszać ułamki dziesiętne n razy • zna algorytm dzielenia ułamków dziesiętnych • umie dzielić ułamki dziesiętne przez ułamki dziesiętne • zna zasadę zamiany ułamków zwykłych na ułamki dziesiętne metodą rozszerzania ułamka (P) • umie zamieniać ułamki zwykłe na ułamki dziesiętne i odwrotnie • umie wykonywać działania na liczbach	nawiasów • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków dziesiętnych (R) • umie rozwiązywać zadania tekstowe na porównywanie różnicowe • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000 • umie stosować przy zamianie jednostek mnożenie ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000,... • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia i dzielenia ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000... (R) • umie stosować przy zamianie jednostek mnożenie i dzielenie ułamków dziesiętnych	działania na liczbach wymiernych dodatnich • umie zamieniać ułamki na procenty • umie odczytywać potrzebne informacje z diagramów procentowych • umie określać procentowo zacieniowane części figur • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z procentami	
--	--	--	--	---	--

		wymiernych dodatnich (P – R) • umie porównywać ułamki zwykłe z uławkami dziesiętnymi (P – R) • zna pojęcie procentu (K – P) • rozumie potrzebę stosowania procentów w życiu codziennym (K – P) • umie wskazać przykłady zastosowań procentów w życiu codziennym (K – P) • umie zamieniać procenty na ułamki dziesiętne (P) • umie zapisywać ułamki o mianowniku 100 w postaci procentów (P) • umie zamieniać procenty na ułamki zwykłe nieskracalne (P – R) • umie określać procentowo zacięniowane części figur (P – R) • umie odczytywać potrzebne informacje z diagramów procentowych	przez 10, 100, 1000... (R – D) • umie pamięciowo i pisemnie mnożyć ułamki dziesiętne przez liczby naturalne (K – R) • umie powiększać ułamki dziesiętne n razy (P – R) • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych przez liczby naturalne (R) • rozumie obliczanie części liczby (R) • umie pamięciowo i pisemnie mnożyć kilka ułamków dziesiętnych (P – R) • umie obliczać ułamki z liczb wyrażonych uławkami dziesiętnymi (R) • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych (R) • umie obliczać wartości wyrażeń arytmetycznych		
--	--	---	---	--	--

			zawierających dodawanie, odejmowanie i mnożenie ułamków dziesiętnych z uwzględnieniem kolejności działań i nawiasów (R – D) • zna pojęcie średniej arytmetycznej kilku liczb (R – D) • umie pamięciowo i pisemnie dzielić ułamki dziesiętne przez liczby naturalne wielocyfrowe (P – R) • umie pomniejszać ułamki dziesiętne n razy (P – R) • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków dziesiętnych przez liczby naturalne (R) • umie dzielić ułamki dziesiętne przez ułamki dziesiętne (P – R) • umie rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków dziesiętnych (R)		
--	--	--	---	--	--

			• umie szacować wyniki działań (R) • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z szacowaniem (R) • zna zasadę zamiany ułamków zwykłych na ułamki dziesiętne metodą dzielenia licznika przez mianownik (R) • umie zamieniać ułamki zwykłe na ułamki dziesiętne i odwrotnie (P – R) • umie wykonywać działania na liczbach wymiernych dodatnich (P – R) • umie porównywać ułamki zwykłe z ułamkami dziesiętnymi (P – R) • umie obliczać wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających działania na liczbach wymiernych dodatnich (R – W) • umie zamieniać procenty na ułamki zwykłe nieskracalne (P	
--	--	--	---	--

			– R) • umie zamieniać ułamki na procenty (R – D) • umie określać procentowo zacieniowane części figur (P – R) • umie odczytywać potrzebne informacje z diagramów procentowych (P – D) • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z procentami i na procenty		
Pola figur	Uczeń: Uczeń: • zna jednostki miary pola • zna wzory na obliczanie pola prostokątów, kwadratów i trójkątów • rozumie pojęcie miary pola jako liczby kwadratów jednostkowych • umie obliczać pola prostokątów i kwadratów o długościach boków wyrażonych w tych samych jednostkach • zna wzory na obliczanie pól poznanych wielokątów	Uczeń: Uczeń: • umie obliczać pole prostokąta znając pole i długość jednego boku • umie obliczać pole kwadratu znając jego bok • umie obliczać pole trójkąta znając jego bok i wysokość • umie obliczać pole prostokąta znając jego bok i długość drugiego boku • zna wzory na obliczanie pól prostokątów i kwadratów • rozumie związek między jednostkami długości a jednostkami pola • zna zależności między	Uczeń: Uczeń: • umie obliczać pole prostokąta znając jego bok i długość drugiego boku • umie obliczać pole kwadratu znając jego bok • umie obliczać pole trójkąta znając jego bok i wysokość • umie obliczać pole prostokąta znając jego bok i długość drugiego boku • zna wzory na obliczanie pól prostokątów i kwadratów • rozumie związek między jednostkami długości a jednostkami pola • zna zależności między	Uczeń: Uczeń: • umie obliczać pole prostokąta znając jego bok i długość drugiego boku • umie obliczać pole kwadratu znając jego bok • umie obliczać pole trójkąta znając jego bok i wysokość • umie obliczać pole prostokąta znając jego bok i długość drugiego boku • zna wzory na obliczanie pól prostokątów i kwadratów • rozumie związek między jednostkami długości a jednostkami pola • zna zależności między	Uczeń: Uczeń: • umie obliczać pole prostokąta znając jego bok i długość drugiego boku • umie obliczać pole kwadratu znając jego bok • umie obliczać pole trójkąta znając jego bok i wysokość • umie obliczać pole prostokąta znając jego bok i długość drugiego boku • zna wzory na obliczanie pól prostokątów i kwadratów • rozumie związek między jednostkami długości a jednostkami pola • zna zależności między

	• umie obliczać pola poznanych wielokątów	jednostkami pola • umie zamieniać jednostki pola • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z zamianą jednostek pola • zna pojęcie wysokości i podstawy równoległoboku • zna wzór na obliczanie pola równoległoboku • umie obliczać pola równoległoboków • umie obliczać pola i obwody rombu • zna wzór na obliczanie pola rombu wykorzystujący długości przekątnych • umie obliczać pole rombu o danych przekątnych • umie obliczać pole kwadratu o danej przekątnej • zna pojęcie wysokości i podstawy trójkąta • zna wzór na obliczanie pola trójkąta • umie obliczać pole trójkąta, znając długość podstawy i wysokości trójkąta	związane z polami prostokątów • umie obliczać pola narysowanych figur jako sumy lub różnice pól prostokątów • zna zależności między jednostkami pola • umie zamieniać jednostki pola • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z zamianą jednostek pola • umie obliczać długość podstawy równoległoboku, znając jego pole i długość wysokości opuszczonej na tę podstawę • umie obliczać wysokość równoległoboku, znając jego pole i długość podstawy • umie obliczać wysokość rombu, znając jego obwód • umie porównywać pola narysowanych równoległoboków • umie rysować prostokąt o polu	związane z zamianą jednostek pola • umie rysować prostokąt o polu równym polu narysowanego równoległoboku i odwrotnie • umie obliczać pola narysowanych figur jako sumy lub różnice pól równoległoboków • umie obliczać wysokość równoległoboku, znając długości dwóch boków i drugiej wysokości • umie obliczać pole rombu, znając długość jednej przekątnej i związek między przekątnymi • długość przekątnej rombu, znając jego pole i długość drugiej przekątnej • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z polami rombów • umie obliczać pola narysowanych trójkątów	prostokąty o polu równym polu narysowanego trójkąta i odwrotnie • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z polami trójkątów • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z polami trapezów • umie dzielić trapezy na części o równych polach • umie rysować wielokąty o danych polach • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z polami wielokątów
--	---	--	---	--	---

		• umie obliczać pola narysowanych trójkątów ostrokątnych • umie obliczać pola trójkątów jako części prostokątów o znanych bokach • zna pojęcie wysokości i podstawy trapezu • zna wzór na obliczanie pola trapezu • umie obliczać pole trapezu, znając długość podstawy i wysokość • zna wzory na obliczanie pól poznanych wielokątów • umie obliczać pola poznanych wielokątów	równym polu narysowanego równoległoboku i odwrotnie • umie obliczać pola narysowanych figur jako sumy lub różnice pól równoległoboków • rozumie kryteria doboru wzoru na obliczanie pola rombu • umie obliczać pole rombu, znając długość jednej przekątnej i związek między przekątnymi • umie rysować romb o danym polu • umie obliczać długość przekątnej rombu, znając jego pole i długość drugiej przekątnej • umie rysować trójkąty o danych polach • umie obliczać pola narysowanych trójkątów rozwartokątnych • umie obliczać pole trójkąta prostokątnego o danych długościach przyprostokątnych (R) • umie obliczać pola	rozwartokątnych • umie obliczać wysokość trójkąta, znając długość podstawy i pole trójkąta • umie obliczać długość podstawy trójkąta, znając wysokość i pole trójkąta • umie obliczać długość przyprostokątnej, znając pole trójkąta i długość drugiej przyprostokątnej • umie obliczać pola trójkątów jako części prostokątów o znanych bokach • umie obliczać pola narysowanych figur jako sumy lub różnicy pól trójkątów • umie rysować prostokąty o polu równym polu narysowanego trójkąta i odwrotnie • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z polami trójkątów (• umie obliczać wysokość trapezu,	
--	--	---	--	--	--

			trójkątów jako części prostokątów o znanych bokach • umie obliczać pola narysowanych figur jako sumy lub różnicy pól trójkątów • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z polami trójkątów • umie obliczać pole trapezu, znając sumę długości podstaw i wysokość • umie obliczać wysokość trapezu, znając jego pole i długości podstaw (ich sumę) lub zależności między nimi • umie obliczać pola narysowanych figur jako sumy lub różnicy pól znanych wielokątów • zna wzory na obliczanie pól poznanych wielokątów • umie obliczać pola poznanych wielokątów • umie obliczać pola narysowanych figur jako sumy lub różnice	znając jego pole i długości podstaw (ich sumę) lub zależności między nimi • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z polami trapezów • umie obliczać pola narysowanych figur jako sumy lub różnicy pól znanych wielokątów • umie obliczać pola narysowanych figur jako sumy lub różnice pól znanych wielokątów) • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z polami wielokątów	
--	--	--	--	---	--

			pól znanych wielokątów		
Liczby całkowite	Uczeń: • zna pojęcia: liczby ujemnej i liczby dodatniej • zna pojęcie liczb przeciwnych • rozumie rozszerzenie osi liczbowej na liczby ujemne • umie porównywać liczby całkowite: – dodatnie – dodatnie z ujemnymi • umie podawać liczby przeciwne do danych • umie zaznaczać liczby całkowite na osi liczbowej • zna zasadę dodawania liczb o jednakowych znakach • umie obliczać sumy liczb o jednakowych znakach • umie odejmować liczby całkowite dodatnie, gdy odjemnik jest większy	Uczeń: • zna pojęcie liczby całkowitej • rozumie rozszerzenie zbioru liczb o zbiór liczb całkowitych • umie podawać liczby całkowite większe lub mniejsze od danej – ujemne – ujemne z zerem • umie porządkować liczby całkowite • umie zaznaczać liczby całkowite na osi liczbowej • umie odczytywać współrzędne liczb ujemnych • umie rozwiązywać zadania związane z porównywaniem liczb całkowitych • umie rozwiązywać zadania związane z liczbami całkowitymi • zna zasadę dodawania liczb o różnych znakach	Uczeń: • umie zaznaczać liczby całkowite na osi liczbowej • umie odczytywać współrzędne liczb ujemnych • umie rozwiązywać zadania związane z porównywaniem liczb całkowitych • umie rozwiązywać zadania związane z liczbami całkowitymi (• umie obliczać sumy wieloskładnikowe • umie korzystać z przemienności i łączności dodawania • umie określać znak sumy • umie odejmować liczby całkowite • umie pomniejszać liczby całkowite • umie porównywać różnice liczb całkowitych • umie uzupełniać	Uczeń: • umie odczytywać współrzędne liczb ujemnych • umie rozwiązywać zadania związane z porównywaniem liczb całkowitych • umie rozwiązywać zadania związane z liczbami całkowitymi • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z dodawaniem liczb całkowitych • umie odejmować liczby całkowite • umie porównywać różnice liczb całkowitych • umie uzupełniać brakujące liczby w różnicy, tak aby uzyskać ustalony wynik • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z	Uczeń: • umie rozwiązywać zadania związane z obliczaniem czasu lokalnego • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z dodawaniem liczb całkowitych • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z odejmowaniem liczb całkowitych • umie wstawiać znaki działań, tak aby wyrażenie arytmetyczne miało określoną wartość

	od odjemnej	• umie obliczać sumy liczb o różnych znakach • umie dopełniać składniki do określonej sumy • umie powiększać liczby całkowite (P) • zna zasadę zastępowania odejmowania dodawaniem liczby przeciwnej • umie zastępować odejmowanie dodawaniem • umie odejmować liczby całkowite • umie mnożyć i dzielić liczby całkowite o jednakowych znakach • zna zasadę mnożenia i dzielenia liczb całkowitych	brakujące liczby w różnicy, tak aby uzyskać ustalony wynik • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z odejmowaniem liczb całkowitych • zna zasadę mnożenia i dzielenia liczb całkowitych • umie mnożyć i dzielić liczby całkowite o różnych znakach • umie ustalać znaki iloczynów i ilorazów • umie obliczać wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających działania na liczbach całkowitych	odejmowaniem liczb całkowitych • umie obliczać wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających działania na liczbach całkowitych • umie obliczać średnie arytmetyczne kilku liczb całkowitych • umie ustalać znaki wyrażeń arytmetycznych	
OBJĘTOŚĆ FIGURY	Uczeń: • zna pojęcie objętości figury • zna jednostki objętości • umie obliczać objętości brył, znając liczbę mieszczących się w nich sześcianów jednostkowych • zna wzór na obliczanie	Uczeń: • rozumie różnicę między polem powierzchni a objętością • umie obliczać objętości brył, znając liczbę mieszczących się w nich sześcianów jednostkowych	Uczeń: • umie obliczać objętość prostopadłościanu zbudowanego z określonej liczby sześcianów • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z objętościami	Uczeń: • umie podawać liczbę sześcianów jednostkowych, z których składa się bryła na podstawie jej widoków z różnych stron • umie rozwiązywać nietypowe zadania	Uczeń: • umie podawać liczbę sześcianów jednostkowych, z których składa się bryła na podstawie jej widoków z różnych stron • umie rozwiązywać nietypowe zadania

	objętości prostopadłościanu i sześcianu • umie obliczać objętości sześcianów • umie obliczać objętości prostopadłościanów	• umie przyporządkować zadane objętości do obiektów z natury • umie obliczać objętości prostopadłościanów • zna definicję litra i mililitra oraz zależności pomiędzy nimi • umie wyrażać w litrach i mililitrach podane objętości • umie wyrażać w litrach i mililitrach objętość prostopadłościanu o danych wymiarach	prostopadłościanów • zna zależności pomiędzy jednostkami objętości • rozumie związek pomiędzy jednostkami długości a jednostkami objętości • umie wyrażać w litrach i mililitrach podane objętości • umie wyrażać w litrach i mililitrach objętość prostopadłościanu o danych wymiarach • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z objętościami brył wyrażonymi w litrach lub mililitrach • umie zamieniać jednostki objętości	tekstowe związane z objętościami prostopadłościanów • umie obliczać pole powierzchni sześcianu znając jego objętość • zna zależności pomiędzy jednostkami objętości • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z objętościami brył wyrażonymi w litrach lub mililitrach • umie zamieniać jednostki objętości • umie stosować zamianę jednostek objętości w zadaniach tekstowych	tekstowe związane z objętościami prostopadłościanów • umie stosować zamianę jednostek objętości w zadaniach tekstowych
--	---	--	--	--	---

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **informatyki** w klasie **piątej** wynikające z realizowanego programu nauczania.

Tytuł programu: **Program nauczania informatyki w szkole podstawowej. Lubię to!**

Autor programu: **Michał Kęska**

Tytuł w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobre) Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń:
Dział 1. Klawiatura zamiast pióra. Piszemy w programie MS Word						
1.1. Dokumenty bez tajemnic. Powtórzenie wybranych wiadomości o programie MS Word	1. Dokumenty bez tajemnic. Powtórzenie wybranych wiadomości o programie MS Word	• zmienia krój czcionki • zmienia wielkość czcionki	• ustawia pogrubienie, pochylenie (kursywę) i podkreślenie tekstu • zmienia kolor tekstu • wyrównuje akapit na różne sposoby • umieszcza w dokumencie obiekt WordArt i formatuje go	• wykorzystuje skróty klawiszowe podczas pracy w edytorze tekstu • podczas edycji tekstu wykorzystuje tzw. twardą spację oraz miękki enter • sprawdza poprawność ortograficzną i gramatyczną tekstu, wykorzystując odpowiednie narzędzia	• formatuje dokument tekstowy według podanych wytycznych • używa opcji Pokaż wszystko do sprawdzenia formatowania tekstu • dodaje wcięcia na początku akapitów	• samodzielnie dopasowuje formatowanie dokumentu do jego treści, wykazując się wysokim poziomem estetyki • przygotowuje w grupie plakat informujący o określonym wydarzeniu

2.1. Tekst i obraz. Jak stworzyć najprostszą prezentację?	8. i 9. Tekst i obraz. Jak stworzyć najprostszą prezentację?	• dodaje slajdy do prezentacji • wpisuje tytuł prezentacji na pierwszym slajdzie	• wybiera motyw dla tworzonej prezentacji • zmienia wariant motywu	• dodaje obrazy, dopasowuje ich wygląd i położenie • stosuje zasady tworzenia prezentacji	• przygotowuje czytelne slajdy	• zbiera materiały, planuje i tworzy prezentację na określony temat
2.2. Wspomnienia z... Tworzymy album fotograficzny	10. Wspomnienia z... Tworzymy album fotograficzny	• korzysta z opcji Album fotograficzny i dodaje do niego zdjęcia z dysku	• dodaje podpisy pod zdjęciami • zmienia układ obrazów w albumie	• formatuje wstawione zdjęcia, korzystając z narzędzi w zakładce Formatowanie	• wstawia do albumu pola tekstowe i kształty • usuwa tło ze zdjęcia	• samodzielnie przygotowuje prezentację przedstawiającą określoną historię, uzupełnioną o ciekawe opisy • wstawia do prezentacji obiekt i formatuje go
2.3. Wprowadzić świat w ruch. Przejścia i animacje w prezentacji	11. i 12. Wprowadzić świat w ruch. Przejścia i animacje w prezentacji	• tworzy prezentację ze zdjęciami	• wstawia do prezentacji obiekt WordArt • dodaje przejścia między slajdami • dodaje animacje do elementów prezentacji	• określa czas trwania przejścia między slajdami • określa czas trwania animacji	• dodaje dźwięki do przejść i animacji	• ustawia przejścia między slajdami i animacje, dostosowując czas ich trwania do zawartości prezentacji • wstawia do prezentacji obrazy wykonane w programie Paint i dodaje do nich Ścieżki ruchu

2.4. Nie tylko ilustracje. Dźwięk i wideo w prezentacji	13. Nie tylko ilustracje. Dźwięk i wideo w prezentacji	• dodaje do prezentacji muzykę z pliku • dodaje do prezentacji film z pliku	• ustawia odtwarzanie wstawionej muzyki na wielu slajdach • ustawia odtwarzanie dźwięku w pętli • zmienia moment odtworzenia dźwięku lub filmu na Automatycznie lub Po kliknięciu	• zapisuje prezentację jako plik wideo	• korzysta z dodatkowych ustawień dźwięku: stopniowej zmiany głośności oraz przycinania • korzysta z dodatkowych ustawień wideo: stopniowe rozjaśnianie i ściemnianie oraz przycinanie	• wykorzystuje w prezentacji samodzielnie nagrane dźwięki i filmy
2.5. Krótka historia. Sterowanie animacją.	14. i 15. Krótka historia. Sterowanie animacją.	• tworzy prostą prezentację z obrazami pobranymi z internetu	• dodaje do prezentacji dodatkowe elementy: kształty i pola tekstowe	• formatuje dodatkowe elementy wstawione do prezentacji	• zmienia kolejność i czas trwania animacji, dopasowując je do historii przedstawionej w prezentacji	• przedstawia w prezentacji dłuższą historię, wykorzystując przejścia, animacje i korzysta z zaawansowanych ustawień
Dział 3. Kocie sztuczki. Więcej funkcji programu Scratch						
3.1. Plan to podstawa. o rozwiązywaniu problemów	16. i 17. Plan to podstawa. o rozwiązywaniu problemów	• ustala cel wyznaczonego zadania	• zbiera dane potrzebne do zaplanowania trasy • osiąga wyznaczony cel bez	• analizuje trasę i przedstawia różne sposoby jej wyznaczenia • wybiera najlepszą trasę	• buduje w programie Scratch skrypt liczący długość trasy	• formułuje zadanie dla kolegów i koleżanek z klasy

			wcześniejszej analizy problemu			
3.2. W poszukiwaniu skarbu. Jak przejść przez labirynt?	18. i 19. W poszukiwaniu skarbu. Jak przejść przez labirynt?	• wczytuje do gry gotowe tło z pulpitu • dodaje do projektu postać z biblioteki	• rysuje tło gry np. w programie Paint • ustala miejsce obiektu na scenie przez podanie jego współrzędnych	• buduje skrypty do przesuwania duszka za pomocą klawiszy	• dodaje drugi poziom gry • używa zmiennych	• dodaje do gry dodatkowe postaci poruszające się samodzielnie i utrudniające graczowi osiągnięcie celu • przygotowuje projekt, który przedstawia ruch słońca na niebie
3.3. Scena niczym kartka. O rysowaniu w programie Scratch	20. i 21. Scena niczym kartka. O rysowaniu w programie Scratch	• buduje skrypty do przesuwania duszka po scenie • korzysta z bloków z kategorii Pióro do rysowania linii na scenie podczas ruchu duszka	• zmienia grubość, kolor i odcień pisaka	• buduje skrypt do rysowania kwadratów	• buduje skrypty do rysowania dowolnych figur foremnych	• tworzy skrypt, dzięki któremu duszek napisze określone słowo na scenie
3.4. Od wielokąta do rozety. Tworzenie bardziej skomplikowanych rysunków	22. i 23. Od wielokąta do rozety. Tworzenie bardziej skomplikowanych rysunków	• buduje skrypty do rysowania figur foremnych	• wykorzystuje skrypty do rysowania figur foremnych przy budowaniu skryptów do rysowania rozet • korzysta z opcji Tryb Turbo	• korzysta ze zmiennych określających liczbę boków i ich długość	• wykorzystuje bloki z kategorii Wyrażenia do obliczenia kątów obrotu duszka przy rysowaniu rozety	• buduje skrypt wykorzystujący rysunek składający się z trzech rozet

Dział 4. Bieganie po ekranie. Poznajemy program Pivot Animator						
4.1. Patyczaki w ruchu. Tworzenie prostych animacji	24. i 25. Patyczaki w ruchu. Tworzenie prostych animacji	• omawia budowę okna programu Pivot Animator • tworzy prostą animację składającą się z kilku klatek	• dodaje tło do animacji	• tworzy animację składającą się z większej liczby klatek, przedstawiającą radosną postać	• tworzy płynne animacje	• tworzy animacje przedstawiające krótkie historie • przygotowuje animację przedstawiającą idącą postać
4.2. Animacje od kuchni. Tworzenie własnych postaci	26. i 27. Animacje od kuchni. Tworzenie własnych postaci	• uruchamia okno tworzenia postaci	• tworzy postać kucharza w edytorze postaci i dodaje ją do projektu	• edytuje dodaną postać • tworzy rekwizyty dla postaci	• tworzy animację z wykorzystaniem stworzonej przez siebie postaci	• przygotowuje w grupie zabawną, kilkuminutową animację • wykorzystuje własne postaci w animacji przedstawiającej krótką historię
4.3. Podróż z przeszkodami. Przygotowanie filmu przygodowego – zadanie projektowe	28. i 29. Podróż z przeszkodami. Przygotowanie filmu przygodowego – zadanie projektowe	• współpracuje w grupie podczas tworzenia projektu • przygotowuje i zmienia tło animacji • samodzielnie tworzy nową postać • przygotowuje animację postaci pokonującej przeszkody • zapisuje plik w formacie umożliwiającym odtworzenie animacji na każdym komputerze				

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **techniki** w klasie **piątej** wynikające z realizowanego programu nauczania.

Tytuł programu: **Program nauczania techniki w szkole podstawowej. Jak to działa?**

Autorzy programu: **Lech Łabecki, Marta Łabecka**

Ocena osiągnięć ucznia polega na rozpoznaniu stopnia opanowania przez niego wiadomości i umiejętności rozwiązywania zadań technicznych w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej. Ocenianie służy zatem do sprawdzenia skuteczności procesu dydaktycznego i ma na celu:

- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i o postępach w tym zakresie,
- wspomaganie ucznia w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju,
- motywowanie do dalszych postępów w nauce,
- dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o trudnościach w nauce oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia,
- umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Kryteria oceniania

Oceniając osiągnięcia, należy zwrócić uwagę na:

- rozumienie zjawisk technicznych,
- umiejętność wnioskowania,
- czytanie ze zrozumieniem instrukcji urządzeń i przykładów dokumentacji technicznej,
- czytanie rysunków złożeniowych i wykonawczych,
- umiejętność organizacji miejsca pracy,
- właściwe wykorzystanie materiałów, narzędzi i urządzeń technicznych,
- przestrzeganie zasad BHP,
- dokładność i staranność wykonywania zadań.

Ocenę osiągnięć ucznia można sformułować z wykorzystaniem zaproponowanych kryteriów odnoszących się do sześciostopniowej skali ocen.

- **Stopień celujący** otrzymuje uczeń, który pracuje systematycznie, wykonuje wszystkie zadania samodzielnie, a także starannie i poprawnie pod względem merytorycznym. Opanował wymaganą wiedzę i umiejętności, wykazuje się dużym zaangażowaniem na lekcji, a podczas wykonywania praktycznych zadań przestrzega zasad BHP, bezpiecznie posługuje się narzędziami i dba o właściwą organizację miejsca pracy.
- **Stopień bardzo dobry** przysługuje uczniowi, który pracuje systematycznie i z reguły samodzielnie oraz wykonuje zadania poprawnie pod względem merytorycznym. Ponadto odpowiednio organizuje swoje stanowisko pracy i zachowuje podstawowe zasady bezpieczeństwa.
- **Stopień dobry** uzyskuje uczeń, który na lekcjach korzysta z niewielkiej pomocy nauczyciela lub koleżanek i kolegów. W czasie wykonywania prac praktycznych właściwie dobiera narzędzia i utrzymuje porządek na swoim stanowisku.
- **Stopień dostateczny** przeznaczony jest dla ucznia, który pracuje systematycznie, ale podczas realizowania działań technicznych w dużej mierze korzysta z pomocy innych osób, a treści nauczania opanował na poziomie niższym niż dostateczny.

- **Stopień dopuszczający** otrzymuje uczeń, który z trudem wykonuje działania zaplanowane do zrealizowania podczas lekcji, ale podejmuje w tym kierunku starania. Na sprawdzianach osiąga wyniki poniżej oceny dostatecznej. Pracuje niesystematycznie, często jest nieprzygotowany do lekcji.
- **Ocenę niedostateczną** śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Oceniając osiągnięcia uczniów, poza wiedzą i umiejętnościami należy wziąć pod uwagę:

- aktywność podczas lekcji,
- zaangażowanie w wykonywane zadania,
- umiejętność pracy w grupie,
- obowiązkowość i systematyczność,
- udział w pracach na rzecz szkoły i ochrony środowiska naturalnego.

W wypadku techniki trzeba ponadto uwzględnić stosunek ucznia do wykonywania działań praktycznych. Istotne są też: pomysłowość konstrukcyjna, właściwy dobór materiałów, estetyka wykonania oraz przestrzeganie zasad bezpieczeństwa. Ocena powinna przede wszystkim odzwierciedlać indywidualne podejście ucznia do lekcji, jego motywację i zaangażowanie w pracę.

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z wychowania fizycznego w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu : **Program nauczania wychowania fizycznego dla ośmioletniej szkoły podstawowej z modyfikacjami**

Autor programu :**Krzysztof Warchol.**

1. OCENA CELUJĄCA

Otrzymuje uczeń, który w zakresie :

Postawy i kompetencji społecznych	-jest zawsze przygotowany do zajęć wychowania fizycznego (odpowiedni strój sportowy) - charakteryzuje się wysokim poziomem kultury osobistej, -używa właściwych sformułowań w kontaktach interpersonalnych z rówieśnikami oraz w stosunku do nauczyciela, -reprezentuje szkołę w zawodach sportowych -stosuje wszystkie przepisy i zasady sportów, które były nauczane w trakcie zajęć wychowania fizycznego,
Systematycznego udziału w zajęciach wychowania fizycznego i zajęciach pozaszkolnych	-w trakcie każdego miesiąca w danym półroczu aktywnie ćwiczył w co najmniej 90% zajęć - systematycznie bierze udział w dodatkowych zajęciach sportowych, bądź samodzielnie działa na podniesienie własnej sprawności motorycznej - z zaangażowaniem wykonuje wszystkie ćwiczenia w czasie lekcji,
Sprawności fizycznej i rozwoju aktywności fizycznej	-zalicza obowiązkowe testy sprawnościowe oraz próby sprawnościowe przewidziane na dane etap edukacji -uzyskuje bardzo znaczny postęp w kolejnych próbach sprawnościowych oraz w nauczanych elementach techniki gier zespołowych -dokonuje oceny własnego stanu zdrowia analizuje wskaźnik BMI, styl życia i dietę ze wsparciem nauczyciela -korzysta z nowoczesnych technologii do kontroli i opracowywania planu pozalekcyjnej aktywności fizycznej (omawia ją z nauczycielem) -prowadzi rozgrzewkę lub ćwiczenia kształtujące bez większych błędów -potrafi wykonać ćwiczenie o znacznym stopniu trudności, -wykonuje ćwiczenia ruchowe efektywnie (np. trafia do kosza),

	-ćwiczenia wykonuje zgodnie z przepisami lub zasadami obowiązującymi w konkurencjach indywidualnych i zespołowych, -umie samodzielnie przygotować miejsce ćwiczeń
Wiadomości	-posiada rozległą wiedzę na temat rozwoju fizycznego, -wykazuje się dużym zakresem wiedzy o tematyce sportowej -zna zasady bezpiecznej organizacji zajęć wychowania fizycznego,

2. OCENA BARDZO DOBRA

Otrzymuje uczeń, który w zakresie :

Postawy i kompetencji społecznych	-jest przygotowany do zajęć, posiada strój, ale sporadycznie nie bierze udziału w lekcjach z różnego powodu, -charakteryzuje się właściwym poziomem kultury osobistej, -używa odpowiednich sformułowań w kontaktach z rówieśnikami i nauczycielem, -reprezentuje szkołę w zawodach sportowych -stosuje prawie wszystkie przepisy i zasady sportów, które były nauczane w trakcie zajęć wychowania fizycznego
Systematycznego udziału w zajęciach wychowania fizycznego i zajęciach pozaszkolnych	- w trakcie każdego miesiąca w danym półroczu aktywnie ćwiczył w co najmniej 80 % zajęć, -niesystematycznie bierze udział w zajęciach sportowo-rekreacyjnych, -niekiedy podejmuje indywidualne formy aktywności fizycznej w czasie wolnym, potrafi korzystać z aplikacji monitorujących aktywność pozalekcyjną
Sprawności fizycznej i rozwoju aktywności fizycznej	-zalicza prawie wszystkie testy i próby sprawnościowe przewidziane na dane etap edukacji - uzyskuje duży postęp w kolejnych próbach sprawnościowych oraz w nauczanych elementach techniki gier zespołowych -dokonuje oceny własnego stanu zdrowia analizuje wskaźnik BMI, styl życia i dietę z niewielką pomocą nauczyciela -korzysta z nowoczesnych technologii do kontroli aktywności pozalekcyjnej -poprawnie prowadzi rozgrzewkę lub ćwiczenia kształtujące -w sposób bardzo dobry wykonuje większość ćwiczeń w czasie lekcji, -w większości wykonuje ćwiczenia ruchowe efektywnie (np. trafia do kosza), -ćwiczenia wykonuje zgodnie z przepisami lub zasadami obowiązującymi w konkurencjach indywidualnych i zespołowych, -uzyskuje znaczny postęp w kolejnych próbach sprawnościowych,
Wiadomości	-posiada bardzo dobrą wiedzę na temat rozwoju fizycznego i motorycznego, -wykazuje się bardzo dobrym zakresem wiedzy o tematyce sportowej,

3. OCENA DOBRA

Otrzymuje uczeń, który w zakresie:

Postawy i kompetencji społecznych	-jest przygotowany do zajęć, posiada strój sportowy, ale zdarza mu się nie brać udziału w lekcjach z różnych powodów -charakteryzuje się właściwym poziomem kultury osobistej, -nie zawsze używa odpowiednich sformułowań w kontaktach z rówieśnikami oraz w stosunku do nauczyciela, -bierze udział w klasowych i szkolnych zawodach sportowych, -stosuje przepisy i zasady sportów, które były nauczane w trakcie zajęć wychowania fizycznego,
Systematyczne go udziału w zajęciach wychowania fizycznego i zajęciach pozaszkolnych	--w trakcie każdego miesiąca w danym półroczu aktywnie ćwiczył w co najmniej 70% zajęć, -nie uczęszcza na zajęcia sportowo-rekreacyjne, -raczej nie podejmuje indywidualnych form aktywności fizycznej w czasie wolnym, zna pojedyncze aplikacje monitorujące aktywność pozaszkolną
Sprawności fizycznej i rozwoju aktywności fizycznej	-zalicza większość testów i prób sprawnościowych przewidzianych na dany etap edukacji -poprawia lub uzupełnia próby sprawnościowe, w których nie uczestniczył za wyraźną namową nauczyciela, -zna nowoczesne technologie kontrolujące aktywność pozaszkolną -uzyskuje niewielki postęp w kolejnych próbach sprawnościowych oraz w nauczanych elementach techniki gier zespołowych -rozgrzewkę prowadzi z dużą pomocą nauczyciela -dokonuje z pomocą nauczyciela oceny własnego stanu zdrowia analizuje wskaźnik BMI, styl życia i dietę -wykonuje ćwiczenia nie zawsze zgodnie z przepisami lub zasadami, -potrafi wykonać ćwiczenia o przeciętnym stopniu trudności, -wykonuje ćwiczenia efektownie, ale zawsze mało efektywnie (np. nie trafia do bramki), -nie potrafi zastosować opanowanych umiejętności ruchowych w czasie gry i konkurencji indywidualnych
Wiadomości	-posiada dobrą wiedzę na temat rozwoju fizycznego i motorycznego, -wykazuje się dobrym zakresem wiedzy o wydarzeniach sportowych,

4. OCENA DOSTATECZNA

Otrzymuje uczeń, który w zakresie :

Postawy i kompetencji społecznych	-jest przygotowany do zajęć, posiada strój sportowy, ale często mu się zdarza nie brać udziału w lekcjach z różnego powodu, -charakteryzuje się przeciętnym poziomem kultury osobistej, -często używa nieodpowiednich sformułowań w kontaktach z rówieśnikami oraz w stosunku do nauczyciela, -nie bierze udziału w klasowych i szkolnych zawodach sportowych, -często nie stosuje zasad bezpiecznej organizacji zajęć wychowania fizycznego, -stosuje tylko niektóre przepisy i zasady sportów nauczanych w trakcie zajęć,
Systematyczne go udziału w zajęciach wychowania fizycznego i zajęciach pozaszkolnych	--w trakcie każdego miesiąca w danym półroczu aktywnie ćwiczył w co najmniej 60% zajęć, -nie uczęszcza na zajęcia sportowo – rekreacyjne, -nigdy nie podejmuje indywidualnych form aktywności fizycznej w czasie wolnym,
Sprawności fizycznej i rozwoju aktywności fizycznej	-zalicza tylko niektóre testy i próby sprawnościowe ujęte w programie, -nie podejmuje prób zaliczenia testów -nie uzyskuje postępów w kolejnych próbach sprawnościowych oraz w nauczanych elementach techniki gier zespołowych -w sposób dostateczny wykonuje większość ćwiczeń w czasie lekcji, -nie potrafi pokazywać i demonstrować umiejętności ruchowych, -nie potrafi przeprowadzić rozgrzewki, -nie zna nowoczesnych technologii kontrolujących aktywność pozaszkolną -nie wykazuje chęci oceny własnego rozwoju fizycznego, -nie potrafi zastosować opanowanych umiejętności ruchowych w czasie gry,
Wiadomości	-posiada dostateczną wiedzę na temat rozwoju fizycznego, -wykazuje się przeciętnym zakresem wiedzy o bieżących wydarzeniach sportowych

5. OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Otrzymuje uczeń, który w zakresie :

Postawy i kompetencji społecznych	-bardzo często jest nieprzygotowany do lekcji, zapomina stroju -charakteryzuje się niskim poziomem kultury osobistej, -bardzo często używa nieodpowiednich sformułowań w kontakcie z rówieśnikami i nauczycielem, -nie bierze udziału w szkolnych i klasowych zawodach sportowych -stosuje niektóre przepisy i zasady sportów, które były nauczane w czasie lekcji,
Systematyczne go udziału w zajęciach wychowania fizycznego i zajęciach pozaszkolnych	- w trakcie każdego miesiąca w danym półroczu aktywnie ćwiczył w co najmniej 50% zajęć, -nie uczęszcza na zajęcia sportowo-rekreacyjne, -nigdy nie podejmuje indywidualnych form aktywności fizycznej w czasie wolnym -bardzo często nie stosuje zasad bezpiecznej organizacji zajęć a zachowanie ucznia może zagrażać zdrowiu i życiu współwiczających,
Sprawności fizycznej i rozwoju aktywności fizycznej	-zalicza tylko pojedyncze testy i próby sprawnościowe ujęte w programie, -nie uzyskuje żadnego postępu w kolejnych próbach sprawnościowych oraz w nauczanych elementach techniki gier zespołowych -nie potrafi pokazywać i demonstrować umiejętności ruchowych, -nie potrafi przeprowadzić rozgrzewki lub ćwiczeń kształtujących, -nie zna nowoczesnych technologii kontrolujących aktywność pozaszkolną -nie wykazuje chęci oceny własnego rozwoju fizycznego, -nie potrafi zastosować opanowanych umiejętności ruchowych w czasie gry,
Wiadomości	-posiada niewielką wiedzę na temat rozwoju fizycznego i motorycznego, -wykazuje się niskim zakresem wiedzy o wydarzeniach sportowych

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **religii** w klasie **piątej** wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu „Przez prawdę, piękno i dobro zdobywamy świętość” nr AZ-2-02/20

Autor programu : ks. dr Krzysztof Mielnicki , Elżbieta Kondrak

SEMESTR I

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Szukam prawdy	- wymienia wartości, które pomagają osiągnąć prawdziwe szczęście (A.1.5), - uzasadnia, że budowanie własnego życia wymaga długofalowej pracy nad sobą (A.1.5), - podaje prawdę, że Bóg kocha miłością bezwarunkową (A.5.2; C.10.2), - wskazuje na Jezusa jako Zbawiciela, który wyzwala z niewoli grzechu (A.5.3; A.5.4), - podaje prawdę, że stan duszy człowieka wpływa na jego relacje z otoczeniem, - podaje prawdę, że siłą, która pociąga ludzi do dobra, jest miłość Jezusa (A.13.7; C.10.3), - wymienia rzeczy ostateczne człowieka (A.8.2).	- interpretuje przypowieść o domu na skale, - wymienia najważniejsze wartości w życiu człowieka (A.1.3), - uzasadnia, że warto poszukiwać Jezusa pomimo swojej grzeszności (A.5.3), - podaje definicję piekła i nieba oraz wyjaśnia, czym są (A.7.6), - wyjaśnia, na czym będzie polegał sąd ostateczny i szczegółowy (A.8.6), - podaje argumenty, że pseudonaukowe przepowiednie i zapowiedzi końca świata są sprzeczne z chrześcijaństwem (A.8.8).	- wyjaśnia znaczenie porównań: dom, kopanie fundamentu, skała, ziemia, powódź, - charakteryzuje pseudowartości proponowane przez współczesny świat, - podaje przykłady przewodników, którzy pomagają odróżnić wartości od pseudowartości, - uzasadnia, że pójście za prawdą wymaga nieustannego podejmowania wyborów, - charakteryzuje konsekwencje zaproszenia Jezusa do swego serca (życia), - wyjaśnia, dlaczego Bóg pozwala żyć obok siebie ludziom dobrym i złym, - opowiada przypowieści o chwaście i o sieci.	- interpretuje biblijną perykopę o uzdrowieniu paralityka (Mt 9,1-8), - interpretuje biblijną perykopę o Zacheuszu (Łk 19,1-10), - podaje, czego symbolem jest siewca, ziarno, chwast, żniwo, połów i sieć w o chwaście i o sieci.	- omawia prawdę, że grzech jest przeszkodą w poznaniu i akceptacji prawdy o sobie i o Bożej miłości, - uzasadnia, że o własnych siłach człowiek nie jest w stanie wyzwolić się z grzechu i potrzebuje Bożej pomocy.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. Pismo Święte w życiu chrześcijanina	• wyjaśnia, czym jest Pismo Święte (A.9.1), • podaje przykłady znanych ludzi oraz biblijnych bohaterów, którzy spotkali się z Bogiem (A.11.1), • wymienia księgi Starego i Nowego Testamentu (A.9.3) oraz podaje ich skróty i sposób ich zapisu, • wyjaśnia, że obserwując świat można dostrzec mądrość i wielkość Boga (A.2.4; A.5.1), • określa, że każdy człowiek rodzi się jako kobieta lub mężczyzna, • wyjaśnia pojęcia: „anioł” (A.11.3), szatan, „zbuntowany anioł”, • charakteryzuje rolę Anioła Stróża w życiu człowieka (A.11.3), • podaje prawdę, że aniołowie zostali stworzeni przez Boga, • podaje prawdę, że przyczyną grzechu pierwszych rodziców było nieposłuszeństwo (C.1.2), • wyjaśnia, że grzechy główne są źródłem innych grzechów, • wymienia konsekwencje grzechu, • wyjaśnia, dlaczego Bóg ocalił Noego od potopu, • mówi z pamięci prawdę wiary o Bożej sprawiedliwości, • wymienia grzechy przeciw pierwszemu przykazaniu: ateizm, niewiara, zwątpienie, agnostycyzm, i je wyjaśnia (A.2.3).	• wyjaśnia pojęcia: objawienie, natchnienie biblijne (A.10.1), • rozróżnia wybrane rodzaje i gatunki literackie w Biblii (A.9.4), • podaje cechy wybranych gatunków literackich: teksty mądrościowe i opisujące działanie Boga (A.9.5), • interpretuje teksty biblijne mówiące o stworzeniu świata (A.7.1; A.11.1), • podaje przykłady niewłaściwej interpretacji tekstu o stworzeniu świata (A.9.6), • podaje prawdę, że biblijna nauka o stworzeniu nie przeczy teorii ewolucji, • wyjaśnia relacje między biblijną nauką o stworzeniu a osiągnięciami nauk przyrodniczych (A.2.2; A.9.7), • interpretuje teksty biblijne: o stworzeniu człowieka; o grzechu pierwotnym i obietnicy zbawienia; o potopie (A.5.3; A.11.1; A.11.3), • podaje prawdę, że człowiek jest najdoskonalszym ze stworzeń, • wyjaśnia, że źródłem godności człowieka jest podobieństwo do Boga, • wyjaśnia, na czym polegał bunt aniołów wobec Boga (A.7.5; C.1.2), • opisuje sposób działania szatana (A.7.4; A.7.5), • wskazuje owoce sakramentu pokuty i pojednania (B.7.4), • uzasadnia, dlaczego należy systematycznie przystępować do sakramentu pokuty i pojednania, • wyjaśnia pojęcie miłosierdzia Bożego, wiążąc je ze sprawiedliwością (A.13.13), • uzasadnia, że człowiek szanując Boże prawo rozwija się i czyni dobro (A.13.16; A.13.17).	• omawia, co to znaczy „stworzyć”, „tworzyć”, • omawia założenia teorii ewolucji, • wymienia zadania, jakie Bóg przekazał człowiekowi, • wymienia zadania aniołów, • podaje i omawia sytuacje, w których zwracamy się do aniołów o pomoc, • wymienia i omawia skutki grzechu pierwotnego w życiu człowieka, • wyjaśnia, na czym polega wolna wola, • wyjaśnia, co znaczy być człowiekiem prawym, • określa, że egoizm i pycha są przyczyną konfliktów między ludźmi.	• na podstawie tekstu biblijnego uzasadnia, że grzech niszczy przyjaźń między ludźmi, • wyjaśnia teksty liturgiczne odnoszące się do sakramentu pokuty, • wyjaśnia symbolikę wieży Babel.	• wyjaśnia symbole w biblijnym opisie grzechu pierwotnego i Protoewangelii, • omawia stanowisko Kościoła na temat teorii pochodzenia człowieka od małpy, • interpretuje biblijne opowiadanie o Kainie i Abli (Rdz 4,2b-15).

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
III. Historia zbawienia: patriarchowie	• wyjaśnia, że od Abrahama wziął początek naród wybrany (A.12.1), • podaje prawdę, że wiara jest darem Boga i wymienia jej cechy (A.3.1), • charakteryzuje postać Abrahama jako „ojca wierzących” (A.11.2), • definiuje pojęcia: błogosławieństwo (A.10.1), cnoty Boskie i kardynalne, • podaje fakt, że synowie Jakuba dali początek dwunastu pokoleniom narodu Izraela, • podaje prawdę, że Izraelici w niewoli prosili Boga o pomoc, • podaje prawdę, że krew baranka uratowała Izraelitów przed śmiercią, • podaje prawdę, że Jezus jest prawdziwym Barankiem Paschalnym, • podaje prawdę, że śmierć Izraelitów spowodowana przez węże była karą za niewierność, • podaje, kiedy i w jaki sposób oddajemy cześć krzyżowi, • wyjaśnia słowa wstępu do Dekalogu, • omawia rolę Mojżesza i Jozuego jako mediatora między Bogiem a narodem (A.11.2), • opowiada o powołaniu Gedeona oraz formowaniu jego armii (A.11.1).	• wyjaśnia pojęcie „patriarcha” (A.11.3), • omawia, że Bóg jest wierny swoim obietnicom i chce stale przebywać w naszym życiu, • charakteryzuje postawę Abrahama wobec Boga w sytuacji próby (A 11.2), • opowiada historię życia Józefa (syna Jakuba), • podaje przykłady trudnych sytuacji, z których Bóg wyprowadził dobro (C.1.6), • opowiada o powołaniu Mojżesza (A 11.2), • opowiada o sytuacji Izraelitów w Egipcie i wybranych wydarzeniach z wędrówki przez pustynię (A 11.2), • wyjaśnia pojęcie „Pascha” oraz na czym polegała Pascha Izraelitów (A.10.1; A.11.1), • uzasadnia, że manna z nieba jest zapowiedzią Eucharystii, • omawia symbolikę węża miedzianego umieszczonego na palu, • opowiada o Przymierzu na Synaju (A.11.1), • definiuje pojęcia: przymierze (A.11.3), dekalog, • określa, że sędziowie byli przywódcami Izraelitów, powołanymi przez Boga, by wyzwolić ich z ucisku nieprzyjaciół, • charakteryzuje postawę Gedeona wobec Boga (A.11.2).	• określa miejsce Abrahama w historii zbawienia, • omawia okoliczności zmiany imienia Jakuba na Izrael (Rdz 32,25-32), • uzasadnia konieczność samodyscypliny i pracy nad sobą, • charakteryzuje zniewolenia współczesnego człowieka, • wyjaśnia słowa kapłana: „Oto Baranek Boży...” oraz słowa modlitwy: „Baranku Boży...”, • uzasadnia, że woda ze skały i manna, wąż miedziany były znakiem troski Boga o naród wybrany, • opowiada o odnowieniu przymierza przez naród wybrany z inicjatywy Jozuego, • uzasadnia, że przesłanie przykazań Bożych jest ponadczasowe, • charakteryzuje Boże kryteria wyboru ludzi.	• uzasadnia, że Izrael jest nadal narodem wybranym, • uzasadnia, że krew Jezusa ratuje Jego wyznawców przed śmiercią wieczną, • formułuje modlitwę dziękczynną za Bożą opiekę i dar Eucharystii, • wyjaśnia, na czym polegały zobowiązania Boga i Izraelitów w przymierzu, • wyjaśnia, dlaczego tablice z Dekalogiem nazwane są tablicami Świadcstwa, • uzasadnia, że każdy ma jakieś zadanie wyznaczone mu przez Boga.	• wyjaśnia, że wiara polega na wyjściu poza granicę tego, co jest dla człowieka logiczne i zrozumiałe, • podaje przykłady doświadczania opieki Boga w sferze materialnej i duchowej.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Spotkanie z Jezusem w sakramentach: chrzest, Eucharystia	• podaje, czym jest sakrament chrztu świętego (B.4.1), • definiuje pojęcie liturgii Kościoła (B.1.2), • wymienia główne części Mszy Świętej oraz liturgii słowa (B.6.3), • wymienia sposoby obecności Chrystusa w liturgii, • charakteryzuje działanie Boga i człowieka w liturgii (B.1.1), • wymienia i omawia elementy liturgii słowa i liturgii eucharystycznej (B.6.3), • wymienia i interpretuje podstawowe postawy, znaki i symbole liturgiczne (B.1.4; D.1.3), • wymienia pozdrowienia chrześcijańskie i wyjaśnia ich znaczenie.	• mówi z pamięci formułę udzielania chrztu, • wyjaśnia, na czym polega nowe życie otrzymane na chrzcie (B.3.3), • wyjaśnia, na czym polega udział w misji kapłańskiej, prorockiej i królewskiej (B.4.3), • wykazuje, że Msza Święta jest uobecnieniem ofiary krzyżowej Jezusa (B.6.1), • charakteryzuje przyjmowanie Komunii Świętej jako przejaw głębokiej zażyłości z Jezusem (B.3.3; B.6.4), • wyjaśnia, czym są sakramentalia (B.2.3), • rozpoznaje i wyjaśnia chrześcijańską wartość wybranych sakramentaliów.	• wymienia obrzędy wyjaśniające chrzest, • potrafi zademonstrować sposób udzielenia chrztu w nagłym wypadku, • podaje przykłady ludzi, dla których uczestnictwo w Eucharystii było największą wartością, • uzasadnia, że teksty biblijne czytane podczas liturgii są kierowanym do nas słowem Boga, • wymienia za kogo i z kim modlimy się w drugiej modlitwie eucharystycznej, • uzasadnia, że przyjmowanie sakramentaliów wynika z miłości do Boga, • uzasadnia, że do życia chrześcijańskiego konieczna jest stała więź z Chrystusem.	• wyjaśnia symbolikę obrzędów chrztu, • uzasadnia, że uczestnicząc w liturgii spotykamy Chrystusa Zmartwychwstałego, • wyjaśnia, dlaczego kapłan wypowiada słowa modlitwy w liczbie mnogiej, • przyporządkowuje wybrane znaki, symbole i postawy liturgiczne do odpowiednich momentów Mszy Świętej.	• interpretuje teksty liturgiczne odnoszące się do chrztu, • omawia liturgiczne i paraliturgiczne formy liturgii Kościoła.

SEMESTR II

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. Moja codzienność	• omawia, czym są przykazania (C.3.1), • wymienia obowiązki wobec Boga wynikające z Bożych przykazań (C.3.5; C.4.1; C.4.3; C.4.5), • podaje przykłady wykroczeń przeciw wierze i Bożej czci: bluźnierstwo, nieuczciwość, krzywoprzysięstwo, wiarołomstwo (C.4.4). • wymienia kręgi relacji z innymi: rodzina, przyjaciele, koledzy, obcy (E.1.1), • wymienia przyczyny konfliktów występujących w szkole i rodzinie (A.7.4; E.1.4).	• podaje kryteria, według których należy kształtować swoje życie (A.1.1), • charakteryzuje konsekwencje swoich działań w chwili obecnej, dorosłym życiu oraz w wieczności (C.2.3), • definiuje pojęcie „prawo Boże” (C.2.1), • podaje zasady, na których opierają się relacje międzyludzkie, • omawia sposoby zapobiegania konfliktom (E.1.5), • podaje przykłady ludzi, którzy osiągnęli sukces dzięki wyjątkowej pracy (C.1.4), • uzasadnia potrzebę pracowitości dla rozwoju zarówno osób wybitnych, jak i przeciętnych (C.2.3).	• charakteryzuje konsekwencje wykroczeń przeciw przykazaniom I–III, • charakteryzuje różnice w relacjach między osobami bliskimi i obcymi, • interpretuje przypowieść o talentach.	• wyjaśnia, dlaczego konsekwencją samotności może być niechęć do życia.	• uzasadnia, że praca nad rozwojem umiejętności jest realizacją zadań powierzonych mu przez Boga.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. Dzieje Kościoła	• podaje przykłady zetknięcia się św. Pawła z kulturą grecką i rzymską (A.13.18), • charakteryzuje postawę św. Pawła wobec przejawów kultury greckiej i rzymskiej (E.4), • wyjaśnia pojęcie „misjonarz” (E.2.8), • wyjaśnia, na czym polega misyjna natura Kościoła (F.1.1), • charakteryzuje działalność ewangelizacyjną misjonarzy niosących Ewangelię w różnych częściach Europy (E.4.1), • uzasadnia wartość chrześcijańskich zasad w kształtowaniu się i rozwoju europejskich społeczeństw (E.3.11), • omawia zakonne życie benedyktynów (B.2.6), • prezentuje życie i działalność misyjną św. Wojciecha (E.5.2; F.1.3), • wyjaśnia znaczenie chrztu Polski dla dalszych jej dziejów (E.5.2), • podaje najważniejsze fakty z życia św. Stanisława (E.5.8).	• wymienia męczenników, o których jest mowa w Dziejach Apostolskich i w późniejszych źródłach historycznych (E.3.2), • charakteryzuje postawę chrześcijan-męczenników: I–IV w. (C.1.7), • podaje przykłady prześladowania chrześcijan współcześnie (A.13.15), • definiuje pojęcia: benedyktyni, monastycyzm, reguła zakonna, • charakteryzuje benedyktyńską regułę zakonną, ukazując jej aktualność dla współczesnego człowieka (E.4.2), • omawia wpływ benedyktynów na rozwój cywilizacji i kultury europejskiej (E.3.3), • wymienia pierwsze biskupstwa na ziemiach polskich (E.5.1), • charakteryzuje konflikt pomiędzy bp. Stanisławem a królem Bolesławem Śmiałym (E.5.3), • relacjonuje wpływ śmierci św. Stanisława na późniejsze zjednoczenie kraju (E.1.8), • podaje fakty z życia św. Jadwigi (E.5.8), • charakteryzuje rolę królowej Jadwigi w krzewieniu wiary chrześcijańskiej (A.13.18; E.5.4).	• wyjaśnia, na czym polega męczeństwo ducha (białe męczeństwo), • definiuje pojęcie inkulturacji, • podaje przykłady współczesnych areopagów, • podaje w zarysie kolejność chrystianizacji poszczególnych ludów i terytoriów Europy, • prezentuje koleje życia św. Benedykta z Nursji, • podaje znaczenie sentencji „Ora et labora”, • przedstawia motywy osobiste i polityczne przyjęcia chrztu przez Mieszka I, • podaje datę liturgicznej uroczystości św. Wojciecha i św. Stanisława, • wymienia zasługi św. Jadwigi dla chrześcijaństwa, • podaje datę jej wspomnienia liturgicznego.	• wyjaśnia przyczyny niechęci Żydów do chrześcijan w I w., • opisuje przemiany cywilizacyjne związane z wprowadzeniem chrześcijaństwa, • uzasadnia wybór św. Benedykta na głównego patrona Europy, • uzasadnia doniosłość zjazdu gnieźnieńskiego, • uzasadnia, dlaczego św. Stanisław należy do głównych patronów Polski.	• opisuje rozwój chrześcijaństwa w warunkach prześladowań, • omawia problemy związane z inkulturacją chrześcijaństwa w pierwszych wiekach, • wyjaśnia zaangażowanie chrześcijan w tworzenie kultury.

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VII. Przewodnicy w drodze do szczęścia	- wymienia wydarzenia z życia św. Stanisława Kostki świadczące o jego duchowej sile (B.2.6; E.5.8), - wymienia sposoby czci Bożego miłosierdzia (D.1.3), - podaje przykłady sytuacji, w których potrzebujemy miłosierdzia ze strony Boga i ludzi.	- potrafi ocenić, co nam pomaga, a co przeszkadza w osiągnięciu świętości, - uzasadnia, dlaczego św. Stanisław Kostka został wybrany na patrona dzieci i młodzieży (E.1.8), - określa, w czym się przejawia Boże miłosierdzie (A.5.2), - wskazuje różnice między Bożym objawieniem a objawieniami prywatnymi (A.10.4).	- definiuje pojęcia: święty, patron, - podaje datę, kiedy Kościół oddaje cześć św. Stanisławowi Kostce, - wymienia najważniejsze wydarzenia z życia św. Faustyny.	- wykazuje związek fragmentu Mdr 4,7.9-10.13-15 z życiem św. Stanisława Kostki, - interpretuje teksty biblijne mówiące o miłosierdziu Jezusa.	charakteryzuje rolę św. Faustyny w szerzeniu czci Bożego miłosierdzia.

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

SEMESTR I I II

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VIII. Wydarzenia zbawcze	• podaje prawdę, że grzebanie umarłych jest uczynkiem miłosierdzia i chrześcijańskim obowiązkiem (B.2.5), • wyjaśnia, dlaczego na grobach stawia się krzyże, • opisuje strukturę i wyjaśnia znaczenie roku liturgicznego (B.1.5), • opowiada biblijną historię o narodzeniu Jezusa, • wymienia chrześcijańskie tradycje związane ze świętami Bożego Narodzenia (B.2.2), • opowiada biblijną historię o mędrcach ze Wschodu, • wyjaśnia, dlaczego przyjsście Jezusa na ziemię ma znaczenie dla całej ludzkości (A.5.4), • podaje datę uroczystości Objawienia Pańskiego, • omawia treść perykopy o kuszeniu Jezusa.	• wyjaśnia przesłanie prefacji o zmarłych (A.13.14), • wyjaśnia, że modlitwa za zmarłych jest pomocą duszom oczekującym w czyśćcu (A.8.3; A.8.4; A.8.5), • podaje definicję roku liturgicznego, • wyjaśnia, dlaczego w każdym roku liturgicznym powtarzamy uobecnianie w liturgii wydarzeń zbawczych (A.10.5), • przyporządkowuje nabożeństwa do okresów roku liturgicznego, • omawia prawdę wiary o wcieleniu Bożego Syna (A.5.4; A.13.10), • uzasadnia wartość chrześcijańskich tradycji związanych ze świętami Bożego Narodzenia (B.2.4) we właściwym przeżywaniu prawd wiary, • wyjaśnia symbolikę darów złożonych przez mędrców, • charakteryzuje postawę Jezusa wobec kusiciela (A.7.5), • wyjaśnia zadania Jezusa-Mesjasza, • uzasadnia konieczność duchowej bliskości z Jezusem dla skutecznej walki z pokusami, • omawia teksty biblijne i pozabiblijne o śmierci i zmartwychwstaniu Jezusa (A.13.1; A.13.9): uczniowie w Emaus, • podaje przykłady spotkań z Chrystusem po Jego zmartwychwstaniu (A.6.2), • uzasadnia potrzebę liturgicznych spotkań z Chrystusem.	• uzasadnia potrzebę modlitwy za zmarłych i troskę o ich groby, • podaje, że rok liturgiczny przebiega według cyklu A, B, C, • wyjaśnia tradycyjną symbolikę świąt Bożego Narodzenia, • uzasadnia, że Bóg daje znaki na naszej drodze do poznania i spotkania Chrystusa, • wskazuje wydarzenia paschalne na schemacie roku liturgicznego.	• wyjaśnia, że Bóg przez konkretne wydarzenia w dziejach świata i konkretnych ludzi prowadzi nas do zbawienia, • podaje tytuły kolęd związanych z mędrcami ze Wschodu, • omawia działalność Papieskiego Dzieła Misyjnego Dzieci, • podaje przykłady współczesnego konsumpcjonizmu.	• uzasadnia, że modlitwa za zmarłych jest przejawem wiary w życie wieczne oraz wyrazem nadziei, która się spełni przy spotkaniu w niebie, • opowiada, jak Kościół oddaje cześć świętym wspominanym w roku liturgicznym, • wyjaśnia duchowe znaczenie pustyni, • charakteryzuje znaczenie spotkań ze Zmartwychwstałym dla umocnienia wiary Jego uczniów.

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z Cambridge w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu: Program nauczania Cambridge dla klas IV-VII

Autor programu: Aleksandra Smilgin

Umiejętności	Uczeń otrzymuje ocenę celującą jeśli potrafi:	Ocena bardzo dobra	Ocena dobra	Ocena dostateczna	Ocena dopuszczająca
Rozumienie ze słuchu	a) Zawsze bezbłędnie w całości zrozumieć sens sytuacji komunikacyjnych i intencje rozmówcy; b) Zawsze bezbłędnie zrozumieć instrukcje nauczyciela; c) Zawsze bezbłędnie zrozumieć sens oraz umie wyszukiwać	a) Przeważnie bezbłędnie w całości zrozumieć sens sytuacji komunikacyjnych; b) Przeważnie bezbłędnie w całości zrozumieć instrukcje nauczyciela; c) Przeważnie bezbłędnie w całości zrozumieć sens oraz umie wyszukiwać szczegóły w	a) W znacznym stopniu rozumieć ogólny sens prostych sytuacji komunikacyjnych; b) Zrozumieć instrukcje nauczyciela oraz prawidłowo na nie reaguje; c) W znacznym stopniu rozumie sens wypowiedzi i dialogów, potrafi wyszukiwać informacje szczegółowe w nieskomplikowanych	a) Zrozumieć ogólny sens prostych sytuacji komunikacyjnych; b) Zrozumieć instrukcje nauczyciela; c) Zrozumieć ogólny sens wypowiedzi i dialogów oraz wyszukiwać informacje szczegółowe w nieskomplikowanych wypowiedziach i dialogach.	a) Zrozumieć ogólny sens niektórych sytuacji komunikacyjnych; b) Zrozumieć ogólny sens instrukcji nauczyciela; c) Zrozumieć ogólny sens wypowiedzi i dialogów.

	informacje szczegółowe w wypowiedziach i dialogach.	wypowiedziach i dialogach.	wypowiedziach i dialogach.		
Mówienie	a) Zadawać pytania o różnym stopniu trudności i udzielać odpowiedzi; b) Zdobywać i udzielać informacji w typowych sytuacjach dnia codziennego; c) Płynnie formułować dłuższą wypowiedź używając bogatego słownictwa i struktur; d) Inicjować i podtrzymywać rozmowę	Przeważnie bezbłędnie: a) Zadawać pytania i udzielać odpowiedzi; b) Zdobywać i udzielać informacji w typowych sytuacjach dnia codziennego; c) Płynnie formułować dłuższą wypowiedź używając bogatego słownictwa i struktur; d) Inicjować i podtrzymywać rozmowę	a) Zadawać proste pytania i udzielać odpowiedzi, nieliczne błędy nie zakłócają komunikacji; b) Zdobywać i udzielać informacji w typowych sytuacjach dnia codziennego, nieliczne błędy językowe nie zakłócają komunikacji; c) Dość płynnie sformułować wypowiedź, używając adekwatnego słownictwa oraz poprawnych	a) Zadawać proste pytania i udzielać odpowiedzi; b) Zdobywać i udzielać informacji w typowych sytuacjach dnia codziennego; c) Formułować wypowiedź o dostatecznej długości, stosować słownictwo i struktury odpowiednie do formy wypowiedzi; d) Inicjować i podtrzymywać prostą rozmowę dotyczącą typowej	a) Potrafi zadać bardzo proste pytania i udzielać odpowiedzi; b) Potrafi przekazać i uzyskać niewielką część istotnych informacji; c) Potrafi formułować krótką wypowiedź, liczne błędy leksykalno-gramatyczne mogą zakłócać komunikację.

	dotyczącą typowej sytuacji dnia codziennego; e) Opanować poprawną wymowę w zakresie poznanego materiału językowego.	dotyczącą typowej sytuacji dnia codziennego; e) Opanować poprawną wymowę w zakresie poznanego materiału językowego.	struktur gramatycznych a nieliczne błędy nie powodują obniżenia jakości wypowiedzi; d) Inicjować, podtrzymywać i zakończyć prostą rozmowę prostą rozmowę dotyczącą typowej sytuacji dnia codziennego, popełniane nieliczne błędy językowe nie zakłócają komunikacji; e) Opanować poprawną wymowę w zakresie poznanego materiału językowego, bez rażących błędów pod względem fonetycznym.	sytuacji dnia codziennego; e) Opanować poprawną wymowę w zakresie poznanego materiału językowego.	
--	--	--	---	--	--

Czytanie	a) Zrozumieć powszechnie spotykane dokumenty omawiane na zajęciach, tj.: menu, rozkład jazdy, ogłoszenia, reklamy, listy i instrukcje; b) Wyszukiwać konkretne informacje w dłuższych tekstach; c) Zawsze bezbłędnie zrozumieć sens adaptowanych tekstów.	a) Zrozumieć powszechnie spotykane dokumenty omawiane na zajęciach, tj.: menu, rozkład jazdy, ogłoszenia, reklamy, listy i instrukcje; b) Potrafić wyszukiwać konkretne informacje w tekstach; c) Przeważnie bezbłędnie rozumieć sens adaptowanych tekstów.	a) Zrozumieć znaczną część powszechnie spotykanych dokumentów omawianych na zajęciach, tj.: menu, rozkład jazdy, ogłoszenia, reklamy, listy i instrukcje; b) Potrafić wyszukiwać konkretne informacje w tekstach; c) W znacznym stopniu rozumie sens prostych, adaptowanych tekstów.	a) Zrozumieć dużą część powszechnie spotykanych dokumentów omawianych na zajęciach, tj.: menu, rozkład jazdy, ogłoszenia, reklamy, listy i instrukcje; b) Potrafić wyszukiwać większość konkretnych informacji w prostych tekstach; c) Zrozumieć ogólny sens prostych, adaptowanych tekstów.	a) Zrozumieć ogólny sens prostych, adaptowanych tekstów, w ograniczonym stopniu potrafi wyszukiwać większość konkretnych informacji w prostych tekstach.
Pisanie	a) Dostrzegać różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz poprawnie	a) Dostrzegać różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz poprawnie	a) Dostrzegać różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz poprawnie zapisać	a) Dostrzegać różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz poprawnie zapisać	a) Dostrzegać różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz częściowo

	zapisuje wszystkie znane słowa; b) Potrafi zawsze bezbłędnie napisać dłuższą, logiczną i spójną pracę pisemną na dany temat oraz przekazać i uzyskać wszystkie wymagane informacje; c) Stosować odpowiednią formę i styl oraz bogate słownictwo i struktury.	zapisać znane słowa; b) Potrafić przeważnie bezbłędnie napisać dłuższą, logiczną i spójną pracę pisemną na dany temat oraz przekazać różne informacje; c) Stosować odpowiednią formę i styl oraz bogate słownictwo i struktury gramatyczne przekazać i uzyskać wszystkie wymagane informacje.	większość znanych słów; b) Potrafić utworzyć spójną i logiczną wypowiedź pisemną o odpowiedniej długości oraz przekazać i uzyskać wszystkie istotne informacje; c) Stosować odpowiednią formę i styl oraz adekwatne do tematu słownictwo i struktury gramatyczne.	znaczną część poznanych słów; b) Potrafić utworzyć dość spójną wypowiedź pisemną o dostatecznej długości oraz przekazać i uzyskać większość istotnych informacji; c) Stosować słownictwo i struktury gramatyczne odpowiednie do formy wypowiedzi.	poprawnie zapisać większość znanych słów; b) Potrafić napisać częściowo poprawnie krótką wypowiedź na dany temat, stosując niewielki zakres poznanego słownictwa oraz struktur.
Umiejętności leksykalno-gramatyczne	a) Zna wszystkie wprowadzone słowa i wyrażenia;	a) Zna wszystkie wprowadzone słowa i wyrażenia;	a) Zna większość wprowadzonych słów i wyrażen;	a) Zna część wprowadzonych słów i wyrażen;	a) Zna ograniczoną liczbę

	b) Zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne; c) Nie popełniać błędów leksykalno-gramatycznych	b) Zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne; c) Popełnia sporadyczne błędy leksykalno-gramatyczne, które zwykle potrafi samodzielnie poprawić.	b) Zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne; c) Popełnia nieliczne błędy leksykalno-gramatyczne.	b) Zna większość wprowadzonych struktur gramatycznych; c) Popełnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych w trudniejszych zadaniach.	podstawowych słów i wyrażeń; b) Zna proste, elementarne struktury gramatyczne wprowadzone przez nauczyciela; c) Popełnia liczne błędy leksykalno-gramatyczne we wszystkich typach zadań.

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z Science 4 w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania.

Tytuł programu: Science 4

Autorzy programu: Joanna Stefańska

Adaptacja: Katarzyna Bachniak, Marta Sobolewska, Martyna Idziak

Science, rozdział 1: Humans and Animals					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 6-22).	Zna i bezbłędnie stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 6 -22). Używa dodatkowych zwrotów podanych na lekcji.
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Wybitnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	- szkielet - kości - mięśnie - mikroorganizmy - bakterie, wirusy i grzyby - zdrowie: choroby - nauka w praktyce				
UMIĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje,	Uczeń: - częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, - reaguje adekwatnie na zadawane pytania, reaguje na polecenia i rozumie instrukcje, - używa bardzo podstawowych	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną,	Uczeń: - poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, - wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, - używając poznanych zwrotów opisuje szkielet, mówi o zdrowiu i mikroorganizmach, - szczegółowo i bezbłędnie odpowiada na pytania, udziela szczegółowych informacji, uzyskuje i udziela informacji, - stosuje właściwy styl wypowiedzi - samodzielnie zadaje pytania w celu uzyskania informacji, - wyczerpująco odpowiada na zadawane pytania,	Uczeń: - wspaniale rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, - wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, - bogato przedstawia realizowany materiał dydaktyczny, - używa wszystkich poznanych zwrotów, swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, używa struktur

	odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych.	- zwrotów, korzysta z podręcznika, aby formułować pytania i wypowiedzi, - zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów, - zazwyczaj stosuje poprawny styl wypowiedzi.	ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	wykraczających poza zakres materiału, - szczegółowo i bezbłędnie odpowiada na pytania, - stosuje wybitny styl wypowiedzi - samodzielnie zadaje pytania w celu uzyskania informacji, - wyczerpująco odpowiada na zadawane pytania, - bezbłędnie zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 1					
Science, rozdział 2: States of Matter					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 24-34).	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 24-34). Używa dodatkowych zwrotów wykraczających poza zakres materiału.
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Wybitnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

		1. Stany materii. Stany skupienia. 2. Ciała stałe, płyny, gazy 3. Procesy: topienie, zamrażanie 4. Procesy: gotowanie, kondensacja 5. Nauka w praktyce			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • opisuje stany i procesy, • używa prostych słów wzorując się na podręczniku i używając bardzo podstawowych zwrotów opowiada o zachodzących procesach, • wyraża opinie, uczucia i emocje używając prostych konstrukcji, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • szczegółowo opisuje realizowane zagadnienia, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • szczegółowo i swobodnie, używa poznanych zwrotów, • udziela szczegółowych informacji, uzyskuje i udziela informacji, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • wyczerpująco odpowiada na pytania, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	Uczeń: • wspaniale rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • szczegółowo i swobodnie, używając poznanych zwrotów opisuje swoje doświadczenia, • udziela szczegółowych informacji, uzyskuje i udziela informacji oraz wzbogaca wypowiedź dodatkowymi informacjami wykraczającymi poza materiał, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • wyczerpująco odpowiada na pytania, • bezbłędnie zapisuje i przekazuje ustnie wszelkie informacje
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 2					

Science 4, rozdział 3: Magnets.					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 36-44).	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 36-44). Używa dodatkowych zwrotów wykraczających poza zakres materiału.
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Wybitnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	1. Magnesy 2. Metale magnetyczne, cz.1. 3. Metale magnetyczne, cz.2. 4. Sztuka tworzenia magnesów				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych.	Uczeń: • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje metale i magnesy, • wzorując się na podręczniku i używając poznanych zwrotów prowadzi krótką rozmowę, • wyraża opinie,	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę	Uczeń: • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie udziela szczegółowych informacji na wskazany temat posługując się poznany słownictwem i konstrukcjami, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, przekazuje i uzyskuje informacje od swojego rozmówcy, • swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje używając poznanych konstrukcji, • podaje szczegóły na temat realizowanych zagadnień, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z	Uczeń: • wspaniale rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • bardzo szczegółowo i bogato udziela informacji na wskazany temat posługując się poznany słownictwem i konstrukcjami, • stosuje właściwy styl wypowiedzi i poznane słownictwo, dodaje elementy wypowiedzi od siebie

		uczucia i emocje używając konstrukcji z podręcznika, • udziela bardzo prostych informacji dot. realizowanych zagadnień, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	• swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, przekazuje i uzyskuje informacje od swojego rozmówcy, • wprowadza nowe zwroty wykraczające poza materiał • swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje używając poznanych konstrukcji, • bezbłędnie zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 3.					
Science 4 rozdział 4: Life and Environment.					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 46-62).	Zna i stosuje bezbłędnie wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 46-62). Dodaje zwroty wykraczające poza materiał.
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Wybitnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	1. Zwierzęta i rośliny 2. Bezkręgowce 3. Środowisko naturalne 4. Zanieczyszczenie środowiska 5. Dbłość o środowisko i klimat				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje swoje upodobania korzystając z tekstu w podręczniku, • krótko opowiada o zjawiskach i doświadczeniach używając prostych struktur, • wyraża opinie, uczucia i emocje używając bardzo prostych konstrukcji, • w prostych zdaniach, wzorując się na podręczniku opisuje wybranych ludzi, wybrane zwierzęta i rośliny, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia • szczegółowo opisuje świat roślin i zwierząt stosując poznane słownictwo i właściwe zwroty, • szczegółowo opisuje zjawiska i doświadczenia, stosuje właściwe słownictwo, • szczegółowo i swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje używając poznanych konstrukcji, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • udziela szczegółowych informacji, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	Uczeń: • wspólnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i płynnie wydaje instrukcje i polecenia • szczegółowo i niezwykle bogato opisuje świat roślin i zwierząt stosując poznane słownictwo i właściwe zwroty, dodaje zwroty wykraczające poza materiał • szczegółowo opisuje zjawiska i doświadczenia, stosuje właściwe słownictwo, dodaje elementy od siebie • szczegółowo i swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje używając poznanych konstrukcji, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • bezbłędnie zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 4.					

Science 4, rozdział 5: Electricity					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 64-78).	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 64-78). Dodaje zwroty wykraczające poza materiał.
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Wybitnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	1. Obwód elektryczny 2. Elektryczność 3. Prąd elektryczny – dźwięk, światło, zapach, kolor, itp. 4. Oświetlenie: żarówki, itp. 5. Silniki				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje	Uczeń: • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje zjawiska elektryczne zadaje proste pytania • popełnia liczne błędy, • w prostych zdaniach udziela	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia	Uczeń: • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie i szczegółowo opisuje procesy, zadaje szczegółowe pytania na temat zjawisk elektrycznych. • proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, prowadzi proste negocjacje używając bogatego słownictwa, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, nawiązuje kontakty towarzyskie, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z	Uczeń: • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • płynnie wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie i bardzo szczegółowo opisuje zjawiska elektryczne zadaje szczegółowe pytania na ten temat, dodaje informacje od siebie • bezbłędnie proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, prowadzi proste

	zadania z pomocą innych osób.	• prostych informacji proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje używając prostych konstrukcji, • prosi o radę i udziela rady używając bardzo prostych konstrukcji, • nawiązuje kontakty towarzyskie stosując proste zwroty grzecznościowe wzorując się na podręczniku, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	negocjacje używając bogatego słownictwa, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, nawiązuje kontakty towarzyskie, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • bezbłędnie zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	-------------------------------	---	--	---------------------------------------	---

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 5.

Science 4, rozdział 6: Sensing Sounds.

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 80-102)	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 80-102). Dodaje zwroty wykraczające poza materiał.

	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Wybitnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	1. Zmysły 2. Dźwięki 3. Poziom hałasu 4. Instrumenty muzyczne i ich dźwięki 5. Nauka w praktyce				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach, wzorując się na podręczniku opisuje zmysły, • korzystając z podręcznika opowiada o swoich zmysłach, • korzystając z tekstu w podręczniku, używając prostych słów jest w stanie stworzyć wypowiedź pisemną, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • przekazuje wyczerpujące i szczegółowe informacje na temat zmysłów, • samodzielnie i szczegółowo opisuje swoje doświadczenia związane z prezentowanym tematem, • zadaje szczegółowe pytania na temat doświadczeń innych osób • udziela szczegółowych informacji na temat zmysłów, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę dotyczącą poziomu hałasu, świata zmysłów. • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	Uczeń: • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • płynnie wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • przekazuje wyczerpujące i szczegółowe informacje na temat zmysłów, dodaje informacje od siebie • samodzielnie, barwnie i szczegółowo opisuje swoje doświadczenia związane z poziomem hałasu, światem zmysłów oraz zadaje szczegółowe pytania, • udziela szczegółowych informacji na temat prezentowanych zagadnień, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę dotyczącą samopoczucia i stanu zdrowia, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • bezbłędnie zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.